

کتاب راهنمای جامع آموزشی دانشجویان پزشکی

مریم تبرائی (مدیر دفتر توسعه آموزش پزشکی)

ویرایش سوم

آبان ماه ۹۹

دانشگاه آزاد اسلامی واحد علوم پزشکی قم

فهرست

رسالت و اهداف.....	۳
مشخصات کلی دوره پزشکی.....	۴
توانمندی و مهارت های اصلی مورد انتظار دانشجویان رشته پزشکی.....	۵
آشنایی با بخش های مختلف دانشکده.....	۶
تقسیم بندی دروس.....	۷
جدول دروس عمومی.....	۱۰
جدول دروس اختصاصی.....	۱۲
جدول دروس انتخابی.....	۲۴
نیم رخ دروس مقطع علوم پایه پزشکی.....	۲۷
نیم رخ دروس مقطع مقدمات بالینی.....	۳۲
نیم رخ دروس مقطع کارآموزی.....	۳۶
آیین نامه آموزشی رشته پزشکی.....	۴۱
سند توانمندی دانش آموختگان رشته پزشکی.....	۶۰
منشور حقوق بیمار.....	۸۷
آیین نامه اجرایی پوشش و اخلاق حرفه ای دانشجویان در محیط های آزمایشگاهی و بالینی.....	۹۱
مقررات کار با حیوانات آزمایشگاهی.....	۹۴
آیین نامه و شرح وظایف کارآموزان رشته پزشکی.....	۹۶
آیین نامه و شرح وظایف کارورزان رشته پزشکی.....	۱۰۲
دفتر مطالعات و توسعه آموزش پزشکی EDO	۱۰۷
آشنایی با مرکز آموزش مهارت های بالینی skill lab	۱۱۱
انجمن ها و مراکز تحقیقاتی دانشجویی.....	۱۱۳
مراکز آموزش بالینی طرف قرار داد دانشکده.....	۱۱۴

یا من اسمہ دواء و ذکرہ شفاء

امیر المومنین (ع) می فرمایند: کسی که طبابت می کند پس باید از خدا بترسد و تلاش و کوشش نموده و پند دهد.

دانشجوی عزیز ضمن تبریک و خیر مقدم ورود شما به عرصه آموزش پزشکی، در این مجموعه مطالب مورد نیاز در طی تحصیل در رشته پزشکی شامل رسالت و اهداف دانشکده پزشکی دانشگاه آزاد اسلامی واحد علوم پزشکی قم، آیین نامه های آموزشی، پژوهشی و دانشجویی، سرفصل دروس و پیش نیازها و سایر اطلاعات مورد نیاز که در طی تحصیل راهنمای شما خواهد بود جمع آوری گردیده است.

رسالت و اهداف دانشکده پزشکی

❖ رسالت

دانشکده پزشکی دانشگاه آزاد اسلامی واحد قم با گزینش و جذب اعضای هیات علمی و با بکارگیری اساتید مجرب و متعهد به مسائل آموزشی تلاش می کند پزشکانی را تربیت نماید که توانائی تشخیصی و درمان بیماریها را داشته و آگاه به مسائل جامعه و حس مردم دوستی و وجدان کاری باشند. به نحوی که بتوانند بر حسب شرایط مختلف و با رعایت اخلاق حرفه ای بهترین تصمیم گیری را براساس دانش روز در خصوص مراجعین ارائه نموده و کاربرد عملی سطوح سه گانه پیشگیری (اولیه ، ثانویه و ثالثیه) را در مدیریت خدمات بهداشتی درمانی تیم سلامت بر عهده بگیرند. در این راستا دانشکده سعی نموده با فراهم آوردن فضای فیزیکی به همراه امکانات و تجهیزات مورد نیاز جهت آموزش و تحقیق شرایط لازم جهت پیشبرد اهداف آموزشی را فراهم آورد.

❖ چشم انداز

کسب رتبه برتر در بین دانشگاه های هم سطح در همه شاخص ها

❖ ارزش های حاکم بر سازمان

- پایبندی به ارزش ها و مبانی دینی ، انسانی و حرفه ای
- اصول عدالت محوری
- شایسته سالاری و اهلیت سنجی
- ثبات و پایداری در اصول
- احترام به کرامت انسانی ، تکریم ارباب رجوع و احترام به ذینفعان
- خود باوری ، رقابت پذیری و آزاد اندیشی علمی
- دانایی محوری و استفاده از پژوهش های کاربردی

❖ ارزشهای حاکم بر دوره :

- آموزش با تکیه بر اصول ارزشهای اسلامی

- حفظ شان و مقام اساتید و اعضای هیات علمی
- افزایش انگیزه اعضای هیات علمی جهت ارتقای علمی و پژوهشی
- مشارکت هرچه بیشتر دانشجویان در راستای ارتقای سطح آموزشی و پژوهشی دانشکده

❖ اهداف کلان :

- توسعه کمی و کیفی آموزش علوم پزشکی برای پاسخ به نیازهای سلامت جامعه
- افزایش تولید دانش مبتنی بر پژوهش به منظور کاربردی تر نمودن معلومات حوزه سلامت بر اساس خلاقیت و نوآوری متناسب با شرایط بومی اقلیمی و ساختاری منطقه
- تربیت نیروی انسانی شایسته، کارآمد، دارای اهلیت اخلاقی و تعهد حرفه ای، متخصص و محقق در رشته های علوم پزشکی با هدف تامین بهترین نیروهای ارائه دهنده خدمات سلامت
- مسئولیت اجتماعی سلامت محور جامعه و آموزش عمومی در زمینه ارتقا فرهنگ سلامت
- افزایش بهره وری و مدیریت بهینه منابع انسانی، مالی، سخت افزاری و نرم افزاری
- ظرفیت سازی (capacity building) پژوهش های سلامت

مشخصات کلی دوره:

نام دوره: دکترای عمومی پزشکی (MD) Doctor of Medicine

طول دوره: حداقل طول دوره ۶/۵ سال است

هدف نهایی برنامه آموزش پزشکی عمومی، این است که دانشجویان با کسب توانمندیهای مورد انتظار از دانش آموختگان این دوره، قادر شوند مراعات ضوابط اخلاق حرفه ای، مراقبت از سلامت افراد تحت پوشش و درمان بیماران را مطابق با استانداردهای خدمات بر عهده بگیرند، توانایی مدیریت اطلاعات و یادگیری مادام العمر را کسب نمایند و به عنوان خط مقدم خدمات در نظام سلامت به خوبی ادای وظیفه کنند.

وظایف حرفه ای دانش آموختگان در جامعه:

وظایف حرفه ای دانش آموختگان این رشته شامل:

- مسئولیت فنی مطب‌های شخصی و مراکز خدمات سلامت
- ارائه خدمات سلامت منطبق با ضوابط مصوب در وزارت بهداشت درمان و آموزش پزشکی
- ارائه خدمات مشاوره و آموزش سلامت به فرد، جامعه و گروه‌های هدف (با مراعات مقررات اختصاصی برای هر گروه هدف)
- مشارکت در کلیه فعالیت‌های آموزشی و پژوهشی مورد تایید در مراجع ذیصلاح (وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی یا سایر سازمان‌های بکارگیرنده پزشکان عمومی)
- ارائه خدمات کارشناسی مسائل سلامت حسب نیاز سازمان متبوع
- مشارکت در فرآیندهای مدیریتی حوزه سلامت

توانمندی‌ها و مهارت‌های اصلی مورد انتظار:

- محورهای اصلی توانمندی‌های مورد انتظار از دانش‌آموختگان پزشکی عمومی عبارتند از:
- ۱- مهارت‌های بالینی
 - ۲- مهارت‌های برقراری ارتباط
 - ۳- مراقبت بیمار (تشخیص، درمان، بازتوانی)
 - ۴- ارتقای سلامت و پیشگیری در نظام سلامت و نقش پزشک در آن
 - ۵- پیشرفت فردی و فراگیری مستمر
 - ۶- تعهد حرفه‌ای، اخلاق و حقوق پزشکی
 - ۷- مهارت‌های تصمیم‌گیری، استدلال و حل مسأله

انتظارات اخلاقی از فراگیران:

- از دانشجویان پزشکی انتظار می‌رود:
- در مراقبت از بیمار، منشور حقوقی بیمار را دقیقاً رعایت نمایند.
 - مقررات مرتبط با حفاظت و ایمنی بیمار (Patient safety) را دقیقاً رعایت نمایند (این مقررات توسط گروه آموزشی مربوطه تدوین و در اختیار فراگیران قرار خواهد گرفت).
 - کدهای اخلاقی مرتبط با مادر، جنین و نوزادان را به دقت مراعات کنند (این کدها از طرف گروه آموزشی در اختیار فراگیران قرار خواهد گرفت).

- مقررات مرتبط با حفاظت و ایمنی داروها (Drug Safety) شامل ترکیبات شیمیایی و غیر شیمیایی مرتبط را دقیقاً رعایت نماید. (این مقررات توسط گروه آموزشی مربوطه تدوین و در اختیار فراگیران قرار خواهد گرفت).
- مقررات پوشش حرفه ای (Dress code) را رعایت نمایند.
- مقررات کار با حیوانات آزمایشگاهی را رعایت نماید.
- به سوگند نامه حرفه خود متعهد و پایبند باشند.
- از منابع و تجهیزاتی که تحت هر شرایط با آن کار می کنند محافظت نمایند.
- به استادان، کارکنان، همکاران و فراگیران دیگر احترام بگذارند و در ایجاد جو صمیمی و احترام آمیز در محیط کار مشارکت نمایند.
- در نقد برنامه ها، ملاحظات اخلاق اجتماعی و حرفه ای را رعایت کنند.
- در انجام پژوهش های مربوط به رشته، نکات اخلاق پژوهش را رعایت نمایند.

جایگاه شغلی دانش آموختگان:

دانش آموختگان این دوره می توانند در جایگاه های زیر انجام وظیفه نمایند:

- مراکز بهداشتی درمانی، مطبهای خصوصی و بیمارستانها
- سازمان ها و موسسات مرتبط با خدمات سلامت
- مراکز آموزشی و تحقیقاتی مرتبط با علوم پزشکی

آشنایی با بخش های مختلف دانشکده

دانشکده: دانشکده واحدی از یک دانشگاه است که از حداقل از سه گروه آموزشی تشکیل می شود.

گروه آموزشی: عهده دار آموزش و پژوهش و یا ارائه خدمات درمانی در ارتباط با یک رشته و یا یک شاخه می باشد. مثل گروه فیزیولوژی و گروه جراحی

اداره آموزش: منظور از اداره آموزش، یک واحد اداری در یک دانشکده یا دانشگاه است که همه امور آموزشی مربوط به دانشجویان از قبیل نام نویسی، انتخاب واحد، انجام امتحانات، جمع آوری نمرات و اعلام نتایج را بر عهده دارد.

تقسیم بندی دروس

تعداد کل واحدهای درسی: تعداد کل واحدهای درسی در این دوره ۲۹۷ واحد است که به شرح زیر می باشد :

دروس عمومی	۲۴ واحد
دروس پایه الزامی	۶۹/۵ واحد
دروس تخصصی الزامی	۱۷۷/۵ واحد
دروس انتخابی	۲۰ واحد
پایان نامه	۶ واحد
جمع	۲۹۷ واحد

دروس الزامی:

دروس الزامی شامل محتوای ضروری (core curriculum) است که یادگیری آن برای همه دانشجویان رشته پزشکی عمومی به منظور تحقق توانمندیهای مورد انتظار از پزشکان عمومی الزامی است. دانشکده پزشکی بایستی شرایطی را فراهم کند که از ارائه این دروس و تحقق اهداف مندرج در آن اطمینان حاصل گردد.

دروس الزامی دوره در چهار مرحله دوره پزشکی عمومی به شرح زیر ارائه می شود:

(۱) مرحله اول (علوم پایه):

دروس عمومی: حداقل ۸ واحد از ۲۴ واحد الزامی تا قبل از آزمون جامع علوم پایه پزشکی
 دروس پایه: حداقل ۴۶/۵ واحد از ۶۹/۵ واحد پایه الزامی تا قبل از آزمون جامع
 علوم پایه پزشکی
 ورود به مرحله مقدمات بالینی منوط به کسب نمره قبولی در آزمون جامع علوم پایه
 است.

(۲) مرحله دوم (مقدمات بالینی):

تعداد واحدهای اختصاصی مرحله مقدمات بالینی: ۲۹ واحد
 تعداد واحدهای شناور بین مراحل علوم پایه و مقدمات بالینی: ۱۵ واحد

۳) مرحله سوم (کارآموزی):

حداقل طول مرحله کارآموزی ۲۱ ماه است که می تواند حسب برنامه دانشکده به دو بخش کارآموزی ۱ (یا استیودنتی) و کارآموزی ۲ (یا اکسترنی) تقسیم شود.

تعداد واحدهای نظری خاص مرحله کارآموزی (الزامی): ۳۱ واحد

تعداد واحدهای کارآموزی بالینی (الزامی): ۶۳ واحد (معادل ۲۱ ماه)

تعداد واحدهای نظری شناور بین مقدمات بالینی و کارآموزی (الزامی): ۷ واحد

در پایان مرحله سوم، دانشجو باید برای ورود به مرحله کارورزی موفق به کسب نمره قبولی در آزمون جامع پیش کارورزی شود.

برای شرکت در آزمون جامع پیش کارورزی، بایستی دانشجو تمام دروس عمومی، و تمام دروس پایه و تخصصی مربوط به مراحل مقدمات بالینی و کارآموزی را با موفقیت گذرانده باشد.

۴) مرحله چهارم (کارورزی):

طول مرحله کارورزی: ۱۸ ماه

تعداد واحد الزامی کارورزی: ۵۶ واحد

فارغ التحصیلی دانشجو از دوره پزشکی منوط به موفقیت در آزمون عملی صلاحیت (مهارت‌های) بالینی است.

دروس انتخابی:

دروس انتخابی شامل مباحث غیر الزامی برنامه است که به دانشگاهها و دانشجویان امکان می دهد حسب شرایط دانشگاه، نیازهای خاص منطقه و نیز علائق گروههای آموزشی و دانشجویان، محتوا و فرصتهای یادگیری متنوعی را به عنوان مکمل برای کمک به تحقق توانمندیهای مورد انتظار از پزشکان عمومی ارائه دهند. مجموع واحدهای انتخابی اختصاصی در طول دوره پزشکی عمومی، ۲۰ واحد است:

تعداد واحد انتخابی اختصاصی که دانشجو باید تا قبل از آزمون پیش کارورزی گذرانده باشد: ۴ واحد

تعداد واحد انتخابی اختصاصی که باید در مرحله کارورزی حسب برنامه دانشگاه و انتخاب کارورز طی شود: ۱۶ واحد

دروس شناور:

الف) دروس شناور بین مرحله علوم پایه یا مقدمات بالینی: معادل ۱۵ واحد از دروس پایه (نام دروس در جدول مشخص شده است) می تواند در مرحله علوم پایه یا مقدمات بالینی ارائه شود. این دروس در آزمون جامع علوم پایه لحاظ نخواهد شد. به این ترتیب، گذراندن این دروس برای شرکت در آزمون جامع علوم پایه الزامی نیست و از طرف دیگر، گذراندن این دروس نیز بر خلاف دروس مرحله مقدمات بالینی، مشروط به موفقیت در آزمون جامع علوم پایه نخواهد بود.

ب) دروس شناور بین مرحله مقدمات بالینی یا کارآموزی: معادل ۷ واحد از دروس تخصصی (نام دروس در جدول مشخص شده است) می تواند در مرحله مقدمات بالینی یا کارآموزی ارائه شود.

دروس عمومی: دروسی است که به منظور توسعه بخشیدن به اطلاعات عمومی دانشجویان و رشد و بینش فرهنگی آنان براساس فرهنگ و معارف و عقاید اسلامی و نیز آشنایی با روشهای علمی عرضه می شود. این دروس برای کلیه دانشجویان تمامی رشته های علوم پزشکی در مقاطع تحصیلی کاردانی، کارشناسی پیوسته و ناپیوسته و دوره های دکترای عمومی الزامی است.

دروس اختصاصی: این دروس به دو دسته، دروس پایه و دروس تخصصی رشته به شرح زیر تقسیم می شود:

الف: دروس پایه: دروسی است که برای آماده نمودن دانشجو، توسعه اطلاعات و تقویت بنیه و بینش علمی وی و درک بهتر دروس تخصصی رشته عرضه می شود.

ب: دروس تخصصی: رشته، دروسی است که صرفاً به منظور ایجاد و افزایش کارآییهای علمی و عملی یک رشته تدریس می شود.

دروس پیوسته (پیش نیاز): دروسی است که گذراندن آنها برای گرفتن یک درس دیگر ضروری است. دروس جبرانی یا اجباری می توانند پیش نیاز باشند.

دروس اختیاری: نمی توانند پیش نیاز باشند.

دروس مستقل: دروسی است که انتخاب آنها منوط به انتخاب یا گذراندن درس یا درسهای دیگری نیست.

دروس نظری: دروسی است که در کلاس درس ارائه میشود.

دروس عملی: دروسی است که در کارگاه، آزمایشگاه و مرکز مهارتهای بالینی یا بخشهای مربوط در دانشکده ارائه می شود.

دروس کارآموزی: دروسی است که در محیط کار واقعی (بیمارستان، درمانگاه، مراکز خدمات درمانی) و یا در محیط شبیه سازی شده (مرکز مهارت‌های بالینی Skill Lab) برای آموزش مهارت‌های عملی ارائه میشود.

دروس کارورزی: دروسی است که در محیط کار واقعی و برای کسب تسلط بر مهارت‌های عملی ارائه میشود

جدول الف - دروس عمومی دوره دکتری عمومی پزشکی

پیش نیاز	ساعات دروس			تعداد واحد	نام درس	کد درس
	جمع	عملی	نظری			
-	۶۸	-	۶۸	۴	دو درس از دروس مبانی نظری اسلام*	۴-۱
-	۳۴	-	۳۴	۲	یک درس از دروس اخلاق اسلامی*	۸-۵
-	۳۴	-	۳۴	۲	یک درس از دروس انقلاب اسلامی*	۱۱-۹
-	۳۴	-	۳۴	۲	یک درس از دروس تاریخ و تمدن اسلامی*	۱۳-۱۲
-	۳۴	-	۳۴	۲	یک درس از دروس آشنایی با منابع اسلامی*	۱۵-۱۴
-	۵۱	-	۵۱	۳	ادبیات فارسی	۱۶
-	۵۱	-	۵۱	۳	زبان انگلیسی عمومی	۱۷
-	۳۴	۳۴	-	۱	تربیت بدنی ۱	۱۸
تربیت بدنی ۱	۳۴	۳۴	-	۱	تربیت بدنی ۲	۱۹
-	۳۴	-	۳۴	۲	دانش خانواده و جمعیت	۲۰
-	۳۴	-	۳۴	۲	فرهنگ و تمدن اسلام و ایران	۲۱
-	۴۴۲	۶۸	۳۷۴	۲۴	جمع کل	

* تذکر: گذراندن این دروس مطابق عناوین دروس عمومی معارف اسلامی مصوب جلسه ۵۴۲ مورخ ۸۳/۴/۲۳ شورای عالی انقلاب فرهنگی (جدول زیر) می باشد.

پیش نیاز	ساعت			واحد	عنوان درس	کد درس	گرایش	دروس عمومی معارف اسلامی
	جمع	عملی	نظری					
	۳۴		۳۴	۲	اندیشه اسلامی ۱ (مبدا و معاد)	۱	مبانی نظری اسلام	معارف اسلامی
	۳۴		۳۴	۲	اندیشه اسلامی ۲ (نبوت و امامت)	۲		
	۳۴	-	۳۴	۲	انسان در اسلام	۳		
	۳۴		۳۴	۲	حقوق اجتماعی و سیاسی در اسلام	۴		

	۳۴		۳۴	۲	فلسفه اخلاق (با تکیه بر مباحث تربیتی)	۵	اخلاق اسلامی
	۳۴		۳۴	۲	اخلاق اسلامی (مبانی و مفاهیم)	۶	
	۳۴		۳۴	۲	آیین زندگی (اخلاق کاربردی)	۷	
	۳۴		۳۴	۲	عرفان عملی اسلام	۸	
	۳۴		۳۴	۲	انقلاب اسلامی ایران	۹	انقلاب اسلامی
	۳۴		۳۴	۲	آشنایی با قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران	۱۰	
	۳۴		۳۴	۲	اندیشه سیاسی امام خمینی (ره)	۱۱	
	۳۴		۳۴	۲	تاریخ تحلیلی صدر اسلام	۱۲	تاریخ و تمدن اسلامی
	۳۴		۳۴	۲	تاریخ امامت	۱۳	
	۳۴		۳۴	۲	تفسیر موضوعی قرآن	۱۴	۱.۵ آشنایی با منابع اسلامی
	۳۴		۳۴	۲	تفسیر موضوعی نهج البلاغه	۱۵	

جدول ب- دروس اختصاصی برنامه آموزشی دوره دکترای پزشکی عمومی

نوع درس (پایه/ تخصصی)*	مرحله ارائه درس	تعداد ساعت درسی(واحد)					نام درس	کد درس
		کارورزی	کارآموزی	عملی	نظری	جمع ساعت(واحد)		
				۱۱۸	۱۹۶	۳۱۴ (۱۵)	دروس علوم تشریح	
پایه	علوم پایه			۸	۳۸	۴۶	مقدمات علوم تشریح	۱۰۱
پایه	علوم پایه			۲۰	۳۰	۵۰	علوم تشریح اسکلتنی- عضلانی	۱۰۲
پایه	علوم پایه			۱۷	۲۰	۳۷	علوم تشریح سر و گردن	۱۰۳
پایه	علوم پایه			۱۶	۱۷	۳۳	علوم تشریح دستگاه قلب و عروق	۱۰۴
پایه	علوم پایه			۸	۸	۱۶	علوم تشریح دستگاه تنفس	۱۰۵
پایه	علوم پایه			۱۷	۲۶	۴۳	علوم تشریح دستگاه گوارش	۱۰۶
پایه	علوم پایه			۶	۴	۱۰	علوم تشریح غدد درون ریز	۱۰۷
پایه	علوم پایه			۱۴	۲۵	۳۹	علوم تشریح سیستم اعصاب	۱۰۸
پایه	علوم پایه			۴	۱۴	۱۸	علوم تشریح سیستم حواس ویژه	۱۰۹
پایه	علوم پایه			۸	۱۴	۲۲	علوم تشریح سیستم ادراری تناسلی	۱۱۰
				۲۸	۱۲۲	۱۵۰ (۸)	دروس فیزیولوژی:	

کد درس	نام درس	تعداد ساعت درسی (واحد)				نوع درس (پایه / تخصصی)*	
		کارورزی	کارآموزی	عملی	نظری		
۱۱۱	فیزیولوژی سلول			-	۱۴	۱۴	پایه
۱۱۲	فیزیولوژی قلب			۲	۸	۱۰	پایه
۱۱۳	فیزیولوژی تنفس			۴	۱۰	۱۴	پایه
۱۱۴	فیزیولوژی اعصاب و حواس ویژه			۴	۲۴	۲۸	پایه
۱۱۵	فیزیولوژی گردش خون			۴	۱۹	۲۳	پایه
۱۱۶	فیزیولوژی گوارش			۴	۱۰	۱۴	پایه
۱۱۷	فیزیولوژی خون			۲	۵	۷	پایه
۱۱۸	فیزیولوژی غدد و تولید مثل			۴	۲۰	۲۴	پایه
۱۱۹	فیزیولوژی کلیه			۴	۱۲	۱۶	پایه
دروس بیوشیمی پزشکی:				۳۰	۷۰	۱۰۰ (۵)	
۱۲۰	بیوشیمی مولکول - سلول			۱۵	۳۲	۴۷	پایه
۱۲۱	بیوشیمی دیسپلین			۱۵	۲۲	۳۷	پایه
۱۲۲	بیوشیمی هورمون ها			-	۱۲	۱۲	پایه
۱۲۳	بیوشیمی کلیه			-	۴	۴	پایه

کد درس	نام درس	تعداد ساعت درسی (واحد)				نوع درس (پایه / تخصصی)*
		کارآموزی	کارآموزی	عملی	نظری	
۱۲۴	ژنتیک پزشکی			-	۳۴	علوم پایه / مقدمات بالینی
۱۲۵	اصول کلی تغذیه			-	۳۴	علوم پایه / مقدمات بالینی
۱۲۶	فیزیک پزشکی			۸	۳۰	علوم پایه / مقدمات بالینی
	دروس میکروپ و انگل شناسی:			۳۶	۱۰۱	۱۳۷ ساعت (۷ واحد)
۱۲۷	باکتری شناسی پزشکی			۲۰	۴۱	علوم پایه
۱۲۸	انگل شناسی			۱۲	۲۸	علوم پایه
۱۲۹	قارچ شناسی پزشکی			۴	۱۵	علوم پایه
۱۳۰	ویروس شناسی پزشکی			-	۱۷	علوم پایه
	دروس ایمنی شناسی:			۸	۴۷	۵۵ (۳ واحد)
۱۳۱	ایمنی شناسی پزشکی			۸	۳۰	علوم پایه / مقدمات بالینی
۱۳۲	ایمنی شناسی بالینی			-	۱۷	مقدمات بالینی
	دروس پزشکی اجتماعی و علوم سلامت:			۱۹	۱۵۲	۱۷۱ (۹/۵ واحد)
۱۳۳	اصول خدمات سلامت			-	۲۶	علوم پایه
۱۳۴	اصول			-	۳۴	علوم پایه

نوع درس (پایه / تخصصی)*	مرحله ارائه درس	تعداد ساعت درسی (واحد)				نام درس	کد درس
		کارورزی	کارآموزی	عملی	نظری		
						اپیدمیولوژی	
پایه	مقدمات بالینی			-	۱۷	۱۷	۱۳۵ آمار پزشکی
پایه	مقدمات بالینی / کارآموزی			۱۹	۷	۲۶	۱۳۶ روش تحقیق و پزشکی مبتنی بر شواهد
پایه	مقدمات بالینی / کارآموزی			-	۱۷	۱۷	۱۳۷ اپیدمیولوژی بیماریهای شایع واگیر در کشور
پایه	مقدمات بالینی / کارآموزی			-	۱۷	۱۷	۱۳۸ اپیدمیولوژی بیماریهای شایع غیرواگیر در کشور
تخصصی	کارآموزی				۳۴	۳۴	۱۳۹ اصول جمعیت شناسی و سلامت خانواده
پایه	علوم پایه / مقدمات بالینی			-	۳۴	(۲) ۳۴	۱۴۰ روانشناسی سلامت
				۶۸		(۲) ۶۸	دروس آداب پزشکی
پایه	علوم پایه			۱۷		۱۷	۱۴۱ آداب پزشکی ۱
پایه	علوم پایه			۱۷		۱۷	۱۴۲ آداب پزشکی ۲
پایه	علوم پایه			۱۷		۱۷	۱۴۳ آداب پزشکی ۳
پایه	علوم پایه			۱۷		۱۷	۱۴۴ آداب پزشکی ۴
				-	۱۰۲	(۶) ۱۰۲	دروس زبان

نوع درس (پایه/ تخصصی)*	مرحله ارائه درس	تعداد ساعت درسی (واحد)					نام درس	کد درس
		کارورزی	کارآموزی	عملی	نظری	جمع ساعت(واحد)		
							انگلیسی تخصصی	
پایه	علوم پایه			-	۵۱	۵۱	زبان تخصصی پزشکی ۱	۱۴۵
پایه	علوم پایه			-	۵۱	۵۱	زبان تخصصی پزشکی ۲	۱۴۶
				-	۵۱	(۳)۵۱	دروس پاتولوژی عمومی	
پایه	علوم پایه/ مقدمات بالینی				۹	۹	کلیات پاتولوژی و آسیب سلولی	۱۴۷
پایه	علوم پایه/ مقدمات بالینی				۱۰	۱۰	پاتولوژی آماس، ترمیم بافتی و اختلالات همودینامیک	۱۴۸
پایه	علوم پایه/ مقدمات بالینی				۸	۸	پاتولوژی اختلالات سیستم ایمنی بدن انسان	۱۴۹
پایه	علوم پایه/ مقدمات بالینی				۱۰	۱۰	پاتولوژی نئوپلازی	۱۵۰
پایه	علوم پایه/ مقدمات بالینی				۸	۸	پاتولوژی اختلالات ژنتیک و بیماریهای دوره کودکی	۱۵۱
پایه	علوم پایه/ مقدمات بالینی				۶	۶	پاتولوژی بیماریهای محیطی،	۱۵۲

نوع درس (پایه/ تخصصی)*	مرحله ارائه درس	تعداد ساعت درسی (واحد)					نام درس	کد درس
		کارورزی	کارآموزی	عملی	نظری	جمع ساعت(واحد)		
							تغذیه‌ای و عفونی	
پایه	علوم پایه/ مقدمات بالینی			۳۴	-	(۱) ۳۴	پاتولوژی عملی	۱۵۳
تخصصی	مقدمات بالینی/کارآموزی			۲	۱۶	(۱)۱۸	پاتولوژی بالینی	۱۵۴
				۲۴	۶۸	(۴/۷)۹۲	دروس پاتولوژی اختصاصی	
تخصصی	مقدمات بالینی			۲	۶	۸	پاتولوژی قلب و عروق	۱۵۵
تخصصی	مقدمات بالینی			۲	۶	۸	پاتولوژی دستگاه تنفس	۱۵۶
تخصصی	مقدمات بالینی			۲	۶	۸	پاتولوژی کلیه و مجاری ادراری فوقانی	۱۵۷
تخصصی	مقدمات بالینی			۴	۸	۱۲	پاتولوژی دستگاه گوارش	۱۵۸
تخصصی	مقدمات بالینی			۲	۶	۸	پاتولوژی کبد و مجاری صفراوی	۱۵۹
تخصصی	مقدمات بالینی			۴	۱۰	۱۴	پاتولوژی دستگاه تناسلی، مجاری ادراری تحتانی، پستان	۱۶۰

نوع درس (پایه/ تخصصی)*	مرحله ارائه درس	تعداد ساعت درسی(واحد)					نام درس	کد درس
		کارورزی	کارآموزی	عملی	نظری	جمع ساعت(واحد)		
تخصصی	مقدمات بالینی			۲	۱۰	۱۲	پاتولوژی بیماریهای خون، و غدد درون ریز	۱۶۱
تخصصی	مقدمات بالینی			۴	۸	۱۲	پاتولوژی پوست، استخوان ها، نسج نرم و مفاصل	۱۶۲
تخصصی	مقدمات بالینی			۲	۸	۱۰	پاتولوژی دستگاه اعصاب مرکزی و محیطی	۱۶۳
					۶۸	۶۸ (۴)	دروس فارماکولوژی پزشکی	
پایه	علوم پایه/ مقدمات بالینی				۱۷	۱۷	اصول پایه فارماکولوژی پزشکی	۱۶۴
پایه	مقدمات بالینی/کارآموزی				۱۰	۱۰	فارماکولوژی داروهای قلب و عروق و ریه	۱۶۵
پایه	مقدمات بالینی/کارآموزی				۱۰	۱۰	فارماکولوژی داروهای ضدمیکروبی	۱۶۶
پایه	مقدمات بالینی/کارآموزی				۱۰	۱۰	فارماکولوژی داروهای گوارش - خون و روماتولوژی	۱۶۷
پایه	مقدمات بالینی/کارآموزی				۹	۹	فارماکولوژی داروهای	۱۶۸

نوع درس (پایه/ تخصصی)*	مرحله ارائه درس	تعداد ساعت درسی (واحد)					نام درس	کد درس
		کارورزی	کارآموزی	عملی	نظری	جمع (ساعت واحد)		
							آندوکراین	
پایه	مقدمات بالینی/ کارآموزی				۱۲	۱۲	فارماکولوژی داروهای دستگاه اعصاب و روان	۱۶۹
			۱۰۲		۳۴	۱۳۶ (۴)	دروس شرح حال و معاینه فیزیکی	
تخصصی	مقدمات بالینی				۱۷	۱۷ (۱)	شرح حال و معاینه فیزیکی ۱	۱۷۰
تخصصی	مقدمات بالینی		۵۱			۵۱ (۱)	کارآموزی شرح حال و معاینه فیزیکی ۱	۱۷۱
تخصصی	مقدمات بالینی				۱۷	۱۷ (۱)	شرح حال و معاینه فیزیکی ۲	۱۷۲
تخصصی	مقدمات بالینی		۵۱			۵۱ (۱)	کارآموزی شرح حال و معاینه فیزیکی ۲	۱۷۳
				۳۲	۲۹۰	۳۲۲ (۱۸)	دروس مقدمات بیماریها	
تخصصی	مقدمات بالینی				۸	۸ (۰/۵)	استدلال بالینی در رویکرد به علائم و نشانه های شایع	۱۷۴
تخصصی	مقدمات بالینی			۴	۳۲	۳۶ (۲)	مقدمات بیماریهای قلب و عروق	۱۷۵

نوع درس (پایه/ تخصصی)*	مرحله ارائه درس	تعداد ساعت درسی (واحد)				نام درس	کد درس
		کارورزی	کارآموزی	عملی	نظری		
تخصصی	مقدمات بالینی			۴	۳۲	۳۶ (۲)	۱۷۶ مقدمات بیماریهای دستگاه تنفس
تخصصی	مقدمات بالینی			۴	۳۲	۳۶ (۲)	۱۷۷ مقدمات بیماریهای خون
تخصصی	مقدمات بالینی			۴	۳۶	۴۰ (۲/۱)	۱۷۸ مقدمات بیماریهای گوارش و کبد
تخصصی	مقدمات بالینی			۴	۳۲	۳۶ (۲)	۱۷۹ مقدمات بیماریهای غدد و متابولیسم
تخصصی	مقدمات بالینی			۴	۲۶	۳۰ (۱/۶)	۱۸۰ مقدمات بیماریهای کلیه
تخصصی	مقدمات بالینی			۴	۲۶	۳۰ (۱/۶)	۱۸۱ مقدمات بیماریهای روماتولوژی
تخصصی	مقدمات بالینی			-	۱۷	۱۷ (۱)	۱۸۲ مقدمات بیماریهای کودکان
تخصصی	مقدمات بالینی			۴	۱۵	۱۹ (۱)	۱۸۳ مقدمات بیماریهای جراحی
تخصصی	مقدمات بالینی			-	۹	۹ (۰/۵)	۱۸۴ مقدمات بیماریهای اعصاب
تخصصی	مقدمات بالینی			-	۸	۸ (۰/۵)	۱۸۵ مقدمات روانپزشکی
تخصصی	مقدمات بالینی			-	۱۷	۱۷ (۱)	۱۸۶ مقدمات

نوع درس (پایه/ تخصصی)*	مرحله ارائه درس	تعداد ساعت درسی(واحد)				نام درس	کد درس
		کارورزی	کارآموزی	عملی	نظری		
						بیماریهای عفونی	
تخصصی	کارآموزی				۳۴	طب سنتی	۱۸۷
تخصصی	کارآموزی		۳ ماه (۱۲ هفته)			کارآموزی بیماریهای داخلی	۱۸۸
تخصصی	کارورزی	۳ ماه (۱۲ هفته)				کارورزی بیماریهای داخلی	۱۸۹
تخصصی	کارآموزی		۱ ماه ۴ (هفته)			کارآموزی بیماریهای قلب و عروق	۱۹۰
تخصصی	کارورزی	۱ ماه (۴ هفته)				کارورزی بیماریهای قلب و عروق	۱۹۱
تخصصی	کارآموزی		۳ ماه (۱۲ هفته)			کارآموزی بیماریهای کودکان	۱۹۲
تخصصی	کارورزی	۳ ماه (۱۲ هفته)				کارورزی بیماریهای کودکان	۱۹۳
تخصصی	کارآموزی				۶۸	بیماریهای کودکان (۱)	۱۹۴
تخصصی	کارآموزی				۱۷	بیماریهای کودکان (۲)	۱۹۵
تخصصی	کارآموزی		۲ ماه ۸ (هفته)			کارآموزی جراحی عمومی	۱۹۶
تخصصی	کارورزی	۲ ماه ۸ (هفته)				کارورزی جراحی عمومی	۱۹۷
تخصصی	کارآموزی				۸۵	بیماریهای جراحی	۱۹۸

نوع درس (پایه/ تخصصی)*	مرحله ارائه درس	تعداد ساعت درسی(واحد)				نام درس	کد درس
		کارورزی	کارآموزی	عملی	نظری		
تخصصی	کارآموزی		۱ ماه ۴ (هفته)			۳ واحد	۱۹۹ کارآموزی ارتوپدی
تخصصی	کارآموزی				۵۱	۵۱ (۳)	۲۰۱ بیماریهای ارتوپدی (درس نظری)
تخصصی	کارآموزی		۲ هفته			۱/۵ واحد	۲۰۲ کارآموزی ارولوژی
تخصصی	کارآموزی				۱۷	۱۱۷ (۱)	۲۰۴ بیماریهای مجاری ادراری و تناسلی (ارولوژی)
تخصصی	کارآموزی		۲ هفته			۱/۵ واحد	۲۰۵ کارآموزی بیهوشی
تخصصی	کارآموزی		۲ ماه ۸ (هفته)			۶ واحد	۲۰۶ کارآموزی بیماریهای زنان و مامایی
تخصصی	کارورزی	۲ ماه (۸ هفته)				۸ واحد	۲۰۷ کارورزی بیماریهای زنان و مامایی
تخصصی	کارآموزی				۶۸	۶۸ (۴)	۲۰۸ بیماریهای زنان و مامایی
تخصصی	کارآموزی		یک ماه (یا ۴ هفته)			۳ واحد	۲۰۹ کارآموزی پزشکی اجتماعی و خانواده
تخصصی	کارورزی	یک ماه (یا ۴ هفته)				۴ واحد	۲۱۰ کارورزی پزشکی اجتماعی و

نوع درس (پایه/ تخصصی)*	مرحله ارائه درس	تعداد ساعت درسی(واحد)					نام درس	کد درس
		کارورزی	کارآموزی	عملی	نظری	جمع ساعت(واحد)		
							خانواده	
تخصصی	کارآموزی		یک ماه (یا ۴ هفته)			۳ واحد	کارآموزی روانپزشکی	۲۱۱
تخصصی	کارورزی	یک ماه (یا ۴ هفته)				۴ واحد	کارورزی روانپزشکی	۲۱۲
تخصصی	کارآموزی				۲۶	(۱/۵)۲۶	بیماریهای روانپزشکی	۲۱۳
تخصصی	کارآموزی		دو هفته			۱/۵	کارآموزی طب اورژانس	۲۱۴
تخصصی	کارورزی	یک ماه (یا ۴ هفته)				۴ واحد	کارورزی طب اورژانس	۲۱۵
تخصصی	کارآموزی		یک ماه (یا ۴ هفته)			۳ واحد	کارآموزی رادیولوژی	۲۱۶
تخصصی	کارآموزی		یک ماه (یا ۴ هفته)			۳ واحد	کارآموزی بیماریهای عفونی	۲۱۷
تخصصی	کارآموزی				۳۴	(۲)۳۴	بیماریهای عفونی	۲۱۹
تخصصی	کارآموزی		یک ماه (یا ۴ هفته)			۳ واحد	کارآموزی بیماریهای اعصاب	۲۲۰
تخصصی	کارآموزی					(۱/۵)۲۵	بیماریهای اعصاب	۲۲۲
تخصصی	کارآموزی		یک ماه (یا ۴ هفته)			۳ واحد	کارآموزی بیماریهای پوست	۲۲۳
تخصصی	کارآموزی		۲ هفته			۱/۵ واحد	کارآموزی بیماریهای چشم	۲۲۵

نوع درس (پایه / تخصصی)*	مرحله ارائه درس	تعداد ساعت درسی (واحد)				نام درس	کد درس
		کارورزی	کارآموزی	عملی	نظری		
تخصصی	کارآموزی		یک ماه (یا ۴ هفته)			۳ واحد	۲۲۷ کارآموزی بیماریهای گوش گلو و بینی
تخصصی	کارآموزی				۳۴	(۲)۳۴	۲۲۹ اخلاق پزشکی
تخصصی	کارآموزی				۳۴	(۲)۳۴	۲۳۰ پزشکی قانونی و مسمومیتها
تخصصی						۶ واحد	۲۳۱ پایان نامه

*دروس تخصصی به دروس اختصاصی رشته پزشکی عمومی که ماهیت بالینی دارند اطلاق میشود و کلمه تخصصی به معنی فراگیری رشته تخصصی خاص نیست .

جدول ج - برخی دروس انتخابی (non core) برنامه آموزشی دوره دکترای پزشکی

عمومی

نوع درس	تعداد ساعت درسی (واحد)				نام درس	گروه درسی اصلی	ردیف
	کارآموزی	عملی / کارگاه	نظری	جمع			
تخصصی			۱۷	۱۷ (۱)	آناتومی جراحی	علوم تشریح	۱
تخصصی			۱۷	۱۷ (۱)	فیزیولوژی ورزشی	فیزیولوژی	۲
تخصصی			۱۷	۱۷ (۱)	بیوشیمی بالینی	بیوشیمی	۳
تخصصی			۳۴	۳۴ (۲)	مدیریت سلامت در حوادث و بلایا	پزشکی اجتماعی	۴
تخصصی	۱۵	۱۰	۷	۳۲ (۱)	ژنتیک بالینی	ژنتیک	۵
تخصصی		۱۲	۲۸	(۲)۴۰	تغذیه در بیماریها	تغذیه	۶

ردیف	گروه درسی اصلی	نام درس	تعداد ساعت درسی (واحد)			
			جمع	نظری	عملی / کارگاه	کارآموزی
			(
۷	ایمنی شناسی	ایمنی شناسی کاربردی	۳۴ (۲)	۳۴		تخصصی
۸	فارماکولوژی	دارودرمانی بیماریهای شایع (تراپیوتیک)	۳۴ (۲)	۳۴		تخصصی
۹	فارماکولوژی	نسخه نویسی و تجویز منطقی داروها	۳۴ (۱)	۳۴		تخصصی
۱۰	گروههای بالینی	اصول طب فیزیکی و توانبخشی	۱۷/۵ واحد	۱۴	۱۰	تخصصی
۱۱	گروههای بالینی	ایمنی بیمار	۲)۳۴ (تخصصی

* سقف تعداد واحدهای دروس انتخابی برای هر دانشجو از ابتدای دوره تا پایان کارآموزی ۴ واحد است.
** گروههای آموزشی دانشگاه ها می توانند بر اساس شرایط دانشگاه و نیازهای دانشجویان، نسبت به طراحی و ارائه دروس انتخابی در دوره علوم پایه، مقدمات بالینی یا کارآموزی اقدام نمایند. تعیین ترکیب و ساعات آموزش نظری، عملی- کارگاهی و کارآموزی بسته به موضوع، اهداف و محتوای درس بر عهده کمیته برنامه درسی دانشکده پزشکی است.

دروس انتخابی پیشنهاد شده در جدول ج نمونه هایی از دروس انتخابی هستند و دانشگاهها می توانند با توجه به نیازها و صلاحدید کمیته برنامه درسی دانشکده پزشکی، و با تایید دبیرخانه شورای آموزش پزشکی عمومی دروس دیگری را نیز به این فهرست اضافه نمایند.

جدول د_ برخی چرخشهای انتخابی (non core) کارورزی بالینی برنامه آموزشی دوره

دکترای پزشکی عمومی:

کد درس	نام چرخش کارورزی	تعداد واحد	مدت
۲۰۰	کارورزی ارتوپدی	۲-۴ واحد	۲ الی ۴ هفته
۲۰۳	کارورزی ارولوژی	۲ تا ۴ واحد	۲ تا ۴ هفته
۲۱۸	کارورزی بیماریهای عفونی	۲ تا ۴ واحد	۲ تا ۴ هفته
۲۲۱	کارورزی بیماریهای اعصاب	۲ تا ۴ واحد	۲ تا ۴ هفته

کد درس	نام چرخش کارورزی	تعداد واحد	مدت
۲۲۴	کارورزی بیماریهای پوست	۲ تا ۴ واحد	۲ تا ۴ هفته
۲۲۶	کارورزی بیماریهای چشم	۲ تا ۴ واحد	۲ تا ۴ هفته
۲۲۸	کارورزی بیماریهای گوش گلو و بینی	۲ تا ۴ واحد	۲ تا ۴ هفته
۲۳۲	کارورزی پزشکی خانواده	یک واحد به ازای هر هفته کارورزی	۲ تا ۱۲ هفته
۲۳۳	کارورزی جراحی مغز و اعصاب	یک واحد به ازای هر هفته کارورزی	۲-۴ هفته
۲۳۴	کارورزی طب سنتی	یک واحد به ازای هر هفته کارورزی	۲ هفته
۲۳۵	کارورزی بیهوشی	یک واحد به ازای هر هفته کارورزی	۲ هفته
۲۳۶	کارورزی مسمومین	یک واحد به ازای هر هفته کارورزی	۲ هفته
۲۳۷	کارورزی بیماریهای روان تنی	یک واحد به ازای هر هفته کارورزی	۲ تا ۴ هفته
۲۳۸	کارورزی پزشکی قانونی	یک واحد به ازای هر هفته کارورزی	۲ هفته
۲۳۹	کارورزی طب فیزیکی و توانبخشی	یک واحد به ازای هر هفته کارورزی	۲ تا ۴ هفته

* دروس ارائه شده در جدول د، تنها نمونه ای از چرخشهای انتخابی دوره کارورزی است. تنظیم دروس نظری و چرخشهای انتخابی بر عهده دانشگاه های مجری دوره پزشکی است و دانشگاهها می توانند علاوه بر دروس فوق، دروس انتخابی دیگری را نیز حسب شرایط منطقه و دانشگاه و امکانات موجود مطابق ضوابط طراحی کنند و پس از تایید دبیرخانه شورای آموزش پزشکی عمومی، با مراعات سقف تعداد واحد انتخابی برای هر دانشجو، اجرا نمایند. سقف تعداد واحدهای دروس انتخابی برای هر دانشجو در مرحله کارورزی ۱۶ واحد است.

** سقف تعداد واحدهای چرخش های انتخابی کارورزی برای هر دانشجو ۱۶ واحد است.

سرفصل کامل دوره پزشکی در سایت دانشکده موجود می باشد

نیم رخ دروس مقطع علوم پایه پزشکی

چارت دروس مقطع علوم پایه پزشکی ورودی ۹۶ به بعد کل واحد ارائه شده ۷۵,۵۲

ترم اول						
ردیف	نام درس	پیش نیاز	نظری		عملی	
			واحد	ساعت	واحد	ساعت
۱	مقدمات علوم تشریح		۲,۲۴	۳۸	۰,۲۴	۸
۲	فیزیولوژی سلول		۰,۸۲	۱۴	-	-
۳	بیوشیمی مولکول - سلول		۱,۸۸	۳۲	۰,۴۴	۱۵
۴	اصول خدمات سلامت		۱,۵۳	۲۶	-	-
۵	آداب پزشکی (۱)		-	-	۰,۵	۱۷
۶	روانشناسی سلامت		۲	۳۴	-	-
۷	زبان عمومی		۳	۵۱	-	-
۸	اندیشه اسلامی (۱)		۲	۳۴	-	-
۹	فارسی عمومی		۳	۵۱	-	-
۱۱	تربیت بدنی (۱)		-	-	۱	۳۴
کل واحد		۱۸,۶۵	۱۶,۴۷		۲,۱۸	

ترم دوم							
ردیف	نام درس	پیش نیاز	نظری	عملی	جمع واحد		
			ساعت	ساعت	نظری	عملی	
۱	دستگاه قلب و عروق	مقدمات علوم تشریح فیزیولوژی سلول	۱۷	۱۶	۲,۸۸	۰,۷	
			۸	۲			
			۱۹	۴			
			۵	۲			
۲	دستگاه تنفس	مقدمات علوم تشریح فیزیولوژی سلول	۸	۸	۱,۰۶	۰,۳۵	
			۱۰	۴			
۳	کل واحد	مقدمات علوم تشریح عضلانی	۳۰	۲۰	۱,۷۷	۰,۵۹	
۴		بیوشیمی دیسپیلین	۲۲	۱۵	۱,۳۹	۰,۴۴	
۵		آداب پزشکی (۲)	-	۱۷	۰	۰,۵	
۶		زبان تخصصی (۱)	زبان عمومی	۵۱	-	۳	۰
۷		اخلاق اسلامی		۳۴	-	۲	۰
۸		آموزش قرآن کریم		۱۷	-	۱	۰
۹		دانش خانواده و جمعیت		۳۴	-	۲	۰
۱۰		اندیشه و وصایای حضرت امام		۱۷	-	۱	۰
				۱۸,۵۸		۱۶	۲,۵۸

توم سوم

جمع واحد		عملی ساعت	نظری ساعت	پیش نیاز	نام درس	ردیف
عملی	نظری					
۰,۳۵	۱,۷۶	۸	۱۴	مقدمات علوم تشریح فیزیولوژی سلول بیوشیمی مولکول سلول و دیسپلین	علوم تشریح دستگاه ادراری تناسلی	۱
		۴	۱۲		فیزیولوژی کلیه	
		-	۴		بیوشیمی کلیه	
۰,۶۲	۲,۱۲	۱۷	۲۶	مقدمات علوم تشریح فیزیولوژی سلول	علوم تشریح دستگاه گوارش	۲
		۴	۱۰		فیزیولوژی گوارش	
۰,۲۹	۲,۱۲	۶	۴	مقدمات علوم تشریح فیزیولوژی سلول بیوشیمی مولکول سلول و دیسپلین	علوم تشریح غدد درون ریز	۳
		۴	۲۰		فیزیولوژی غدد و تولید مثل	
		-	۱۲		بیوشیمی هورمون ها	
۰,۵	.	۱۷	-		آداب پزشکی (۳)	۴
۰	۳	-	۵۱	زبان تخصصی (۱)	زبان تخصصی (۲)	۵
۰,۴۷	۲,۵۳	۴	۱۵		قارچ شناسی و انگل شناسی پزشکی	۶
		۱۲	۲۸			۷
۰,۲۳	۱,۷۶	۸	۳۰		ایمنی شناسی پزشکی	۸
۰	۲	-	۳۴	اندیشه اسلامی (۱)	اندیشه اسلامی (۲)	۹
۰	۲	-	۳۴		آشنایی با قوانین جمهوری اسلامی	۱۰
۲,۴۶	۱۷,۲۹			۱۹,۷۵	کل واحد	

ترم چهارم

ردیف	نام درس	پیش نیاز	نظری	عملی	جمع واحد	
			ساعت	ساعت	نظری	عملی
۱	علوم تشریح حواس ویژه	مقدمات علوم تشریح	۱۴	۴	۲,۲۴	۰,۲۴
	فیزیولوژی اعصاب و حواس ویژه	فیزیولوژی سلول	۲۴	۴		
۲	علوم تشریح دستگاه اعصاب	مقدمات علوم تشریح	۲۵	۱۴	۱,۴۷	۰,۴۱
۳	علوم تشریح سرگردن	مقدمات علوم تشریح	۲۰	۱۷	۱,۱۸	۰,۵
۴	باکتری شناسی پزشکی		۴۱	۲۰	۲,۴۱	۰,۵۹
۵	ویروس شناسی پزشکی		۱۷	-	۱	۰
۶	اصول اپیدمیولوژی		۳۴	۰	۲	۰
۷	آداب پزشکی (۴)		-	۱۷	۰	۰,۵
۸	تربیت بدنی (۲)	تربیت بدنی (۱)	-	۳۴	۰	۱
۹	پاتولوژی عمومی	مقدمات علوم تشریح	۵۱	-	۳	-
۱۰	پاتولوژی عمومی عملی		-	۳۴	-	۱
۱۱	اصول پایه فارماکولوژی		۱۷		۱	
کل واحد			۱۸,۵۴		۱۴,۳	۴,۲۴

نیم رخ دروس مقطع مقدمات بالینی پزشکی

برنامه مقطع مقدمات بالینی رشته پزشکی جمع واحد: ۴۵/۵۵

ترم اول						
واحد		ساعت		مقدمات بالینی		
عملی	نظری	عملی	نظری	پیشنیاز	نام درس	ردیف
۰,۱	۱,۹	۴	۳۲		مقدمات بیماریهای دستگاه تنفس	۱
۰,۱	۱,۹	۴	۳۲		مقدمات بیماریهای قلب و عروق	۲
-	۰,۵	-	۹		مقدمات بیماریهای اعصاب	۳
	۰,۵	-	۸		مقدمات روان پزشکی	۴
۰,۱۸	۱,۱۸	۲	۶	پاتولوژی عمومی	پاتولوژی دستگاه قلب و عروق	پاتولوژی اختصاصی (۱)
		۲	۶		پاتولوژی دستگاه تنفس	
		۲	۸		پاتولوژی دستگاه اعصاب مرکزی و محیطی	
-	۱,۲۹	-	۱۰	اصول پایه فارماکولوژی	فارماکولوژی داروهای قلب و عروق و ریه	فارماکولوژی اختصاصی (۱)
		-	۱۲		فارماکولوژی داروهای اعصاب و روان	
۰,۲۵	۱,۷۵	۸	۳۰		فیزیک پزشکی	۷
-	۲	-	۳۴		انقلاب اسلامی	۸
۰	۲	-	۳۴		تاریخ فرهنگ و تمدن اسلامی	۹
۰,۶۳	۱۳,۰۲	۱۳,۶۵			کل واحد	

ترم دوم							
واحد		ساعت		مقدمات بالینی			
عملی	نظری	عملی	نظری	پیشنیاز	نام درس	ردیف	
-	۰,۵	-	۸		استدلال بالینی در رویکرد به علائم و نشانه های شایع	۱	
۰,۱۱	۱,۵۳	۴	۲۶		مقدمات بیماری های روماتولوژی	۲	
۰,۱۱	۱,۸۹	۴	۳۲		مقدمات بیماری های خون	۳	
۰,۱۱	۱,۸۹	۴	۳۲		مقدمات بیماری های غدد و متابولیسم	۴	
۰,۱	۲	۴	۳۶		مقدمات بیماری های گوارشی و کبد	۵	
-	۲	-	۳۴	بیوشیمی سلولی و مولکولی	اصول کلی تغذیه	۶	
-	۱	-	۱۷	ایمنی شناسی پزشکی	ایمنی شناسی بالینی	۷	
۰,۲۳	۱,۴۱	۴	۸	پاتولوژی عمومی	پاتولوژی دستگاه گوارش	پاتولوژی اختصاصی (۲)	۸
		۲	۱۰		پاتولوژی بیماری های خون و غدد درون ریز		
		۲	۶		پاتولوژی کبد و مجاری صفراوی		
-	۱,۱۲	-	۱۰	اصول پایه فارماکولوژی	فارماکولوژی داروهای گوارشی - خون و روماتولوژی	فارماکولوژی اختصاصی (۲)	۹
		-	۹		فارماکولوژی داروهای آندوکراین		
	۱	-	۱۷		آمار پزشکی	۱۰	
-	۲	-	۳۴		تفسیر موضوعی قرآن		
۰,۶۶	۱۶,۳۴	۱۷		کل واحد			

ترم سوم

واحد		ساعت		مقدمات بالینی		
عملی	نظری	عملی	نظری	پیشنیاز	نام درس	ردیف
۰,۱	۱,۵	۴	۲۶		مقدمات بیماریهای کلیه	۱
-	۱	-	۱۷		مقدمات بیماریهای کودکان	۲
-	۱	-	۱۷		مقدمات بیماریهای عفونی	۳
۰,۱۲	۰,۸۸	۴	۱۵		مقدمات بیماریهای جراحی	۴
-	۲	-	۳۴		شرح حال و معاینه فیزیکی (۲)	۵
۲	-	۱۰۲	-		کارآموزی شرح حال و معاینه فیزیکی (۲)	۶
-	۲	-	۳۴	بیوشیمی سلول، فیزیولوژی سلول	ژنتیک پزشکی	۷
-	۲	-	۳۴		مدیریت سلامت در حوادث و بلاها*	۸
۰,۳	۱,۴۱	۲	۶	پاتولوژی عمومی	پاتولوژی کلیه و مجاری ادراری فوقانی	۹
		۴	۱۰		پاتولوژی دستگاه تناسلی مجاری ادراری تحتانی و پستان	
		۴	۸		پاتولوژی پوست استخوان نسج نرم-مفاصل	
-	۰,۵۹	-	۱۰	اصول پایه فارماکولوژی	فارماکولوژی اختصاصی (۳)	۱۰
۲,۵۲	۱۲,۳۸	۱۴,۹		کل واحد		

نیم رخ دروس مقطع کارآموزی پزشکی

ترم اول

پیش نیاز	نوع درس	تعداد واحد		نام درس
		عملی	نظری	
اپیدمیولوژی - آمار	پایه	۰,۶	۰,۴	روش تحقیق و پزشکی مبتنی بر شواهد
اصول اپیدمیولوژی	پایه	-	۱	اپیدمیولوژی بیماریهای شایع واگیر دار در کشور
پاتولوژی عمومی	تخصصی	-	۱	پاتولوژی بالینی
اصول خدمات سلامت	تخصصی	-	۲	اصول جمعیت شناسی و سلامت خانواده
-	تخصصی	-	۲	اخلاق پزشکی
-	تخصصی(انتخابی)	۱	-	نسخه نویسی و تجویز منطقی داروها
-	تخصصی	۹	-	کارآموزی داخلی
-	تخصصی	۳	-	کارآموزی قلب
-	تخصصی	۳	-	کارآموزی پزشکی اجتماعی و خانواده
۲۳ واحد		۱۶,۶	۶,۴	جمع واحد

ترم دوم

پیش نیاز	نوع درس	تعداد واحد		نام درس
		عملی	نظری	
-	تخصصی	-	۵	بیماریهای جراحی
-	تخصصی	-	۳	بیماریهای ارتوپدی
اصول اپیدمیولوژی	پایه	-	۱	اپیدمیولوژی بیماریهای شایع غیر واگیر دار در کشور
-	تخصصی	۶	-	کارآموزی جراحی
-	تخصصی	۳	-	کارآموزی ارتوپدی
-	تخصصی	۳	-	کارآموزی رادیولوژی
-	تخصصی	۳	-	کارآموزی پوست
-	تخصصی	-	۲	طب سنتی
۲۶ واحد		۱۵	۱۱	جمع واحد

ترم سوم

پیش نیاز	نوع درس	تعداد واحد		نام درس
		عملی	نظری	
-	تخصصی	-	۴	بیماریهای کودکان (۱)
-	تخصصی	-	۲	پزشکی قانونی و مسمومیتها
-	تخصصی	-	۱	بیماریهای ادواری و شاملی
-	تخصصی	-	۱.۵	بیماریهای روان پزشکی
-	تخصصی	-	۱.۵	بیماریهای اعصاب
-	تخصصی	۹	-	کارآموزی کودکان
-	تخصصی	۱.۵	-	کارآموزی ارولوژی
-	تخصصی	۱.۵	-	کارآموزی بیهوشی
-	تخصصی	۳	-	کارآموزی روان پزشکی
-	تخصصی	۳	-	کارآموزی اعصاب
۲۸ واحد		۱۸	۱۰	جمع واحد

ترم چهارم

پیش نیاز	نوع درس	تعداد واحد		نام درس
		عملی	نظری	
-	تخصصی	-	۱	بیماریهای کودکان (۲)
-	تخصصی	-	۲	بیماریهای عفونی
-	تخصصی	-	۴	بیماریهای زنان و زایمان
-	تخصصی	۳	-	کارآموزی گوش و حلق و بینی
-	تخصصی	۶	-	کارآموزی زنان و مامایی
-	تخصصی	۱,۵	-	کارآموزی بیماریهای چشم
-	تخصصی	۱,۵	-	کارآموزی طب اورژانس
-	تخصصی	۳	-	کارآموزی بیماریهای عفونی
۲۲ واحد		۱۵	۷	جمع واحد

آیین نامه آموزشی

شرایط ورود و نام نویسی

ماده ۱) شرایط ورود به دوره دکتری عمومی پزشکی به شرح زیر است:

- ۱ - ۱ - پذیرفته شده در آزمون ورودی
 - ۲ - ۱ - داشتن گواهینامه پایان دوره متوسطه (نظام قدیم) و یا گواهینامه دوره پیش دانشگاهی (نظام جدید) از داخل یا خارج کشور مورد تأیید وزارت آموزش و پرورش (با توجه به نظام جدید آموزش متوسطه) یا برابر آموزش‌های حوزوی (مطابق مصوبات شورای عالی انقلاب فرهنگی).
 - ۳ - ۱ - مجاز بودن به ادامه تحصیل از نظر قوانین و مقررات جاری کشور و داشتن شرایط عمومی ورود به آموزش عالی برابر مصوبات شورای انقلاب فرهنگی.
 - ۴ - ۱ - برخورداری از سلامت کامل تن و روان برابر ضوابط مصوب شورای عالی برنامه ریزی علوم پزشکی.
 - ۵ - ۱ - سپردن تعهد خدمت بر اساس ضوابط و قانون آموزش رایگان یا پرداخت شهریه مطابق تعرفه و مقرراتی که از طریق مراجع ذیربط صادر می‌شود.
- تبصره ۱:** چنانچه دانشجو با توجه به ضوابط اعلام شده در دفترچه آزمون از سلامت جسمی و روانی لازم برای دوره دکتری عمومی پزشکی برخوردار نباشد، بر اساس نظر شورای پزشکی دانشگاه اجازه تحصیل در دوره دکتری عمومی پزشکی را ندارد.
- تبصره ۲:** ارائه تأییدیه تحصیلی دوره متوسطه نظام قدیم یا پیش دانشگاهی نظام جدید در زمان ثبت نام و حداکثر تا پایان نیمسال اول تحصیلی و ارائه اصل گواهینامه پایان دوره متوسطه یا اصل گواهینامه دوره پیش دانشگاهی حداکثر تا یک سال بعد از ثبت نام اولیه الزامی است.
- تبصره ۳:** پرداخت شهریه، فارغ التحصیلان دوره دکتری عمومی پزشکی را از انجام دیگر تعهدات قانونی خاص معاف نمی‌کند.
- ماده ۲)** پذیرفته شدگان آزمون ورودی موظفند در مهلت‌هایی که توسط دانشگاه اعلام می‌شود برای نام نویسی و انتخاب واحد به دانشگاه مراجعه کنند عدم مراجعه برای نام نویسی در نخستین نیمسال تحصیلی پس از اعلام نتایج آزمون انصراف از تحصیل تلقی خواهد شد.
- ماده ۳)** دانشجو موظف است در هر نیمسال تحصیلی در زمانی که دانشگاه اعلام می‌کند. برای ادامه تحصیل و انتخاب واحد به اداره آموزش مراجعه کند. عدم مراجعه دانشجو برای نام نویسی در یک نیمسال بدون اطلاع و عذر موجه به منزله ترک تحصیل است و دانشجو اخراج خواهد شد.
- تبصره ۱:** در موارد استثنایی که دانشجو ترک تحصیل خود را موجه می‌داند باید دلایل آن را حداکثر تا یک ماه قبل از پایان همان نیمسال بصورت مکتوب به اداره آموزش ارائه دهد. در صورت تأیید موجه بودن ترک تحصیل توسط شورای آموزشی دانشگاه، آن نیمسال جزو مدت مجاز تحصیل وی محسوب و مرخصی تحصیلی برای آن صادر می‌شود.

تبصره ۲: دانشجویی که ترک تحصیل نموده، چنانچه بخواهد مدارک تحصیلی خود را دریافت نماید موظف است به کلیه تعهدات قانونی دوران تحصیل خود عمل نماید.

ماده ۴) دانشجوی دوره دکترای عمومی پزشکی در یک زمان حق نام نویسی و ادامه تحصیل در بیش از یک رشته و در یک یا چند دانشگاه اعم از دولتی یا غیر دولتی را نخواهد داشت. در صورت تخلف به تشخیص کمیته نظارت بر حسن اجرای مقررات آموزشی وزارت متبوع، از ادامه تحصیل در یکی از رشته های انتخابی محروم و سوابق تحصیلی وی باطل اعلام میشود و دانشجو در این حال موظف است کلیه هزینه های مربوط به رشته حذف شده را مطابق تعرفه های تعیین شده به دانشگاه ذیربط بپردازد.

تبصره: دانشجویان ممتاز (استعدادهای درخشان) از شمول این ماده مستثنی و تابع آیین نامه و ضوابط مربوط به خود می باشند.

نظام آموزشی

ماده ۵) آموزش دوره دکترای عمومی پزشکی مبتنی بر نظام واحدی است.

ماده ۶) در نظام واحدی، ارزش هر درس با تعداد واحدهای آن درس سنجیده می شود و قبولی یا عدم قبولی دانشجو در یک درس به همان درس محدود است.

ماده ۷) هر واحد درس، مقدار یا میزان درسی است که مفاد آن به ترتیب به صورت نظری ۱۷ ساعت، عملی (یا آزمایشگاهی) ۳۴ ساعت، کارآموزی ۵۱ ساعت و کارورزی ۶۸ ساعت، در طول یک نیمسال تحصیلی یا دوره تابستانی و طبق برنامه مصوب شورای عالی برنامه ریزی تدریس می شود.

ماده ۸) برنامه دوره دکترای عمومی پزشکی شامل مراحل به شرح زیر است:

مراحل: دوره پزشکی عمومی شامل ۴ مرحله است: علوم پایه، مقدمات بالینی، کارآموزی بالینی، کارورزی

ماده ۹) در مراحل اول و دوم دوره دکترای عمومی پزشکی، هر سال تحصیلی مرکب از دو نیمسال تحصیلی و در صورت ضرورت و داشتن شرایط و امکانات یک دوره تابستانی است. هر نیمسال تحصیلی عبارت از ۱۷ هفته آموزشی و دوره تابستانی برابر ۶ هفته آموزشی با رعایت مفاد ماده ۷ است.

تبصره ۱: طول مدت امتحانات پایان نیمسال یا پایان دوره تابستانی جزو مدت ۱۷ هفته و ۶ هفته آموزش محسوب نمی شود.

تبصره ۲: در موارد استثنایی و ضروری، شامل وقوع بلاهای طبیعی، عدم امکان حضور استاد مربوط در طول ۱۷ هفته، بیماری استاد و مواردی از این قبیل، به پیشنهاد دانشکده مربوط و موافقت شورای آموزشی دانشگاه می توان درس یا درسهایی را در مدتی کوتاهتر از ۱۷ هفته

جهت کلیه دانشجویانی که آن درس یا درسها را اخذ کرده اند تدریس نمود، مشروط براینکه مجموع ساعات هر واحد درسی از میزان مقرر در ماده ۷ این آیین نامه کمتر نشود و شرکت در کلیه کلاسها مطابق ساعات هر واحد درسی الزامی است.

ماده ۱۰) در دوره بالینی (مراحل سوم و چهارم) هر سال تحصیلی مشتمل بر چند بخش آموزش بالینی و دروس تئوری مربوطه است. تعداد بخشهای دوره بالینی در طول هر سال تحصیلی، با توجه به مدت زمان لازم برای آموزش هر بخش، توسط شورای آموزشی دانشگاه، تعیین میشود.

ماده ۱۱) کلیه دانشگاهها و دانشکده های علوم پزشکی، موظفند برنامه درسی و سر فصل مصوب شورای عالی برنامه ریزی را اجرا نمایند.

تبصره ۱: ترتیب دروس با رعایت پیش نیازها، تنظیم برنامه تحصیلی دانشجویان در طول دوره، روش تدریس و جابجا کردن ریز مواد و طرح مطالب جدید در یک درس و انتخاب منابع بر عهده دانشگاهها و دانشکده های علوم پزشکی است. بدیهی است منابع جهت امتحانات جامع علوم پایه و جامع پیش کارورزی و آزمون صلاحیت بالینی از طرف وزارت متبوع تعیین می شود.

ماده ۱۲) در پایان مرحله اول، امتحان جامع علوم پایه برگزار می شود و قبولی در امتحان جامع شرط ورود به دوره بعدی می باشد.

تبصره ۱: شرط شرکت در امتحان جامع علوم پایه، قبولی در حداقل $46/5$ واحد از درس های علوم پایه (شامل کلیه دروس علوم پایه به استثنای دروس شناور بین علوم پایه و مقدمات بالینی) و حداقل ۸ واحد از درس های عمومی و کسب میانگین کل ۱۲ از دروس فوق الذکر ($46/5$ واحد علوم پایه و ۸ واحد دروس عمومی) است.

تبصره ۲: چنانچه نمرات تعدادی از دروسی که دانشجو گذرانده و در امتحانات آنها شرکت کرده است در زمان معرفی به آزمون جامع علوم پایه اعلام نشده باشد، دانشجو به صورت مشروط در آزمون شرکت می نماید. در صورتی که بعد از اعلام نمره، دانشجو در آن درس مردود شده باشد یا علی رغم قبولی، شرایط شرکت در آزمون (مطابق مفاد تبصره ۶) را نداشته باشد، نتیجه آزمون وی کان لم یکن می باشد و آزمون مذکور جزو تعداد دفعات شرکت در آزمون او محاسبه نخواهد شد و تا کسب نمره قبولی در درس مردودی و همچنین کسب میانگین لازم، اجازه شرکت در آزمون جامع بعدی را حتی به صورت مشروط نخواهد داشت.

ماده ۱۳) شرکت در امتحان جامع علوم پایه، تا سه نوبت مجاز است. چنانچه دانشجو در امتحان مزبور نمره قبولی کسب نکند از ادامه تحصیل در دوره دکترای عمومی پزشکی محروم میشود.

تبصره ۱: غیبت غیر موجه در امتحان جامع علوم پایه به منزله یک نوبت شرکت در امتحان محسوب می شود.

تبصره ۲: دانشجویی که به علت مردود شدن در امتحان جامع علوم پایه از ادامه تحصیل در رشته پزشکی محروم می شود، می تواند برابر دستورالعمل تغییر رشته دانشجویان دوره های دکترای عمومی پزشکی، دندانپزشکی و دارو سازی که از ادامه تحصیل، در دوره دکترای عمومی محروم می شوند، مصوب بیست و دومین جلسه شورای عالی برنامه ریزی علوم پزشکی مورخ ۱۳۸۲/۴/۲۸ به رشته دیگری در مقاطع کارشناسی پیوسته یا ناپیوسته و کاردانی تغییر رشته دهد.

ماده ۱۴) شرط ورود به مرحله سوم قبولی در حداقل ۲۹ واحد از درس های اختصاصی مرحله دوم و تمام دروس شناور بین علوم پایه و مقدمات بالینی و کسب میانگین کل ۱۲ از دروس فوق الذکر (۲۹ واحد اختصاصی مرحله دوم، ۱۵ واحد از دروس پایه شناور) است.

ماده ۱۵) کارآموزی بالینی شامل آموزش مراقبتهای بهداشتی - درمانی سرپایی در درمانگاههای بیمارستانها و مراکز عرضه خدمات بهداشتی درمانی کشور، آموزش بر بالین بیماران بستری و درس های نظری است.

تبصره ۱: در طول دوره کارآموزی، گذراندن ۲۱ ماه کارآموزی طبق برنامه مصوب برای کلیه دانشجویان الزامی است.

ماده ۱۶) در پایان مرحله سوم آزمون جامع پیش کارورزی برگزار می شود و قبولی در این آزمون شرط ورود به دوره کارورزی است.

تبصره ۱: شرط شرکت در آزمون جامع پیش کارورزی، قبولی در واحدهای نظری خاص مرحله کارآموزی (۳۱ واحد) و قبولی در واحدهای کارآموزی بالینی (۶۲ واحد معادل ۲۱ ماه) و قبولی در واحدهای شناور بین مقدمات بالینی و کارآموزی (۷ واحد از دروس تخصص) و کسب میانگین کل ۱۴ از این دروس و گذراندن کلیه دروس عمومی و ثبت موضوع پایان نامه می باشد.

تبصره ۲: چنانچه نمرات تعدادی از دروس و بخشهایی که دانشجو گذرانده و در امتحانات آنها شرکت کرده است در زمان معرفی به آزمون جامع پیش کارورزی اعلام نشده باشد، دانشجو به صورت مشروط در آزمون شرکت می نماید. در صورتی که بعد از اعلام نمره دانشجو در آن درس یا بخش مردود شده باشد یا علی رغم قبولی شرایط شرکت در آزمون (مطابق مفاد تبصره ۱) را نداشته باشد، نتیجه آزمون وی کان لم یکن می باشد و آزمون مذکور جزو تعداد دفعات شرکت در

آزمون او محاسبه نخواهد شد و تا کسب نمره قبولی در درس یا بخش مردودی و همچنین کسب میانگین لازم، اجازه شرکت در آزمون جامع بعدی را حتی به صورت مشروط نخواهد داشت. تبصره ۳: قبول شدگان آزمون جامع پیش کارورزی، براساس رتبه ای که با توجه به فرمول زیر: (نمره تراز شده آزمون پیش کارورزی براساس میانگین) + (میانگین سه مرحله اول $\times 2$) تقسیم بر ۳ کسب می کنند، در انتخاب بخشهای موجود، برای گذراندن مرحله کارورزی، حق تقدم خواهند داشت.

ماده ۱۷) شرکت در امتحان جامع پیش کارورزی تا سه نوبت مجاز است. چنانچه دانشجو در امتحان مزبور نمره قبولی کسب نکند از ادامه تحصیل در دوره دکتری عمومی محروم است. تبصره: دانشجویانی که به علت مردود شدن در امتحان جامع پیش کارورزی از ادامه تحصیل در رشته پزشکی محروم می شوند، می توانند بر اساس دستورالعمل مندرج در تبصره ۲ ماده ۱۳ به یکی از مقاطع کارشناسی پیوسته، کارشناسی ناپیوسته و کاردانی تغییر رشته دهند. **ماده ۱۸)** طول دوره کارورزی ۱۸ ماه می باشد و گذراندن ۱۷ ماه کارورزی طبق برنامه مصوب برای کارورزان الزامی است. دانشجو در طول دوره کارورزی می بایست از یک ماه مرخصی استفاده نماید. قبولی در آزمون صلاحیت بالینی جزو شرایط فراغت از تحصیل می باشد. ادا دانشجویان در دوره کارورزی یا پایان دوره کارورزی در سقف سنوات آموزشی باید در این آزمون شرکت نموده و نمره قبولی کسب نمایند. تبصره: حداقل میانگین کل در مرحله کارورزی ۱۴ می باشد.

واحدهای درسی و طول مدت تحصیل

ماده ۱۹) حداقل تعداد واحدهای درسی لازم برای فراغت از تحصیل در دوره دکترای عمومی پزشکی، طبق برنامه مصوب آن دوره در شورای عالی برنامه ریزی علوم پزشکی است. **ماده ۲۰)** دانشجو در هر نیمسال تحصیلی از مراحل اول و دوم دوره دکترای عمومی پزشکی باید حداقل ۱۲ و حداکثر تا ۲۰ واحد درسی انتخاب نماید. تبصره ۱: در آخرین نیمسال تحصیلی در هر یک از مراحل اول و دوم، دانشجو از رعایت شرط حداقل ۱۲ واحد معاف است.

تبصره ۲: در صورتی که میانگین کل نمرات دانشجو در یک نیمسال تحصیلی حداقل ۱۷ باشد می تواند با نظر استاد راهنما و موافقت دانشکده، در نیمسال بعد حداکثر تا ۲۴ واحد درسی انتخاب کند.

تبصره ۳: در مواردی که دانشجو حداکثر ۲۴ واحد باقیمانده برای گذراندن هر یک از مراحل اول و دوم را داشته باشد، در صورتی که در نیمسال قبل مشروط نشده باشد با تأیید دانشکده می تواند کلیه آن واحدها را در آن نیمسال بگذراند.

تبصره ۴: در دوره تابستانی، دانشجو مجاز به انتخاب بیش از ۶ واحد درسی نمی باشد. ماده (۲۲) حداکثر مدت مجاز تحصیل در دوره دکتری عمومی پزشکی ۱۰ سال است، که پنج سال اول به طی مراحل اول و دوم آموزش پزشکی و ۵ سال باقیمانده به طی مراحل سوم و چهارم آن اختصاص دارد.

تبصره ۱: دانشجویی که نتواند در مدت ۴ سال اول دوره آموزش پزشکی از امتحان جامع علوم پایه، نمره قبولی کسب کند و یا در مدت ۵ سال اول، مراحل اول و دوم آموزش پزشکی را به پایان برساند، از ادامه تحصیل در رشته پزشکی محروم می شود و در صورتی که میانگین نمرات درسهایی که گذرانیده حداقل ۱۰ باشد، می تواند برابر دستورالعمل مندرج در تبصره ۲ ماده ۱۳ به رشته دیگری در مقاطع کاردانی، کارشناسی پیوسته و ناپیوسته تغییر رشته بدهد.

تبصره ۲: دوره تحصیلی دانشجویی که نتواند در مدت ۳ سال از شروع دوره بالینی به دوره کارورزی راه یابد و یا در مدت ۵ سال مراحل سوم و چهارم آموزش پزشکی را به پایان برساند و در آزمون صلاحیت بالینی نمره قبولی کسب نماید، با تصویب شورای آموزشی دانشگاه حداکثر ۱۲ ماه دیگر قابل تمدید است. مشروط بر آن که مدت مجاز تحصیل وی به پایان نرسیده باشد.

حضور و غیاب

ماده (۲۳) حضور دانشجو در تمامی جلسات مربوط به هر درس و دوره های کارآموزی و کارورزی الزامی است و عدم حضور دانشجو در هر یک از جلسات، غیبت محسوب میشود

ماده (۲۴) ساعات غیبت دانشجو در هر درس نظری از چهار هفدهم، عملی و آزمایشگاهی از دو هفدهم، کارآموزی و کارورزی از یک هفدهم مجموع ساعات آن بخش نباید تجاوز کند، در غیر این صورت نمره دانشجو در آن درس یا بخش صفر محسوب میشود.

تبصره ۱: غیبت تا سقف مشخص شده در ماده ۲۴، در صورتی مجاز خواهد بود که با ارائه مدارک مستند و تشخیص استاد موجه شناخته شود. نحوه برخورد با غیبت دانشجوی (موجه یا غیر موجه) بر عهده استاد و با تأیید دانشکده خواهد بود.

تبصره ۲: در صورتی که غیبت دانشجوی در هر درس یا بخش، بیش از میزان تعیین شده در ماده ۲۴ باشد ولی غیبت او با تشخیص شورای آموزشی دانشگاه موجه تشخیص داده شود، آن درس حذف می‌گردد. در این حال رعایت حداقل ۱۲ واحد در هر نیمسال الزامی نیست، ولی نیمسال مذکور به عنوان یک نیمسال کامل جزو سنوات تحصیلی دانشجوی محسوب می‌شود.

ماده ۲۵) غیبت غیر موجه در امتحان هر درس یا بخش به منزله گرفتن نمره صفر در آن درس یا بخش و غیبت موجه در امتحان هر درس یا بخش باعث حذف آن درس یا بخش می‌گردد. تشخیص موجه بودن غیبت در جلسه امتحان بر عهده شورای آموزشی دانشگاه است.

حذف و اضافه

ماده ۲۶) دانشجوی می‌تواند در هر نیمسال تحصیلی از مراحل اول و دوم تا دو هفته پس از شروع نیمسال، حداکثر دو درس اخذ شده خود را حذف و یا دو درس دیگر اخذ نماید، یا دو درس اخذ شده خود را با دو درس دیگر جابجا نماید، مشروط بر اینکه تعداد واحدهای اخذ شده وی از حد مقرر در ماده ۲۰ تجاوز نکند.

تبصره ۱: غیبت در جلسات دو هفته اول هر درس به دلیل حذف و اضافه یا به هر دلیل دیگر مجاز نیست و در صورت پیش آمد، جزو حداکثر غیبت مجاز دانشجوی (میزان تعیین شده در ماده ۲۴) محاسبه و مفاد ماده مذکور اجرا خواهد شد.

تبصره ۲: حذف و اضافه در ترم تابستانی امکان پذیر نیست.

ماده ۲۷) در صورت اضطرار، دانشجوی در مراحل اول و دوم آموزش پزشکی می‌تواند تا ۵ هفته قبل از پایان نیمسال تحصیلی فقط یکی از درسهای نظری خود را با تأیید گروه آموزشی مربوط حذف کند، مشروط بر اینکه اولاً غیبت دانشجوی در آن درس بیش از چهار هفدهم مجموع ساعات آن درس نباشد و ثانیاً تعداد واحدهای باقیمانده وی از دوازده واحد کمتر نشود

ماده ۲۸) حذف کلیه درسهای اخذ شده در یک نیمسال، حداکثر تا قبل از شروع امتحانات پایان آن نیمسال تنها در صورتی مجاز است که بنا به تشخیص شورای آموزشی دانشگاه، دانشجوی قادر به ادامه تحصیل در آن نیمسال نباشد. در این صورت آن نیمسال برای دانشجوی مرخصی تحصیلی

محسوب خواهد شد. محاسبه یا عدم محاسبه این مرخصی در سنوات مجاز تحصیل دانشجویان به عهده شورای آموزشی دانشگاه است.

تبصره: حذف کلیه درس های اخذ شده در دوره تابستانی حداکثر تا قبل از شروع امتحانات آن دوره با تأیید شورای آموزشی دانشگاه امکان پذیر است

ماده ۲۹) حذف و تعویض بخش در هر یک از مراحل کارآموزی بالینی و کارورزی در صورت تأیید شورای آموزشی دانشکده تنها در مدت زمان تعیین شده توسط آموزش دانشکده مجاز است.

ماده ۳۰) ارزیابی پیشرفت دانشجویان در هر درس بر اساس میزان حضور و فعالیت در کلاس، انجام فعالیت های آموزشی و نتایج امتحانات بین نیمسال و پایان نیمسال صورت می گیرد و استاد یا اساتید هر درس مرجع ارزیابی دانشجویان در آن درس است

ماده ۳۱) ارزیابی پیشرفت تحصیلی دانشجویان در دوره های کارآموزی بالینی و کارورزی، با توجه به موارد زیر انجام میشود:

۳۱-۱ رعایت اخلاق اسلامی و حرفه ای، حفظ شئون دانشجویی و حسن رابطه با بیماران، مراجعین و کارکنان بخش.

۳۱-۲ حضور مرتب و تمام وقت در بخش، کلاسهای مربوط و انجام کشیکهای محوله بر اساس برنامه تنظیمی بخش.

۳۱-۳ دقت و احساس مسئولیت در انجام امور محوله طبق ضوابط بخش از جمله تهیه و تکمیل پرونده بیماران.

۳۱-۴ افزایش مهارت و بهره گیری دانشجویان از دوره های کارآموزی بالینی و کارورزی.

۳۱-۵ شرکت در امتحان پایانی بخش و کسب نمره لازم

ماده ۳۲) برگزاری امتحان کتبی در پایان هر نیمسال تحصیلی از مراحل اول و دوم آموزش پزشکی و درسهای نظری دوره کارآموزی بالینی الزامی است.

تبصره: امتحان بخشهای بالینی در دوره های کارآموزی و کارورزی در پایان هر بخش انجام میشود.

ماده ۳۳) نتیجه ارزیابی پیشرفت تحصیلی دانشجویان بر اساس مفاد مندرج در مواد ۳۰ و ۳۱ به صورت نمره تعیین می شود و نمره دانشجویان در هر درس یا هر بخش بصورت عددی از بین صفر تا بیست مشخص می شود.

تبصره: نتیجه ارزشیابی دروس آداب پزشکی به صورت کیفی تعیین می شود و در مجموع معدل محاسبه نمی گردد.

ماده ۳۴) حداقل نمره قبولی در درسهای پایه و عمومی ۱۰ و حداقل نمره قبولی در هر یک از دروس تخصصی و بخش های مربوط به مراحل سوم و چهارم آموزش پزشکی ۱۲ است. دانشجویی که در هر یک از درس ها یا بخش ها حداقل نمره قبولی را کسب ننماید در اولین فرصت موظف به انتخاب مجدد آن درس یا بخش است. با این حال نمرات کلیه دروس اعم از قبولی و ردی در کارنامه دانشجو ثبت و در محاسبه میانگین منظور می شود.

تبصره: چنانچه دانشجو پس از اخذ مجدد درس یا بخش مردودی، در اولین فرصت، در آن درس یا بخش نمره ۱۶ و بالاتر اخذ نماید نمره مردودی او حذف و در میانگین نیمسال و میانگین کل دانشجو محاسبه نخواهد شد. تعداد دفعات مجاز استفاده از مفاد این تبصره ۴ بار در کل دوره دکترای عمومی پزشکی است. چنانچه دانشجو پس از اخذ درس یا بخش مردودی در اولین فرصت، مجدداً مردود و پس از اخذ مجدد در فرصت های بعدی نمره ۱۶ و بالاتر کسب نماید، مشمول مفاد این تبصره نمی باشد و هیچ یک از نمرات مردودی او حذف نخواهد شد.

ماده ۳۵) استاد یا اساتید هر درس یا هر بخش موظفند گزارش نمره نهایی دانشجو در آن درس یا بخش را حداکثر ظرف ده روز پس از برگزاری امتحان آن درس به آموزش دانشکده تسلیم نمایند.

تبصره: پس از اعلام نمره توسط آموزش دانشجو می تواند حداکثر تا ۳ روز پس از اعلام نتایج اعتراضات خود را کتبا به آموزش دانشکده اعلام کند تا رسیدگی لازم صورت پذیرد.

ماده ۳۶) اداره آموزش دانشکده یا واحد ذی ربط در هر دانشگاه موظف است نمرات نهایی را حداکثر تا دو هفته پس از برگزاری آخرین امتحان هر نیمسال و بعد از رسیدگی به اعتراضات دانشجویان و رفع اشتباهات احتمالی به آموزش کل دانشگاه تسلیم نماید.

تبصره: نمره پس از اعلام به آموزش کل دانشگاه غیر قابل تغییر است.

ماده ۳۸) میانگین نمرات دانشجو در هیچ نیمسال از مراحل اول و دوم آموزش پزشکی نباید از ۱۲ کمتر باشد، در غیر این صورت، نام نویسی دانشجو در نیمسال بعد، به صورت مشروط خواهد بود.

تبصره ۱: در مواردی که تعداد واحدهای ارائه شده توسط دانشگاه کمتر از ۱۲ واحد باشد آن نیمسال جزو سنوات تحصیلی دانشجو محسوب نخواهد شد ولیکن در صورت کسر میانگین به

عنوان نیمسال مشروطی محاسبه خواهد شد. در مواردی که به علت مشکلات دانشجویان یا نیمسال آخر در هر یک از مراحل آموزش پزشکی، تعداد واحدها کمتر از ۱۲ واحد باشد، آن نیمسال جزو سنوات تحصیلی دانشجوی محسوب و در صورت کسر میانگین به عنوان نیمسال مشروطی نیز محاسبه خواهد شد.

تبصره ۲: دانشگاه موظف است موضوع مشروط بودن نام نویسی دانشجویان را هر بار کتباً به وی و اولیاء او اطلاع دهد و یک نسخه از آن را در پرونده دانشجوی ضبط کند. با این وصف قصور در اخطار به وی از طرف دانشگاه و یا اظهار بی اطلاعی دانشجویان از این امر، مانع از اجرای مقررات نخواهد بود.

ماده ۳۹) دانشجویی که به صورت مشروط نام نویسی می کند حتی در نیمسال آخر در هر یک از مراحل اول و دوم آموزش پزشکی، حق انتخاب بیش از ۱۴ واحد درسی در آن نیمسال را ندارد. تبصره: در موارد استثنایی، در نیمسال آخر تحصیلی در هر یک از مراحل اول و دوم آموزش پزشکی با توجه به تعداد واحد باقی مانده و سوابق تحصیلی دانشجویان، تصمیم گیری در خصوص ارائه بیش از ۱۴ واحد درسی به دانشجوی مشروط به عهده شورای آموزشی دانشگاه است. در هر صورت این تعداد بیش از ۲۰ واحد نباید باشد.

ماده ۴۰) دانشجویی که در مراحل اول و دوم آموزش پزشکی برای ۳ نیمسال متوالی یا ۴ نیمسال متناوب مشروط شود، از ادامه تحصیل محروم می شود و چنانچه میانگین کل واحدهایی که گذرانیده است حداقل ۱۰ باشد، می تواند برابر دستورالعمل مندرج در تبصره ۲ ماده ۱۳ به رشته دیگری در مقاطع کاردانی، کارشناسی پیوسته و کارشناسی ناپیوسته تغییر رشته دهد.

ماده ۴۱) دانشجویی که میانگین پایان هر یک از مراحل دوره دکترای عمومی پزشکی را مطابق مفاد قید شده در فصل دوم آیین نامه آموزشی را نتواند کسب نماید در صورتی که مدت مجاز تحصیل وی در آن مرحله به پایان نرسیده باشد می تواند درس ها یا بخش هایی را که در آن ها حسب مورد نمره کمتر از ۱۲ یا ۱۴ آورده است جهت جبران کمبود میانگین تکرار کند. در غیر این صورت حق ورود به مرحله بعدی یا فراغت از تحصیل را نخواهد داشت. بدیهی است که نمرات دروس تکراری اضافه و نمرات قبلی در کارنامه دانشجوی ثبت و در محاسبه میانگین کل محسوب خواهد شد.

تبصره ۱: چنانچه دانشجویان درس ها یا بخش هایی را که در آن ها حسب مورد نمره کمتر از ۱۲ یا ۱۴ آورده است جهت جبران کمبود میانگین هر یک از مراحل دوره دکترای عمومی پزشکی تکرار نماید و نمره بالاتر از

۱۲ (دروس پایه) و ۱۴ (دروس تخصصی و بخش ها) اخذ نماید نمره قبلی او در میانگین مرحله مربوطه محاسبه نخواهد شد. لیکن در میانگین کل محاسبه خواهد شد. لازم به ذکر است این مصوبه شامل نمرات مردودی نمی باشد.

تبصره ۲: در صورتی که دانشجو درسها و بخشهای با نمرات کمتر از ۱۴ را جهت جبران کمبود میانگین هر یک از مراحل سوم و چهارم دوره دکترای عمومی پزشکی تکرار نموده و نمرات بالاتر از ۱۴ کسب کرده ولیکن کمبود میانگین کل آن مرحله جبران نشده باشد، ضمن رعایت سایر مقررات آموزشی می تواند مجدداً همان درسها و بخشها را علی رغم داشتن نمره بالاتر از ۱۴ تکرار نماید تا کمبود میانگین مرحله مربوطه جبران شود. بدیهی است که نمرات درسهای تکراری اضافه بر نمرات قبلی در کارنامه دانشجو ثبت و در میانگین کل مرحله مربوطه محسوب خواهد شد.

تبصره ۳: در صورتی که دانشجویی، تعدادی از درسها یا بخشهایی را که در آنها حسب مورد نمره کمتر از ۱۲ یا ۱۴ آورده، جهت جبران میانگین کل هر یک از مراحل دوره دکترای عمومی پزشکی تکرار نماید و در درس یا بخش تکراری مردود شود، چنانچه پس از احتساب کلیه نمرات قبولی، ردی و تکراری میانگین کل مرحله مربوطه به حد نصاب رسیده باشد، قبولی قبلی او در آن درس یا بخش ملاک عمل است و دانشجو می تواند وارد مرحله بعدی شود و در صورتی که میانگین کل مرحله مربوطه به حد نصاب نرسیده باشد دانشجو در آن درس یا بخش مردود است و علی رغم که قبلاً نمره قبولی کسب نموده بایستی مجدداً آن درس یا بخش را تکرار نماید.

تبصره ۴: دانشجویی که نتواند یا نخواهد از فرصت مذکور در این ماده استفاده کند، و یا علی رغم استفاده از آن نتواند کمبود میانگین کل خود را جبران نماید چنانچه میانگین کل واحدهایی را که گذرانیده است حداقل ۱۰ باشد، می تواند برابر دستورالعمل مندرج در تبصره ۲ ماده ۱۳ به رشته دیگری در مقاطع کاردانی و کارشناسی پیوسته یا ناپیوسته تغییر رشته دهد.

ماده ۴۲) دانشجویی که به لحاظ مشروط شدن بیش از حد از ادامه تحصیل محروم می شود در صورت انجام یا لغو تعهداتی که در دوران تحصیل سپرده است می تواند برای تحصیل مجدد در آزمون سراسری شرکت کند و در صورت قبولی دانشگاه پذیرنده می تواند واحدهایی را که دانشجو در رشته قبلی گذرانده است با برنامه رشته جدید تطبیق داده و مطابق مقررات مربوطه بعضی یا تمام آن ها را بپذیرد.

مرخصی تحصیلی و انصراف از تحصیل

ماده ۴۳) دانشجوی پس از گذراندن یک نیمسال تحصیلی می تواند در طول مراحل اول و دوم آموزش پزشکی حداکثر ۲ نیمسال تحصیلی متوالی یا متناوب و در هر یک از مراحل کارآموزی بالینی و کارورزی حداکثر تا سقف شش ماه متوالی و با احتساب در سنوات از مرخصی تحصیلی استفاده نماید.

تبصره ۱: موافقت با مرخصی تحصیلی دانشجوی در نیمسال اول با شورای آموزشی دانشگاه می باشد.
تبصره ۲: مدت مرخصی تحصیلی جزو حداکثر مدت مجاز تحصیل دانشجوی در هر مرحله محسوب می شود.

تبصره ۳: دانشجوی در مرحله کارورزی می بایست از یک ماه مرخصی استفاده نماید.

ماده ۴۴) تقاضای مرخصی تحصیلی باید به صورت کتبی، حداقل دو هفته قبل از شروع نام نویسی هر نیمسال برای هر یک از مراحل اول و دوم و حداقل دو هفته قبل از شروع هر بخش برای هر یک از مراحل سوم و چهارم، توسط دانشجوی به اداره آموزش دانشگاه تسلیم گردد.
تبصره ۱: چنانچه تقاضای مرخصی تحصیلی خارج از زمان مقرر ارائه شود، تصمیم گیری به عهده شورای آموزشی دانشگاه است.

تبصره ۲: اداره آموزش دانشگاه موظف است پس از کسب نظر از دانشکده ذیربط قبل از اتمام مهلت نام نویسی، موافقت یا عدم موافقت با درخواست دانشجوی را کتبا به وی ابلاغ کند.

تبصره ۳: عواقب ناشی از مرخصی تحصیلی بر عهده دانشجوی می باشد.

ماده ۴۵) دانشجویان زن باردار شاغل به تحصیل می توانند با رعایت سایر ضوابط و مقررات از دو نیمسال مرخصی زایمان، بدون احتساب در سنوات تحصیلی استفاده نمایند.

ماده ۴۶) دانشجویانی که گواهی و عذر پزشکی موجه آنها به تأیید شورای پزشکی و شورای آموزشی دانشگاه رسیده باشد می توانند از حداکثر یک نیمسال مرخصی تحصیلی بدون احتساب در سنوات استفاده نمایند.

ماده ۴۷) دانشجویی که تمایل به انصراف از تحصیل داشته باشد، باید درخواست انصراف خود را شخصاً به اداره آموزش دانشگاه تسلیم نماید. در این صورت دانشجوی مجاز است فقط برای یک بار حداکثر تا یک ماه قبل از پایان همان نیمسال، تقاضای انصراف خود را پس بگیرد. و آن نیمسال به عنوان مرخصی برای وی محسوب شده و اجازه تحصیل در آن نیمسال را ندارد. پس از انقضای

این مهلت حکم انصراف از تحصیل وی صادر خواهد شد و دانشجو پس از آن حق ادامه تحصیل در آن رشته را ندارد.

تبصره: دانشجوی منصرف از تحصیل چنانچه بخواهد مدارک تحصیلی خود را دریافت نماید موظف است به کلیه تعهدات قانونی دوران تحصیل خود عمل نماید.

انتقال

ماده ۴۸) انتقال به معنی تغییر محل تحصیل دانشجو از یک دانشگاه به دانشگاه دیگر در همان رشته و همان مقطع تحصیلی است.

ماده ۴۹) انتقال دانشجو با توافق دانشگاههای مبدا و مقصد منوط به داشتن همه شرایط زیر است:

- ۱- ۴۹-۱- ادامه تحصیل متقاضی در دانشگاه مبدا از نظر مقررات آموزشی و انضباطی بلامانع باشد.
 - ۲- ۴۹-۲- متقاضی حداقل دو نیمسال از دوره آموزشی خود را در دانشگاه مبدا گذرانده باشد.
 - ۳- ۴۹-۳- واحدهای باقیمانده دانشجو برای دانشگاه مقصد، حداقل نصف کل واحدهای دوره باشد.
 - ۴- ۴۹-۴- میانگین نمرات دروس گذرانده شده متقاضی حداقل ۱۲ باشد.
 - ۵- ۴۹-۵- نمره آزمون ورودی متقاضی در سال ورود به تحصیل از نمره آزمون آخرین فرد پذیرفته شده همان سال در رشته و سهمیه مربوط در دانشگاه مقصد کمتر نباشد.
- ماده ۵۲)** انتقال از دانشگاههای غیر دولتی به دانشگاههای دولتی ممنوع است ولی انتقال به عکس آن با موافقت دانشگاههای مبدا و مقصد، با رعایت ضوابط مربوط بلامانع است.
- ماده ۵۷)** در صورت انتقال، واحدهای گذرانده شده دانشجو که نمرات آنها ۱۲ یا بالاتر است پذیرفته می شود و پذیرفتن واحدهایی که نمره آنها کمتر از ۱۲ و بیشتر از ۱۰ است بر عهده دانشگاه مقصد است. در هر حال عدم پذیرش واحدهای درسی دانشجوی انتقالی در حدودی مجاز است که وی امکان گذراندن واحدهای باقیمانده خود را در طول مدت مجاز تحصیل داشته باشد.

تبصره ۱: تمام نمرات درسی دانشجو در دانشگاه مبدا اعم از قبولی و یا ردی و سوابق آموزشی دانشجوی انتقالی از لحاظ مشروطی، عیناً در کارنامه دانشجو ثبت و در محاسبه میانگین کل او محاسبه می شود.

تبصره ۲: عدم پذیرش دروس با نمره کمتر از ۱۲ مربوط به مرحله ای است که دانشجو به هنگام انتقال در آن مرحله مشغول به تحصیل است و به مراحل قبلی تسری ندارد.

ماده ۵۸) مدرک فراغت از تحصیل دانشجوی انتقالی توسط دانشگاه مقصد صادر می شود و در آن مدرک، تعداد واحدهای گذرانده شده دانشجوی و مجموع واحدهای اخذ شده در دانشگاههای مبداء و مقصد با ذکر میانگین نمرات و سوابق تحصیلی دانشجو قید می شود.

ماده ۵۹) انتقال دانشجو در طول مدت تحصیل فقط برای یک بار مجاز است.

مهمان

ماده ۶۰) در مواردی که دانشجو، بطور موقت ناگزیر به تغییر محل تحصیل خود باشد، می تواند با توافق دانشگاههای مبداء و مقصد به عنوان دانشجوی میهمان، محل تحصیل خود را بطور موقت برای مدت معین تغییر دهد.

ماده ۶۱) میهمانی از دوره های روزانه به شبانه، از دانشگاههای حضوری به غیر حضوری، از دانشگاههای دولتی به غیر دولتی و بر عکس ممنوع است.

تبصره: در موارد خاص جهت جلوگیری از افزایش سنوات تحصیلی دانشجویان در صورت تایید شورای آموزش دانشگاه دانشجوی دوره دولتی می تواند تعدادی از دروس خود را به صورت مهمان در واحد شهریه پرداز همان دانشگاه یا دانشگاه دیگر با رعایت سایر قوانین و مقررات بگذراند.

ماده ۶۲) میهمان شدن دانشجو در یک دانشگاه مشروط به این است که دانشجو حداقل دو نیمسال تحصیلی خود را در دانشگاه مبداء گذرانده باشد.

ماده ۶۳) میهمان شدن دانشجو در یک دانشگاه برای گذراندن یک یا چند درس با موافقت دانشگاههای مبداء و مقصد، به شرط آن که تعداد واحدهای درسی مذکور از ۱۰ واحد کمتر باشد و جمع واحدهای درسی اخذ شده دانشجوی در دانشگاه مبداء و مقصد در آن نیمسال از ۱۲ واحد کمتر و از ۲۰ واحد بیشتر نشود، بلامانع است.

تبصره: انتخاب واحد دانشجوی میهمان در دانشگاه مقصد چه به صورت تک درس و چه به صورت تمام وقت بایستی با اطلاع گروه آموزشی مربوط در دانشگاه مبداء و طبق شرایط دانشگاه مقصد باشد.

ماده ۶۴) تعداد واحدهایی که دانشجو به صورت میهمان (تک درس یا تمام وقت)، در یک یا چند دانشگاه می گذراند نباید از ۴۰ درصد کل واحدهای دوره تجاوز کند.

تبصره ۱: واحدهایی که دانشجوی میهمان در دانشگاه مقصد می‌گذرانند عیناً در کارنامه او در دانشگاه مبدا ثبت می‌شود و نمرات آنها در محاسبه میانگین نیمسال و میانگین کل او منظور می‌گردد.

تبصره ۲: حداقل نمره قبولی دانشجوی میهمان در دانشگاه مقصد ۱۲ می‌باشد. واحدهایی را که دانشجو در دانشگاه مقصد با نمره کمتر از ۱۲ گذرانده است باید مجدداً بگذرانند.

ماده ۶۵) چنانچه دانشجو دروس دوره مهمانی (حداکثر ۴۰ درصد و حداقل ۲۰ درصد کل واحدهای دوره) را با میانگین ۱۵ و بالاتر گذرانده باشد با موافقت دانشگاه مبدا و مقصد می‌تواند بیش از ۴۰ درصد کل واحدهای دوره مهمان شود.

تبصره ۱: در صورت افت تحصیلی دانشجو (میانگین کمتر از ۱۵) در هر نیمسال، مهمانی دانشجو لغو و دانشجو به دانشگاه مبدا باز می‌گردد.

تبصره ۲: رسیدگی به امور آموزشی دانشجو (در طول دوره مهمانی بیش از ۴۰ درصد) به عهده دانشگاه مبدا و با هماهنگی دانشگاه مقصد است.

تبصره ۳: معرفی دانشجو به آزمون‌های جامع علوم پایه و جامع پیش‌کارورزی و آزمون عملی صلاحیت‌های بالینی (در طول دوره مهمانی بیش از ۴۰ درصد) به عهده دانشگاه مقصد و با هماهنگی دانشگاه مبدا است.

تبصره ۴: مدرک فراغت از تحصیل دانشجویانی که بیش از ۴۰ درصد کل واحدهای دوره مهمان بوده است توسط دانشگاه مبدا صادر می‌گردد.

ماده ۶۶) مدرک فراغت از تحصیل دانشجوی میهمان در هر صورت توسط دانشگاه مبدا صادر می‌شود.

پایان نامه

ماده ۷۶) پایان نامه بخشی از دوره دکترای عمومی پزشکی است که طی آن دانشجو موظف است در یک زمینه مربوط به رشته تحصیلی خود زیر نظر استاد راهنما به تحقیق بپردازد

ماده ۷۷) دانشجویان دوره دکترای عمومی پزشکی می‌بایست از شروع دوره کارآموزی تا قبل از شرکت در امتحان جامع پیش‌کارورزی موضوع پایان نامه خود را انتخاب و به ثبت برسانند.

تبصره: دانشجویان دوره دکترای عمومی پزشکی چنانچه موضوع پایان نامه خود را در مدت مقرر به ثبت نرسانند، تا زمان ثبت موضوع پایان نامه مجاز به شرکت در امتحان جامع پیش کارورزی نمی باشند.

ماده ۷۸) استاد راهنما با درخواست دانشجو، موافقت استاد راهنما و تأیید گروه آموزشی مربوطه و تصویب شورای پژوهشی دانشکده مربوطه تعیین می گردد.

تبصره ۱: رتبه استاد راهنما حداقل استادیاری است. در موارد استثنایی با تأیید شورای پژوهشی دانشکده می توان از اعضای هیأت علمی مری نیز به عنوان استاد راهنما استفاده نمود.

تبصره ۲: در موارد خاص و با تصویب شورای پژوهشی دانشکده و به منظور انجام تحقیقات بین بخشی دانشجو میتواند بیش از یک استاد راهنما داشته باشد.

ماده ۷۹) در صورت لزوم به پیشنهاد استاد راهنما یک نفر از اعضای هیأت علمی یا متخصصان و محققان برجسته پس از تأیید شورای پژوهشی دانشکده به عنوان استاد مشاور تعیین می شود.

ماده ۸۰) انتخاب موضوع پایان نامه بایستی با هدایت استاد راهنما باشد.

ماده ۸۱) موضوع پایان نامه نباید تکراری باشد به این معنا که پایان نامه با عنوان مشابه یا متفاوت ولی محتوای یکسان در ۵ سال اخیر در دانشگاه ذیربط گرفته نشده باشد.

تبصره: در موارد خاص و با نظر شورای پژوهشی دانشکده، در موضوعاتی که ممکن است نیاز به تحقیق مجدد در کمتر از فاصله زمانی فوق باشد، اخذ پایان نامه با عنوان و محتوای مشابه بلامانع است.

ماده ۸۲) هر دانشجو باید یک موضوع را به عنوان پایان نامه انتخاب نماید.

تبصره: انتخاب موضوع پایان نامه توسط گروهی از دانشجویان (حداکثر ۳ نفر) پس از تأیید

استاد راهنما و تصویب شورای پژوهشی دانشکده به شرط رعایت موارد ذیل مجاز می باشد

الف: حجم و اهمیت موضوع تحقیق با تعداد دانشجویان تناسب داشته باشد.

ب: تقسیم بندی موضوع تحقیق به گونه ای باشد که هر یک از دانشجویان ذیربط بتوانند انجام بخش مستقلی از پایان نامه را عهده دار شوند.

ماده ۸۳) جهت ثبت موضوع پایان نامه باید مراحل ذیل طی شود :

الف : انتخاب موضوع پایان نامه با هدایت استاد راهنما.

ب: بررسی تکراری نبودن موضوع پایان نامه توسط معاونت پژوهشی دانشکده.

ج: تصویب طرح پیشنهادی پایان نامه در گروه آموزشی مربوطه.

د:ارائه طرح پیشنهادی پایان نامه از طرف گروه به معاونت پژوهشی دانشکده جهت تصویب در شورای پژوهشی دانشکده.

ه- ابلاغ مصوبه شورای پژوهشی دانشکده به استاد راهنما جهت شروع پایان نامه.

تبصره: فاصله زمان ثبت موضوع پایان نامه تا زمان دفاع آن نباید کمتر از یک سال باشد.

ماده ۸۶) هیأت داوران که مسئولیت تصمیم گیری نهایی در مورد پایان نامه ها را بر عهده دارند از اعضای زیر تشکیل می شود:

۱- استاد یا استادان راهنما

۲- استاد مشاور (در صورت وجود)

۳- نماینده شورای پژوهشی دانشکده

۴- نماینده گروه آموزشی مرتبط با پایان نامه

۵- یک عضو از اعضای هیأت علمی یا محققان، متخصصان و صاحب نظران به انتخاب گروه آموزشی مربوطه

ماده ۸۷) ارزشیابی پایان نامه ها توسط هیأت داوران در مقیاس نمره گذاری از صفر تا بیست صورت میگیرد و با توجه به نمرات مربوط به چهار درجه به شرح ذیل متمایز می شوند.

عالی: پایان نامه های با نمره ۱۹ تا ۲۰

بسیار خوب: پایان نامه های با نمره ۱۷ تا ۱۸/۹۹

خوب: پایان نامه های با نمره ۱۴ تا ۱۶/۹۹

غیر قابل قبول: پایان نامه های با نمره کمتر از ۱۴

تبصره: پایان نامه هایی می توانند درجه عالی را کسب نمایند که تحقیقاتی بوده و یا در یکی از مجلات علمی معتبر داخل یا خارج از کشور به صورت مقاله چاپ شده و یا اخذ پذیرش چاپ را در این مجلات ارائه نمایند. بدیهی است که ارائه مقاله و یا اخذ پذیرش چاپ مقاله باید قبل از دفاع از پایان نامه و تعیین نمره نهایی صورت گیرد.

ماده ۸۸) کلیه دانشجویان موظف به دفاع از پایان نامه خود در آخرین نیمسال تحصیلی می باشند و چنانچه دانشجو در چار چوب سنوات مجاز تحصیلی نتواند از پایان نامه خود دفاع و نمره قبولی کسب نماید، علی رغم اینکه کلیه واحدهای درسی دوره آموزشی مربوطه را با موفقیت گذرانده باشد، اخراج خواهد شد.

ماده ۸۹) تعداد واحدها و نمره پایان نامه در آخرین نیمسال تحصیلی ثبت و دانشجو از رعایت حداکثر واحدهای مجاز در آخرین نیمسال تحصیلی معاف است.

ماده ۹۰) زمان فارغ التحصیلی دانشجو، زمانی است که تمامی واحدهای درسی خود، از جمله پایان نامه را گذرانده باشد و در آزمون علمی صلاحیت های بالینی قبول شود (هر کدام که مؤخر باشد)

ماده ۹۱) کلیه حقوق مکتسب از پایان نامه متعلق به دانشگاه است

ماده ۹۲) دانشجویی که کلیه واحدهای درسی و مراحل آموزشی دوره دکترای عمومی پزشکی و پایان نامه را طبق برنامه مصوب بر اساس مقررات این آیین نامه با موفقیت گذرانده باشد و در آزمون علمی صلاحیت های بالینی نیز قبول شود فارغ التحصیل دوره دکترای عمومی پزشکی شناخته می شود.

سند توانمندی های دانش آموختگان رشته پزشکی

سند توانمندیهای دانش آموختگان دوره دکترای پزشکی عمومی

»

جمهوری اسلامی ایران

مورهای توان مندی ها

- ۱- مهارت های بالینی
 - ۲- مهارت های برقراری ارتباط
 - ۳- مراقبت بیمار (تشخیص، درمان، بازتوانی)
 - ۴- ارتقای سلامت و پیشگیری در نظام سلامت و نقش پزشک در آن
 - ۵- پیشرفت فردی و فراگیری مستمر
 - ۶- تمهد حرفه ای، اخلاق و حقوق پزشکی
 - ۷- مهارت های تصمیم گیری، استدلال و حل مسأله
- سند توانمندیهای دانش آموختگان دوره دکترای پزشکی عمومی در جمهوری اسلامی ایران
صفحه ۲ از ۲۷

تعاریف

۱- مهارت‌های بالینی

دانش آموخته دوره دکترای پزشکی عمومی دانشگاه^۱ باید توان‌مندی لازم را در طیف گسترده مهارت‌های بالینی، شامل گرفتن شرح حال و معاینه بالینی، ثبت و ارزیابی اطلاعات پزشکی حاصل از آنها و انجام اقدامات عملی (پروسیجرها) و تست‌های آزمایشگاهی طبق استانداردهای تعیین شده داشته باشد.

۲- مهارت‌های برقراری ارتباط

دانش آموخته دانشگاه باید توانایی لازم جهت برقراری ارتباط مؤثر با بیماران، همراهان بیمار و همکاران خود را داشته باشد. علاوه بر این وی باید بتواند صلاحیت خود را در برقراری ارتباط در تمام عرصه‌ها به صورت شفاهی، نوشتاری، الکترونیکی یا تلفنی نشان دهد.

۳- مراقبت بیمار (تشخیص، درمان، بازتوانی)

دانش آموخته دانشگاه باید با داشتن نگاه کل نگر به بیمار توانایی تهیه فهرستی از مشکلات بیمار و تشخیص افتراقی‌ها، انتخاب روش تشخیصی مناسب و تعیین برنامه مراقبتی جهت دستیابی به اهداف مورد نظر در برخورد با مشکل بیمار را داشته باشد. در ضمن وی باید بتواند شرایط خاصی که نیاز به مشاوره یا ارجاع به متخصص مربوطه است را تشخیص دهد.

از دانش آموخته دانشگاه انتظار می‌رود تا بتواند در جنبه‌های مهم مراقبت از بیمار از جمله اقدامات طبّی و جراحی، تجویز دارو، تغذیه، مراقبت در موارد حاد و مزمن و اورژانس، کنترل درد و بازتوانی بیمار توانایی‌های خود را نشان دهد.

۴- ارتقای سلامت و پیشگیری - نقش پزشک در نظام سلامت

دانش آموخته دانشگاه باید توانایی ارزیابی وضعیت سلامت، تعیین عوامل خطر ساز، شناسایی علل بیماری‌ها و عوامل تعیین کننده پیش آگهی آنها را به منظور همکاری با راهبردی گروه ارائه دهندگان خدمات در جهت ارتقای سطح سلامت در فرد و جمعیت در تماس داشته باشد. او باید بتواند به عنوان عضوی از تیم سلامت راهبردهای مناسب ارتقای سلامت در سطوح پیشگیری ابتدایی، اولیه و ثانویه را

^۱ در ادامه این متن به اختصار دانش آموخته دانشگاه گفته می‌شود.

سند توانمندی‌های دانش آموختگان دوره دکترای پزشکی عمومی در جمهوری اسلامی ایران

به عنوان مداخلات مورد انتظار انتخاب کرده و به کار برد. دانش‌آموخته دانشگاه باید در نظام و شبکه سلامت به عنوان پزشک، آموزش‌دهنده، پژوهش‌گر و مدیر واحد ارائه خدمات سلامت و راهبر سلامت ایفای نقش کند.

۵- رشد فردی

دانش‌آموخته دانشگاه باید اهمیت رشد فردی از جمله ارتقای مراقبت از خود، توانایی‌های ذهنی، روانی، اجتماعی، اقتصادی و شغلی - را ببیند و دانش‌های غیرپزشکی مؤثر در زندگی فردی و حرفه‌ای مانند خودشناسی، روان‌شناسی تفسیر، اصول رهبری و مدیریت، دانش انفورماتیک را بداند و به کار بندد.

۶- تعهد حرفه‌ای، اخلاق و حقوق پزشکی

دانش‌آموخته دانشگاه باید با باور به این که شفای بیماران به دست خداوند است و وی از سوی خدا این توفیق را پیدا کرده است تا وسیله شفای بیماران را فراهم کند، مجموعه ارزش‌ها، خصوصیات و رفتارهایی که متضمن اعتماد جامعه به حرفه پزشکی هستند را به عنوان تعهدات حرفه‌ای پزشکی ببیند و در طبابت خود به کار بندد. او همین‌طور باید پای‌بند به رعایت سوگندنامه و راهنماهای اخلاق پزشکی منبعت از معارف اسلامی باشد و بداند تقوای الهی منبای رعایت تعهد حرفه‌ای پزشک است. همچنین باید توانایی شناسایی مسایل اخلاقی را در طبابت خود داشته باشد و بتواند ضمن توجه به الزامات قانونی و اخلاقی و با احترام به فرهنگ و باورهای افراد ذی‌نفع در مورد این مسایل تحلیل و تصمیم‌گیری مناسب انجام دهد.

۷- مهارت‌های تصمیم‌گیری، استدلال و حل مسأله

دانش‌آموخته دانشگاه باید در رویارویی با یک مسأله، قادر به شناسایی مشکل و ابعاد آن باشد، توانایی جمع‌آوری و ارزیابی اطلاعات مرتبط را از بهترین منابع در دسترس داشته باشد، راه‌حل‌های مختلف را شناسایی و ارزیابی نماید. قادر به برآورد احتمال پیامدهای هر یک باشد و سرانجام مناسب‌ترین گزینه را با توجه به شرایط عدم قطعیت در هنگام تصمیم‌گیری انتخاب کند. او باید بتواند جهت اتخاذ تصمیم نهایی، این توانمندی را با اطلاعات خود در حوزه‌های دیگر مانند اولویت‌ها و ارزش‌های مورد قبول خدمت‌گیرندگان و جامعه و همچنین هزینه‌ش‌بخشی راه‌حل‌های ممکن ادغام کند.

سند توانمندبهای دانش‌آموختگان دوره دکترای پزشکی عمومی در جمهوری اسلامی ایران

صفحه ۴ از ۲۷

زیرمحرمانه و مصادیق

سند توانمندیهای دانش آموختگان دوره دکترای پزشکی عمومی در جمهوری اسلامی ایران

صفحه ۵ از ۲۷

۱- مهارت‌های بالینی

دانش‌آموخته دانشگاه باید توان‌مندی لازم را در طیف گسترده مهارت‌های بالینی، شامل گرفتن شرح حال و معاینه بالینی، ثبت و ارائه اطلاعات پزشکی حاصل از آنها و انجام اقدامات عملی (پروسیجرها) و تست‌های آزمایشگاهی طبق استانداردهای تعیین شده داشته باشد.

توان‌مندی‌ها	زیرمجموعه
<p>۱. اخذ شرح حال کامل و جامع^۲ در مورد بزرگسالان، کودکان، زنان باردار و سالمندان</p> <p>۲. گرفتن شرح حال متمرکز^۳ بر شکایت اصلی</p>	<p>توانایی گرفتن شرح حال از بیمار، اطرافیان و سایر منابع</p>
<p>۱. معاینه فیزیکی عمومی و جامع بزرگسالان، کودکان (برحسب تقسیم بندی رایج ستی)، زنان باردار و سالمندان با رعایت حریم خصوصی بیمار و آگاهی از حدود شرعی مرتبط</p> <p>۲. معاینه مثال</p> <p>۳. معاینه بالینی متمرکز مبتنی بر شکایت اصلی در شرایط اورژانس و غیراورژانس</p>	<p>توانایی انجام معاینه بالینی</p>
<p>۱. دانش‌آموخته دانشگاه باید بتواند اطلاعات مربوط به بیمار بستری و سرپایی را به صورت صحیح ثبت و به شکل مناسب اهم از کتبی و شفاهی ارائه نماید. از جمله این موارد عبارتند از:</p> <ul style="list-style-type: none"> • نوشتن پرونده (از جمله یافته‌های اولیه، سیر پیشرفت بیماری، دستورات، شرح پروسیجرها، خلاصه پرونده) • نوشتن مشاوره • نوشتن برگه اعزام و ارجاع • نوشتن گواهی فوت 	<p>ثبت و ارائه اطلاعات</p>

² comprehensive

³ focused

سند توانمندی‌های دانش‌آموختگان دوره دکترای پزشکی عمومی در جمهوری اسلامی ایران

توانایی انجام اقدامات عملی (پروسیجرها)	۱. دانش آموخته دانشگاه باید بتواند ضرورت انجام پروسیجرهای معمول بالینی، چگونگی، عوارض جانبی و محدودیت‌های آنها را به بیمار شرح دهد و به صورت مستقل و به طور صحیح این پروسیجرها را انجام دهد. پروسیجرهای معمول بالینی شامل موارد زیر است:
	۱. کمک‌های اولیه
	۲. احیای قلبی ریوی بالغین و اطفال و نوزادان (ابتدایی و پیشرفته)
	۳. گرفتن نمونه خون وریدی
	۴. خون‌گیری به منظور انجام کشت خون
	۵. خون‌گیری مویرگی در بزرگسال و اطفال و استفاده از گلوکومتر خون‌گیری شریانی به منظور اندازه‌گیری گازهای شریانی
	۶. بزرقراری راه وریدی محیطی و تزریق مایعات
	۷. تزریق نسولین
	۸. تزریق داخل پوست، زیرجلدی، عضلانی و وریدی و داخل استخوانی
	۹. انجام بی‌حسی موضعی
	۱۰. اندازه‌گیری راه هوایی
	۱۱. دفیبریلاسیون قلبی
	۱۲. خارج کردن جسم خارجی از راه هوایی (با مانور هابلیش و ...)
	۱۳. توراکوستومی یا سوزن در پنوموتوراکس فشارنده
	۱۴. کریکتوتیروتومی
	۱۵. توراکوستنژ
	۱۶. پاراستنژ شکمی
	۱۷. احتیاطات استاندارد به منظور کنترل عفونت به ویژه کار کردن در شرایط استریل (Infection control precautions) مانند دست شستن
	۱۸. کنترل خونریزی خارجی
	۱۹. بخیه کردن و برداشتن بخیه پوستی

سند توانمندیهای دانش آموختگان دوره دکترای پزشکی عمومی در جمهوری اسلامی ایران

صفحه ۷ از ۲۷

-
-
۲۰. مراقبت از زخم شامل شستشو، پانسمان و تخلیه آبه های سطحی
 ۲۱. اداره زخم سوختگی
 ۲۲. تعبیه و خارج کردن کاتتر مثانه
 ۲۳. پونکسیون سوپراپوبیک
 ۲۴. اداره زایمان طبیعی
 ۲۵. تخلیه سقط ناقص با پنس جفت
 ۲۶. مانورهای کنترل خونریزی بعد از زایمان
 ۲۷. انجام پاپ اسمیر
 ۲۸. انجام پونکسیون لومبر
 ۲۹. انتقال بیمار
 ۳۰. آتل گیری و بانداز
 ۳۱. انجام اسپیراسیون مایع مفصلی زانو
 ۳۲. استفاده از افشانه^۴
 ۳۳. استفاده از وسایل مونیتورینگ همودینامیک
 ۳۴. تعبیه رکتال تیوب
 ۳۵. قرار دادن لوله معده از راه بینی و شستن معده
 ۳۶. تامپون قدامی بینی
 ۳۷. خارج کردن جسم خارجی ساده از حلق و بینی
 ۳۸. خارج کردن سرومن از گوش
 ۳۹. انجام واکسیناسیون
-
-

⁴ Inhaler / puffer

۲. دانش‌آموخته دانشگاه بهتر است توانایی انجام پروسیجرهای زیر را کسب نماید:

۱. استفاده مقدماتی از ونتیلاتور
۲. تعبیه بیس میکسر خارجی
۳. خارج کردن جسم خارجی سطحی از چشم با اسلیت لمپ
۴. تخلیه هماتوم زیر ناخن
۵. توراکوستومی یا لوله
۶. ختنه
۷. تونومتری چشم
۸. جا اندازی در رفتگی شانه
۹. تراکشن پوستی شکستگی‌های اندام تحتانی
۱۰. گچ گیری اندام

انجام تست‌های
آزمایشگاهی و
تشخیصی پایه

۱. دانش‌آموخته دانشگاه قادر خواهد بود که به تنهایی تست‌های آزمایشگاهی و تشخیصی معمول را انجام دهد و از لزوم انجام آنها و محدودیت‌ها و تفسیر اولیه آنان مطلع باشد این تست‌ها شامل موارد زیر می‌باشند:

۱. نمونه گیری برای آزمایشات به روش صحیح (مانند نمونه گیری خون، ادرار، حلق، مرطوب وازینال^۵)
۲. تست توپرکولین
۳. رنگ آمیزی گرم
۴. الکتروکاردیوگرافی
۵. اسمیر خون محیطی
۶. تست ادراری بارداری
۷. تست سیلان و انعقاد خون

^۵ Wet mount

۲- مهارت‌های برقراری ارتباط

دانش‌آموخته دانشگاه باید توانایی لازم جهت برقراری ارتباط مؤثر با بیماران، همراهان بیمار و همکاران خود را داشته باشد. علاوه بر این وی باید بتواند صلاحیت خود را در برقراری ارتباط در تمام عرصه‌ها به صورت شفاهی، نوشتاری، الکترونیکی یا تلفنی نشان دهد.

توانمندی‌ها	زیرمجموعه
<ol style="list-style-type: none"> ۱. بتواند فعالانه گوش کند. ۲. به طور مناسب از تکنیک‌های غیرکلامی شامل زبان بدن استفاده کند. ۳. توانایی به کارگیری مهارت همدلی را داشته باشد. ۴. در روابط بین فردی بیان مؤثر و صمیمی داشته باشد. ۵. بتواند ارتباط کلامی و چشمی مناسبی برقرار کند. 	مهارت های پایه در برقراری ارتباط مؤثر
<ol style="list-style-type: none"> ۱. بتواند از بیمار و همراهان وی اطلاعات لازم را به صورت مناسب جمع‌آوری کند ۲. بتواند به بیمار و همراهانش اطلاعات و آموزش‌های لازم را در مورد تشخیص، درمان و پیش‌آگهی به طور مناسب ارائه کند. ۳. بتواند با بیمار یا همراهان وی در شرایط خاص (مانند بیمار عصبانی و افسرده، دادن خبر بد، مسائل حساس، اختلاف زبان، تفاوت فرهنگی ...) ارتباط مناسب برقرار کند. ۴. توانایی جلب مشارکت و ایجاد رابطه درمانی با بیمار و همراهان وی را داشته باشد. ۵. بتواند سازمان‌دهی مطلوبی در مصاحبه خود با بیمار و همراهان وی ایجاد کند. 	برقراری ارتباط مؤثر با بیمار و همراهان/ خانواده بیمار
<ol style="list-style-type: none"> ۱. بتواند در مورد مشکلات بیمار با همکاران خود به صورت شفاهی، نوشتاری، تلفنی و یا الکترونیکی مشاوره کند و مشاوره دهد. ۲. بتواند ارتباط مناسب و حرفه‌ای با سایر اعضای تیم سلامت برقرار نماید. 	برقراری ارتباط با همکاران، پرسنل پزشکی و مسؤولان دولتی

⁶ Language barrier

⁷ cultural diversity

سند توانمندی‌های دانش‌آموختگان، مورد بکترای پزشکی عمومی در جمهوری اسلامی ایران

۳. بتواند مهارت‌های لازم برای فعالیت در گروه و مدیریت تیم سلامت را به کار

گیرد.

۴. بتواند ارتباط مناسبی با سازمان‌های دولتی و غیردولتی مختلف (مانند بیمه،

مالیات، پزشکی قانونی، مسئولین بهداشتی-جرمانی و سازمان‌های غیردولتی...) برقرار نماید.

برقرار نماید.

۱. توانایی ایجاد سخنرانی به طور مناسب را داشته باشد.

سایر موارد

۲. بتواند با جامعه مرتبط از طرق مناسب از جمله استفاده از وسایل ارتباط جمعی

و نوشتن مقالات علمی ارتباط برقرار کند.

۳- مراقبت بیمار (تشخیص، درمان و بازتوانی)

دانش آموخته دانشگاه باید با داشتن نگاه کل نگر به بیمار توانایی تهیه فهرستی از مشکلات بیمار و تشخیص افتراقی‌ها، انتخاب روش تشخیصی مناسب و تعیین برنامه مراقبتی جهت دستیابی به اهداف مورد نظر در برخورد با مشکل بیمار را داشته باشد. در ضمن وی باید بتواند شرایط خاصی که نیاز به مشاوره یا ارجاع به متخصص مربوطه است را تشخیص دهد.

از دانش آموخته دانشگاه انتظار می‌رود تا بتواند در جنبه‌های مهم مراقبت از بیمار از جمله اقدامات طبی و جراحی، تجویز دارو، تغذیه، مراقبت در موارد حاد و مزمن و اورژانس، کنترل درد، بازتوانی بیمار توانایی‌های خود را نشان دهد.

زیرمجموعه	توانمندی‌ها
اصول کلی مراقبت از بیمار	۱. بتواند موارد اورژانس، را از غیراورژانس افتراق دهد و بر حسب شرایط بیمار مراقبت مناسب را آرایه نماید.
	۲. بتواند به عنوان عضو تیم خدمات سلامت مراقبت مناسبی را به بیمار خود آرایه نماید.
	۳. بتواند بر اساس یافته‌های برگرفته از شرح حال، معاینه، فهرستی از مشکلات و تشخیص افتراقی‌ها را تهیه و با یک اتیولوژی یا پاتوژنز ارتباط دهد.
	۴. بتواند برای البات یا رد تشخیص افتراقی‌های مطرح شده تست‌های آزمایشگاهی، روش‌های تصویربرداری و اقدامات تشخیصی بالینی لازم را درخواست نماید.
	۵. بتواند نتایج تست‌های آزمایشگاهی، روش‌های تصویربرداری و اقدامات تشخیصی بالینی مرتبط با تظاهرات بالینی و بیماری‌های شایع را تفسیر کند.
	۶. بتواند یا تفسیر صحیح اطلاعات به دست آمده از اقدامات درخواستی، محتمل‌ترین تشخیص را برای بیمار مطرح کند.
	۷. بر اساس تشخیص بیمار و با تعیین اهداف مشخص، برنامه مراقبتی مناسبی مشتمل بر اقدامات دارویی، جراحی، تغذیه‌ای و روان‌شناختی را طراحی نماید.
	۸. بتواند برنامه مراقبتی بیمار خود را با در نظر گرفتن عوامل زیر طراحی نماید:

سند توانمندی‌های دانش آموختگان دوره دکترای پزشکی عمومی در جمهوری اسلامی ایران

صفحه ۱۲ از ۲۷

- توجه به بیمار به عنوان مجموعه‌ای کامل شامل ابعاد جسمی، روانی و معنوی
 - فوریت شرایط بیمار و میزان خطری که وی را تهدید می‌کند.
 - هزینه‌های اقدامات و میزان دسترسی آنها در شرایط کاری خود
 - عوارضی که هر یک از روش‌های درمانی به دنبال دارند.
 - اعتقادات دینی، باورها، نگرانی‌ها، تمایلات و انتظارات بیمار
 - جنبه‌های اخلاقی پزشکی و تعهد حرفه‌ای
۹. بتواند مواردی که نیاز به بستری دارد را از موارد سرپایی تفکیک کند.
۱۰. بتواند در مورد بیماری‌ها و تظاهرات شایع طبی، جراحی و روان‌پزشکی مراقبت‌های لازم را به بیمار خود ارائه کند.
۱۱. محدودیت‌های خود را شناخته و در موارد لزوم از سایر همکاران یا متخصصان مرتبط مشاوره بخواهد یا بیمار را به آنها ارجاع دهد.
۱۲. بتواند ضمن پایش سیر بیماری، برنامه مراقبتی بیمار خود را تنظیم نماید.

تجویز دارو

۱. بتواند در مواقعی که در مراقبت از بیمار استفاده از دارو ضرورت دارد با رعایت اصول نسخه نویسی و در نظر گرفتن عوامل زیر داروی مناسب (در صورت امکان داروی انتخابی^۱) را با دوز مناسب تجویز کند:
- سن و جنس بیمار
 - شرایط عمومی و بیماری‌های همراه
 - خصوصیات فارماکوکینتیکی و مکانیسم اثر دارو
 - مناسب‌ترین روش برای مصرف داروی مورد نظر، عوارض، تداخلات دارویی و تغییرات (کلینیکی و پاراکلینیکی) ناشی از مصرف دارو
 - هزینه دارو و میزان دسترسی به آن در شرایط زندگی بیمار

تغذیه

۱. بتواند در پیشگیری اولیه توصیه‌های تغذیه‌ای لازم را داشته باشد.
۲. بتواند ارتباط تغذیه و بیماری‌ها را درک و نسبت به اصلاح آن اقدام اولیه را انجام دهد.

^۱ Drug of choice

سند توانمندیهای دانش‌آموختگان دوره دکتری پزشکی عمومی در جمهوری اسلامی ایران

۳. بتواند ارتباط بین سوء تغذیه و افزایش احتمال ابتلا به بیماری یا کاهش جواب به درمان را تشخیص و برای اصلاح آن مشاوره لازم را درخواست نماید.
۴. بتواند در زمان‌هایی که بیماری نیاز به توصیه‌های تغذیه‌ای ویژه دارد نسبت به ارجاع آن اقدام نماید.
۵. بتواند روش‌های غیرعلمی تغذیه‌ای را شناسایی و توصیه‌های لازم را به بیماران ارائه دهد.
۶. بتواند تداخل مصرف مواد غذایی با داروها را تشخیص دهد.

اقدامات حمایتی

۱. بتواند در مدت زمانی که در حال گردآوری اطلاعات یا انجام اقدامات تشخیصی-درمانی مورد نیاز است، اقدامات تسکینی لازم را برای رفع یا کاهش شکایات یا علائم بیمار به ویژه درد انجام دهد.
۲. بتواند در مواردی که امکان رفع عامل ایجاد کننده علائم و شکایات وجود ندارد با استفاده از روش‌های موجود از جمله دارویی، فیزیکی و روان شناختی حداکثر اقدامات تسکینی (از جمله رفع درد) را برای بیمار فراهم کند و در موارد نیاز بیمار را به سرویس‌های مربوط ارجاع دهد.

بازتوانی بیمار

۱. بتواند در مورد بازتوانی‌های اولیه در بیماری‌های شایع آموزش لازم را به بیمار خود ارائه کند.
۲. بتواند در موارد لزوم بیمار خود را به ارایه‌دهندگان خدمات بازتوانی ارجاع دهد.

طلب مکمل و جایگزین (سنی)

۱. بتواند اطلاعات مهم در مورد روش‌های رایج طب مکمل و جایگزین در کشور بویژه طب سنتی را کسب کند و بیمار را در این رابطه مدیریت کند.

سند توانمندیهای دانش آموختگان دوره دکترای پزشکی عمومی در جمهوری اسلامی ایران

صفحه ۱۴ از ۲۷

۴- ارتقای سلامت و پیشگیری

دانش آموخته دانشگاه باید توانایی ارزیابی وضعیت سلامت، تعیین عوامل خطر ساز، شناسایی علل بیماری‌ها و عوامل تعیین کننده پیش‌آگهی آنها را به منظور همکاری یا راهبری گروه ارائه دهندگان خدمات در جهت ارتقای سطح سلامت در فرد و جمعیت در تماس داشته باشد. او باید بتواند به عنوان عضوی از تیم سلامت راهبردهای متناسب ارتقای سلامت در سطوح پیشگیری ابتدایی^۹، اولیه و ثانویه را به عنوان مداخلات مورد انتظار انتخاب کرده و به کار برد.

در راستای ارتقاء سلامت و پیشگیری دانش آموخته دانشگاه باید با ایفای نقش موثر در نظام و شبکه سلامت به عنوان پزشک، آموزش دهنده، پژوهش گر، مدیر واحد ارائه خدمات سلامت و راهبر سلامت ایفای نقش کند.

توانمندی‌ها	زیرمجموعه
۱. بتواند وضعیت سلامتی در سیر طبیعی هر زخمدادی را برای فرد و جمعیت در تماس شناسایی کند.	تعیین وضعیت کتونی و ایده آل سلامتی فرد و جمعیت در تماس
۲. بتواند وضعیت کتونی سلامتی فرد و جمعیت در تماس (از جمله تعیین وضعیت همه‌گیری) را با توجه به عوامل مؤثر (از جمله سن، جنس، شغل و...) تعیین کند.	اجسرا و نقد مداخلات سلامتی در مورد عوامل خطر در فرد و جمعیت در تماس
۱. شناسایی عوامل خطر سلامتی در فرد و جمعیت در تماس (مانند سیگار، رفتارهای مخاطره آمیز، عوامل محیطی و اقتصادی-اجتماعی و ...)	۲. مداخلات سلامتی در جهت کاهش اثر عوامل خطر ساز در فرد و جمعیت در تماس شامل پیشگیری‌های سطوح ابتدایی (ممانعت از فراهم آمدن عوامل خطر) و اول (اجتناب از مواجهه با عوامل خطر فراهم آمده و ...)

^۹ primordial

سند توانمندی‌های دانش آموختگان دوره دکترای پزشکی عمومی در جمهوری اسلامی ایران

<p>اجرا و نقد راهبردهای ارتقای سلامت مبتنی بر تشخیص زود هنگام و درمان به موقع</p> <p>بتواند به عنوان عضوی از تیم سلامت در اجرا و نقد اقدامات زیر نقش مؤثر و مفید ایفا کند:</p> <ol style="list-style-type: none"> ۱. شناسایی مرحله بالینی بیماری ۲. شناسایی عوامل تأثیرگذار بر پیش‌آگهی بیماری‌ها ۳. اجرا و نقد مداخلات مناسب سلامتی سطح دوم (غربال‌گری) ۴. اجرا و نقد مداخلات مناسب سلامتی سطح دوم در اطرافیان و جمعیت افراد مبتلا ۵. اجرا و نقد مداخلات مناسب سلامتی در راستای کنترل همه‌گیری‌های شایع شامل بیماری‌های عفونی، سوانح و حوادث، بیماری‌های قلبی و عروقی و سرطان‌ها و مشکلات سلامت روان ۶. پیگیری و ارزیابی نتایج مداخلات سلامتی سطح دوم در فرد و جمعیت تماس 	
توانمندی‌ها	زیرمجموعه
<ol style="list-style-type: none"> ۱. نظام سلامت کشور و اجزای آن را بشناسد و بتواند در موقعیت‌های مختلف در چارچوب آنها فعالیت کند. ۲. راهنامه‌ها و دستورالعمل‌های نظام سلامت کشور را بشناسد و در موارد مرتبط، خدمات سلامت را بر اساس آنها ارائه کند. ۳. خدمات با کیفیت ارتقای سلامت، پیش‌گیری، درمانی و بازتوانی را به‌طور مداوم برای جمعیت در تماس ارائه کند. ۴. برای درمان بیمار در تیم سلامت هماهنگی‌ها و پی‌گیری‌های لازم را به عمل آورد. 	<p>ارایه مراقبت‌های اولیه</p>
<ol style="list-style-type: none"> ۱. شیوه زندگی سالم را به خدمت گیرنده و خانواده او بیاموزد. ۲. به جمعیت در تماس، شیوه مراقبت از خود را بیاموزد. ۳. آموزش‌ها و مشاوره‌های لازم را به تیم سلامت بدهد. 	آموزش‌دهنده
<ol style="list-style-type: none"> ۱. به عنوان عضوی از تیم سلامت در انجام پژوهش‌های مرتبط با سلامت ایفای نقش کند و بتواند از تجربیات کلینیکی خود برای ایجاد طرح‌های پژوهشی استفاده کند. 	پژوهش‌گر
سند توانمندی‌های دانش‌آموختگان دوره دکترای پزشکی عمومی در جمهوری اسلامی ایران	
صفحه ۱۶ از ۲۷	

<p>۱. مصرف خدمات سلامت و منابع واحد را تحلیل و نقد نماید و مراجع و منابع مناسب برای حل مشکلات در این خصوص را بیابد و به شکل مؤثر از آنها استفاده نماید.</p>	<p>مدیر واحد ارایه خدمات</p>
<p>۱. از طریق جلب مشارکت‌های مردمی و همکاری بین‌بخشی از سلامت حمایت کند. ۲. ایجاد توانمندی‌های لازم برای ارتقای سلامت در ذی نفعان¹⁰ کلیدی را تسهیل کند.</p>	<p>راهبر سلامت</p>

¹⁰ Stakeholders

سند توانمندی‌های دانش آموختگان دوره دکترای پزشکی عمومی در جمهوری اسلامی ایران

صفحه ۱۷ از ۲۷

۵- پیشرفت فردی و فراگیری مستمر

دانش‌آموخته دانشگاه باید اهمیت رشد فردی از جمله ارتقای توانایی مراقبت از خود و توانایی‌های معنوی-مذهبی، ذهنی، روانی، اجتماعی، اقتصادی و شغلی را بی‌درد و دانش‌های غیر پزشکی مؤثر در زندگی فردی و حرفه‌ای مانند خودشناسی، جامعه‌شناسی، اقتصاد، اصول رهبری و مدیریت، دانش انفورماتیک را بداند و به کار بندد.

توانمندی‌ها	زیرمجموعه
۱. اصول سبک زندگی سالم شامل فعالیت‌های جسمی، تغذیه مناسب و پرهیز از رفتارهای پرخطر را به کار گیرد.	جسمی
۱. بتواند توانایی‌ها و ضعف‌های خود را شناسایی کند و با استفاده از اصول مهارت خودآگاهی به طور مناسبی با آنها مواجه شود.	روان‌شناختی
۲. بتواند با بهره‌گیری از جنبه‌های معنوی و مذهبی، آرامش، توانایی روحی، نگرش مثبت، انگیزه و امید را در خود افزایش دهد.	
۳. راه‌های افزایش مهارت قاطعیت و مدیریت خشم را بشناسد و به کار گیرد.	
۴. روش‌های ارتقای اعتماد به نفس را بشناسد و به کار گیرد.	
۵. بتواند موقعیت‌های استرس‌آور را شناسایی کند و با استفاده از اصول مهارت مدیریت استرس به طور مناسبی با آنها مواجه شود.	
۶. بتواند از مهارت تنظیم هیجان در مواقع ضروری به طور مناسب استفاده کند.	
۷. بتواند با تحلیل و تعمق بر عملکرد خود نیازهای آموزشی خویش را تشخیص داده و با استفاده از روش‌های مناسب توانایی‌های خود را بهبود بخشد. (یادگیری مادام‌العمر ^{۱۱})	
۸. بتواند اصول مدیریت زمان را در تنظیم فعالیت‌های خود به کار گیرد.	
۹. بتواند اصول هدف‌گذاری و برنامه‌ریزی را در زندگی خود به کار گیرد.	
۱۰. بتواند اصول مدیریت و رهبری را در زندگی خود به کار گیرد.	

^{۱۱} Life- long learning

سند توانمندی‌های دانش‌آموختگان دوره دکتری پزشکی عمومی در جمهوری اسلامی ایران

اجتماعی -	۱. بتواند آگاهانه مسیر شغلی ^{۱۲} کوتاه مدت و بلند مدت خود را انتخاب کند.
اقتصادی - شغلی	۲. بتواند با رعایت اخلاق حرفه‌ای، اصول مدیریت اقتصادی را برای بهبود وضعیت اقتصادی خود به کار گیرد. ۳. بتواند سازمان‌ها و مجامع کشوری و جهانی مرتبط با حرفه خود را شناسایی کرده و با آنها ارتباط برقرار کند.
فناوری اطلاعات	۱. بتواند مهارت‌های فناوری اطلاعات (شامل استفاده از Windows, پست الکترونیک، جستجوی اینترنتی، اصول تایپ، برنامه‌های Word, PowerPoint, Excel) را به کار گیرد. ۲. بتواند از مستندات پزشکی الکترونیک (شامل کتاب‌ها و مجلات) استفاده کند. ۳. بتواند پرونده پزشکی بیمار را به صورت الکترونیک ثبت و از آن استفاده کند.
سایر موارد	۱. بتواند از زبان انگلیسی در حد قابل قبول استفاده کند. ۲. بتواند مستندات حرفه‌ای خود (از قبیل Portfolio, Logbook, ...) را ثبت و حفظ نماید.

¹² Career path

سند توانمندیهای دانش‌آموختگان دوره دکترای پزشکی عمومی در جمهوری اسلامی ایران

صفحه ۱۹ از ۲۷

۴- تعهد حرفه‌ای، اخلاق و حقوق پزشکی

دانش آموخته دانشگاه باید با باور به این که شفای بیماران به دست خداوند است و وی از سوی خدا این توفیق را پیدا کرده است تا وسیله شفای بیماران را فراهم کند، مجموعه ارزش‌ها، خصوصیات و رفتارهایی که متضمن اعتماد جامعه به حرفه پزشکی هستند را به عنوان تعهدات حرفه‌ای پزشکی بپذیرد و در طبابت خود به کار بندد. او همین طور باید پای‌بند به **مراثب چهارگانه** زبیر و رعایت سوگندنامه و راهنماهای اخلاق پزشکی^{۱۳} متبع از معارف اسلامی باشد و بداند تقوای الهی مبنای رعایت تعهد حرفه‌ای پزشک است.

همچنین باید توانایی شناسایی مسائل اخلاقی را در طبابت خود داشته باشد و بتواند ضمن توجه به الزامات قانونی و اخلاقی و با احترام به فرهنگ و باورهای افراد ذی‌نفع در مورد این مسائل تحلیل و تصمیم‌گیری مناسب انجام دهد.

توانمندی‌ها	زیرمجموعه
<ol style="list-style-type: none"> ۱. در انتخاب روش درمانی و تشخیصی بیشترین توجه را به تأمین بهترین منافع سلامتی بیمار نماید. ۲. با بیمار و همراهان وی برخورد مشفقانه و محترمانه داشته باشد و وقت کافی برای ملاقات و مشاوره با آنها اختصاص دهد. ۳. در مواردی که مورد مشاوره قرار می‌گیرد در انتقال دانش و توانایی‌های خود فریغ نکند. 	نسوع دوستی (تعهد حرفه‌ای)
<ol style="list-style-type: none"> ۱. رویکرد کل نگر به بیمار داشته باشد. ۲. به اعتقادات، ارزش‌ها، باورها، نگرانی‌ها و نقش اجتماعی بیمار اهمیت بدهد. ۳. حقوق بیمار، به خصوص حقوق بیمار فاقد ظرفیت تصمیم‌گیری اعم از استقلال فردی، رازداری و حریم خصوصی را رعایت نماید. ۴. به اساتید خود ارج و احترام گذاشته و برخورد مناسب و توأم با احترام با سایر اعضای کادر سلامت داشته باشد. 	احترام (تعهد حرفه‌ای)
<ol style="list-style-type: none"> ۱. وظیفه شناس، مسؤلیت پذیر و قابل اعتماد باشد. 	وظیفه شناسی

¹³ Code of ethics

سند توانمندی‌های دانش آموختگان دوره دکترای پزشکی عمومی در جمهوری اسلامی ایران

- (تعهد حرفه‌ای)**
۲. همکاری تیمی مناسبی برای ارائه بهترین کیفیت خدمات به بیماران داشته باشد.
 ۳. بتواند بین وظایف فردی و حرفه‌ای خود به نحو شایسته‌ای تعادل برقرار کند و در حل تعارض این نقش‌ها از استدلال و تصمیم‌گیری منطقی بهره بگیرد.
- تعالی شغلی**
۱. نقدپذیر و منطقی باشد و حقایق را بپذیرد.
 ۲. خود را ملزم به خودآموزی و به‌روز نگه‌داشتن دانش و مهارت‌های خود بداند.
 ۳. به محدودیت‌های دانش و مهارت‌های خود واقف باشد و در موارد لزوم از تخصص و تجربه همکاران کمک بگیرد.
- عدالت**
- (تعهد حرفه‌ای)**
۱. از هرگونه تبعیض بر اساس جنسیت، قومیت، نوع بیماری، مذهب، سطح اجتماعی و اقتصادی، عادات شخصی بیمار و سایر مواردی از این قبیل پرهیز نماید.
 ۲. در استفاده از منابع و امکانات عمومی از اتلاف و اسراف خودداری کند.
- شرافت و درستکاری**
- (تعهد حرفه‌ای)**
۱. در تمام امور به شرافت و درستکاری و حفظ شأن پزشکی پایبند باشد.
 ۲. بتواند موقعیت‌های تعارض منافع خود را شناسایی و به نحو صحیح مدیریت کند.
 ۳. منضبط و مؤدب باشد و ظاهر و گفتار متناسب با شأن پزشک داشته باشد.
 ۴. در برخورد با رفتار غیرحرفه‌ای همکاران طبق ضوابط حرفه‌ای عمل کند.
- حقوق پزشکی**
۱. به قوانین و ضوابط حرفه پزشکی (از قبیل نحوه صدور گواهی‌ها مانند گواهی فوت، گزارش اجباری بیماری‌ها، نسخه نویسی، بستری اجباری و...) آشنایی داشته باشد و خود را ملزم به رعایت آنها بداند.
 ۲. به رعایت مقررات و وظایف حرفه‌ای که از سوی مؤسسه محل خدمت و یا نظام سلامت به او محول شده است پایبند باشد.
 ۳. خود را نسبت به مراجع نظارتی نظام سلامت پاسخگو بداند.

سند توانمندبهای دانش‌آموختگان نورد نکتزای پزشکی عمومی در جمهوری اسلامی ایران

صفحه ۲۱ از ۲۷

۱. اعتقاد و تعهد به رعایت اصول الهی و التزام عملی به اخلاق اسلامی در رفتار حرفه ای (طبابت) ۲. کسب و حفظ لگزش معنوی _عرفانی_ اسلامی^{۱۴} به طب (یعنی طب با فرهنگ الهی؛ به عبارت دیگر طبی که آموزش آن با الهام از اصول کلی و بنیادین اندیشه اسلامی و معیارهای اسلامی صورت گرفته تا فارغ التحصیل آن علاوه بر عالم بودن ، بداند که وظیفه و مسئولیت اجتماعی مهم و سنگینی را به عهده دارد)	<p>ارزشهای
متعالی
معنوی
اخلاقی</p> |
|---|--|

۱. با دانش پایه‌های مفاهیم اخلاقی در طب آشنا باشد و در استدلال اخلاقی از آنها بهره گیرد. ۲. مسایل اخلاقی را در تعاملات حرفه‌ای خود تشخیص بدهد. ۳. با پایبندی به ارزش‌های اخلاقی در پزشکی و با آگاهی از ضوابط قانونی مرتبط، مسایل اخلاقی را به نحو صحیح تجزیه و تحلیل نموده و تصمیم‌گیری نماید. ۴. از مهارت‌های مرتبط از قبیل مهارت برقراری ارتباط، استمداد از سایر افراد در حرفه‌های مرتبط برای حصول بهترین نتیجه در تصمیم‌گیری اخلاقی استفاده نماید. ۵. نتیجه تصمیم خود در حل معضل اخلاقی، را مورد ارزیابی قرار دهد و از آن در برطرف ساختن نقاط ضعف تصمیم‌گیری‌های خود بهره گیرد. ۶. خود را ملزم به رعایت اخلاق در پژوهش بداند.	<p>استدلال و
تصمیم‌گیری
اخلاقی</p> |
|--|--|

Spiritual aspect

۱۴

سند توانمندیهایی دانش‌آموختگان دوره دکترای پزشکی عمومی در جمهوری اسلامی ایران

صفحه ۲۲ از ۲۷

۷- مهارت‌های تصمیم‌گیری، استدلال و حل مسأله

دانش‌آموخته دانشگاه باید در رویارویی با یک مسأله، قادر به شناسایی مشکل و ابعاد آن باشد. توانایی جمع‌آوری و ارزیابی اطلاعات مرتبط را از بهترین منابع در دسترس داشته باشد. راه‌حل‌های مختلف را شناسایی و ارزیابی نماید. قادر به برآورد احتمال پیامدهای هر یک باشد و سرانجام مناسب‌ترین گزینه را با توجه به شرایط عدم قطعیت¹⁵ در هنگام تصمیم‌گیری انتخاب کند. او باید بتواند جهت اتخاذ تصمیم نهایی، این توانمندی را با اطلاعات خود در حوزه‌های دیگر مانند اولویت‌ها و ارزش‌های مورد قبول خدمت‌گیرندگان و جامعه و همچنین هزینه-ثربخشی راه‌حل‌های ممکن ادغام کند.

توانمندی‌ها	زیرمجموعه
<ol style="list-style-type: none"> ۱. بتواند مطالب ارائه شده و مؤلفه‌های فکری مرتبط با آن را بر اساس استانداردهای تفکر و با استفاده از معیارهای نقد‌سازنده ارزیابی کند. ۲. بتواند با در نظر گرفتن خطاهای استدلال (سفسطه) و خطاهای شناختی، استدلال منطقی-علمی انجام دهد. 	تفکر انتقادی¹⁶
<ol style="list-style-type: none"> ۱. بتواند مشکلات مربوط به حوزه فعالیت خود را شناسایی کند. ۲. بتواند مشکلات را به صورت سؤال عینی قابل پاسخ‌گویی مطرح کند. ۳. قادر به تجزیه و تحلیل مشکل باشد. ۴. بتواند راه‌حل‌های مشکل را ارائه دهد. ۵. بتواند با توجه به احتمال پیامدها، امکانات و محدودیت‌های موجود، هزینه-ثربخشی راه‌حل‌ها و اولویت خدمت‌گیرندگان، سود و زیان راه‌حل‌های مختلف را ارزیابی و آنها را ارزش‌گذاری کند. ۶. در هنگام تصمیم‌گیری، عدم قطعیت در تصمیم اتخاذ شده و منابع آن را بشناسد و بتواند با آن مقابله کند. 	حل مسأله¹⁷

¹⁵ uncertainty

¹⁶ critical thinking

¹⁷ problem solving

سند توانمندی‌های دانش‌آموختگان دوره دکترای پزشکی عمومی در جمهوری اسلامی ایران

۱. بتواند محدودیت دانش قبلی خود را در نظر بگیرد و آن چه را که مورد نیاز است، شناسایی کند. ۲. بتواند منابع اطلاعاتی در دسترس و مرتبط با مشکل را شناسایی کند و با جستجوی شواهد در منابع (الکترونیکی و غیرالکترونیکی) اطلاعات مرتبط و مؤثر را استخراج کند. ۳. بتواند شواهد مختلف را ارزیابی و سطح آنها را تعیین نماید. ۴. توانایی استفاده از منابع با ارزش افزوده^{۱۸}، کتب مرجع، الگوریتم و راهنماها^{۱۹} را داشته باشد. ۵. با در نظر گرفتن محدودیت‌های پزشکی مبتنی بر شواهد، بتواند آن را در عملکرد روزانه به کار ببرد.	پزشکی مبتنی بر شواهد Evidence Based Medicine (EBM)^{۱۸}

"سند توانمندیهای دانش آموختگان دوره دکترای پزشکی عمومی در جمهوری اسلامی ایران" در ... شصت و دومین نشست شورای عالی برنامه ریزی علوم پزشکی مورخ ... ۱۳۹۴/۱/۱۰:۱ به تصویب رسید و از تاریخ ابلاغ لازم الاجراست.

¹⁸ Evidence Based Medicine

¹⁹ Value-added

²⁰ Guidelines

سند توانمندیهای دانش آموختگان دوره دکترای پزشکی عمومی در جمهوری اسلامی ایران

واژه‌نامه

- **مسئولیت پذیر (responsible)** کسی که وظایف خود را کامل، با دلسوزی و به موقع انجام می‌دهد.
- **قابل اعتماد (reliable)** کسی که در گفتار و رفتار صادق است و می‌توان به وی در انجام مسؤلاته امور اعتماد کرد.
- **شرافت (honor)** عزت و احترام حرفه پزشکی و شایگان این حرفه که به واسطه اعتماد مردم به دست آمده است.
- **درستکاری (integrity)** درستی و صداقت در اعمال و گفتار و پرهیز از فریب و بزرگانمایی توانمندی‌ها
- **تعارض منافع (conflict of interest)** موقعیتی که در آن هدف اولیه حرفه به طور بالقوه تحت تأثیر منافع شخصی یا گروهی فرد تصمیم گیرنده در آن موقعیت قرار گیرد.
- **ظرفیت تصمیم گیری (capacity)** توانایی دریافت تجزیه تحلیل منطقی اطلاعات و ابراز تمایلات و خواست فردی
- **استقلال فردی (autonomy)** حق انتخاب فرد در محدوده آزادی‌های مشروع اجتماعی و ولایت فرد بر تن و مایملک خود
- **حریم خصوصی (privacy)** حق خلوت داشتن فرد و عدم ورود غیر به این حریم

سند توانمندی‌های دانش‌آموختگان دوره دکتری پزشکی عمومی در جمهوری اسلامی ایران

صفحه ۲۵ از ۲۷

- پاسخگو (accountable) کسی که در ابراز تصمیمات و عملکرد خود شفاف و صادقانه عمل می‌کند و در مقابل نهادهای نظارتی خود را پاسخگو می‌داند و حاضر به دفاع از عملکرد خود و یا پذیرش خطای خود است.
- معضل اخلاقی (ethical dilemma) موقعیتی که در آن در دو راهی یا چند راهی انتخاب اخلاقی‌ترین گزینه قرار می‌گیریم به نحوی که هریک از گزینه‌ها نکات مثبت و زیان بار اخلاقی دارند و راه حلی که ضرر اخلاقی نداشته باشد به ذهن نمی‌رسد.
- حقوق پزشکی (medical law) مجموعه قوانینی که حرفه پزشکی و تعاملات آن را تنظیم می‌نماید.
- عدم قطعیت: مانند بسیاری از تصمیماتی که روزانه اخذ می‌کنیم، در بسیاری از تصمیم‌گیری‌های پزشکی نیز عدم اطمینان کامل از صحت تصمیم وجود دارد که ممکن است در مراحل مختلف نمود پیدا کند و شرایط تصمیم‌گیری پزشک را پیچیده‌تر نماید. عدم قطعیت گاهی از اشتباهات پزشک ناشی می‌شود (مثلاً مشاهده ناکافی، شرح حال ناقص و معاینه ناکامل)، گاهی ناشی از ذات تست‌های تشخیصی و خطاهای آزمایشگاهی است (مثلاً آیا افزایش لکوسیت‌های خون بیمار الزاماً نشان‌دهنده یک پروسه عفونی است؟ یا اگر سونوگرافی بیمار طبیعی گزارش شود، می‌توان مطمئن بود که ارگانومگالی برای وی مطرح نیست؟) و گاهی اوقات از عدم توانایی در پیش‌بینی اثرات درمان در یک بیمار منحصر به فرد نشأت می‌گیرد (ممکن است یک مطالعه کنترل‌شده تفاوت معناداری در کاهش مرگ و میر به نفع گروه مداخله پیدا کند اما همان‌طور که می‌دانیم آمار در مورد میانگین اثرات صحبت می‌کند. آیا می‌توان اطمینان داشت که بیمار ما جزء همان گروهی باشد که از درمان مورد نظر سود می‌برد؟).
- مؤلفه‌های فکری: هنگامی که شخصی فکر می‌کند، در واقع تلاش می‌کند با متمرکز کردن اطلاعات بر اساس فرضیات مشخص به یک هدف برسد و جمع‌بندی خود را به صورت مطالبی توشناری یا گفتاری ارائه کند. در واقع این مطالب از اجزایی تشکیل شده‌اند که با شناخت آنها قادر خواهیم بود روند فکری

سند توانمندی‌های دانش‌آموختگان دوره دکتری پزشکی عمومی در جمهوری اسلامی ایران

صفحه ۲۶ از ۲۷

پشت سر این مطالب را تحلیل کنیم. اجزا و مؤلفه‌های مذکور عبارتند از: هدف، دیدگاه، پیش‌فرض، پیامد، اطلاعات و داده‌ها، استنباط و تفسیر، مفهوم و سؤال. به عنوان مثال وقتی با کسی گفتگو می‌کنیم، باید توجه کنیم که پیش‌فرض صحبت او چیست.

○ استانداردهای تفکر: برای تحلیل مؤلفه‌های فکر از شاخص‌هایی مانند شفافیت، صحت، دقت، مرتبط بودن، عمق، وسعت، منطقی، معناداری و بی‌طرفی استفاده می‌شود. به عنوان مثال وقتی با کسی گفتگو می‌کنیم، باید توجه کنیم که پیش‌فرض صحبت او چقدر دقیق یا چقدر صحیح است.

○ اصول برخوردی: مهارت‌های تفکر انتقادی را می‌توان به‌صورت متعصبانه و یا متصفانه مورد استفاده قرار داد. برای داشتن تفکری دور از تعصب، باید واجد خصایصی مانند فروتنی، پشتکار، صداقت، شجاعت، اطمینان در استدلال و یکدلی باشیم. این خصوصیات که به‌عنوان روح تفکر انتقادی محسوب می‌گردند، موجب می‌شوند از مهارت‌های تفکر خود به‌صورت اخلاقی استفاده کنیم.

○ شواهد ثانویه: آن دسته از شواهد که با اطلاعات دست اول سر و کار ندارند؛ بلکه به صورت غیر مستقیم از نتایج یک یا چند مطالعه دیگر استفاده می‌کنند. ممکن است صرفاً خلاصه‌ای از یک مطالعه اولیه ارائه دهند؛ مانند آنچه در CAT²¹ می‌بینیم یا با کنار هم قرار دادن نتایج چند مطالعه اولیه به نتیجه‌گیری بپردازند؛ مانند مقاله مروری و مقاله مروری نظام‌مند و یا با استفاده از یافته‌های چند مطالعه اولیه، مجدداً آنالیز کنند و تفسیر جدیدی ارائه دهند؛ مانند متآنالیز.

²¹ Critically Appraised Topic

سند توانمندی‌های دانش‌آموختگان دوره دکترای پزشکی عمومی در جمهوری اسلامی ایران

منشور حقوق بیمار در ایران

۱- دریافت مطلوب خدمات سلامت حق بیمار است.

- ارائه خدمات سلامت باید:

۱-۱) شایسته شان و منزلت انسان و با احترام به ارزش‌ها، اعتقادات فرهنگی و مذهبی باشد؛

۲-۱) بر پایه‌ی صداقت، انصاف، ادب و همراه با مهربانی باشد؛

۳-۱) فارغ از هرگونه تبعیض از جمله قومی، فرهنگی، مذهبی، نوع بیماری و جنسیتی باشد؛

۴-۱) بر اساس دانش روز باشد؛

۵-۱) مبتنی بر برتری منافع بیمار باشد؛

۶-۱) در مورد توزیع منابع سلامت مبتنی بر عدالت و اولویت‌های درمانی بیماران باشد؛

۷-۱) مبتنی بر هماهنگی ارکان مراقبت اعم از پیشگیری، تشخیص، درمان و توانبخشی باشد؛

۸-۱) به همراه تامین کلیه امکانات رفاهی پایه و ضروری و به دور از تحمیل درد و رنج و

محدودیت‌های غیرضروری باشد؛

۹-۱) توجه ویژه‌ای به حقوق گروه‌های آسیب‌پذیر جامعه از جمله کودکان، زنان باردار، سالمندان،

بیماران روانی، زندانیان، معلولان ذهنی و جسمی و افراد بدون سرپرست داشته باشد؛

۱۰-۱) در سریع‌ترین زمان ممکن و با احترام به وقت بیمار باشد؛

۱۱-۱) با در نظر گرفتن متغیرهایی چون زبان، سن و جنس گیرندگان خدمت باشد؛

۱۲-۱) در مراقبت‌های ضروری و فوری (اورژانس)، خدمات بدون توجه به تأمین هزینه‌ی آن

صورت گیرد. در موارد غیرفوری (الکتیو) بر اساس ضوابط تعریف شده باشد؛

۱۳-۱) در مراقبت‌های ضروری و فوری (اورژانس)، در صورتی که ارائه خدمات مناسب ممکن

نیباشد، لازم است پس از ارائه‌ی خدمات ضروری و توضیحات لازم، زمینه انتقال بیمار به واحد

مجهز فراهم گردد؛

۱۴-۱) در مراحل پایانی حیات که وضعیت بیماری غیر قابل برگشت و مرگ بیمار قریب الوقوع

می باشد هدف حفظ آسایش وی می باشد. منظور از آسایش، کاهش درد و رنج بیمار، توجه به

نیازهای روانی، اجتماعی، معنوی و عاطفی وی و خانواده‌اش در زمان احتضار می باشد. بیمار در

حال احتضار حق دارد در آخرین لحظات زندگی خویش با فردی که می‌خواهد همراه گردد.

۲- اطلاعات باید به نحو مطلوب و به میزان کافی در اختیار بیمار قرار گیرد.

- ۲-۱) محتوای اطلاعات باید شامل موارد ذیل باشد:
- ۲-۲-۱) مفاد منشور حقوق بیمار در زمان پذیرش؛
- ۲-۱-۲) ضوابط و هزینه‌های قابل پیش بینی بیمارستان اعم از خدمات درمانی و غیر درمانی و ضوابط بیمه و معرفی سیستم های حمایتی در زمان پذیرش؛
- ۲-۱-۳) نام، مسؤولیت و رتبه‌ی حرفه‌ای اعضای گروه پزشکی مسئول ارائه مراقبت از جمله پزشک، پرستار و دانشجو و ارتباط حرفه‌ای آن‌ها با یکدیگر؛
- ۲-۱-۴) روش‌های تشخیصی و درمانی و نقاط ضعف و قوت هر روش و عوارض احتمالی آن، تشخیص بیماری، پیش آگهی و عوارض آن و نیز کلیه‌ی اطلاعات تأثیرگذار در روند تصمیم‌گیری بیمار؛
- ۲-۱-۵) نحوه‌ی دسترسی به پزشک معالج و اعضای اصلی گروه پزشکی در طول درمان؛
- ۲-۱-۶) کلیه‌ی اقداماتی که ماهیت پژوهشی دارند.
- ۲-۱-۷) ارائه آموزش‌های ضروری برای استمرار درمان؛
- ۲-۲) نحوه‌ی ارائه اطلاعات باید به صورت ذیل باشد:
- ۲-۲-۱) اطلاعات باید در زمان مناسب و متناسب با شرایط بیمار از جمله اضطراب و درد و ویژگی‌های فردی وی از جمله زبان، تحصیلات و توان درک در اختیار وی قرار گیرد، مگر این‌که:
- تأخیر در شروع درمان به واسطه‌ی ارائه‌ی اطلاعات فوق سبب آسیب به بیمار گردد؛ (در این صورت انتقال اطلاعات پس از اقدام ضروری، در اولین زمان مناسب باید انجام شود.)
- بیمار علی‌رغم اطلاع از حق دریافت اطلاعات، از این امر امتناع نماید که در این صورت باید خواست بیمار محترم شمرده شود، مگر این‌که عدم اطلاع بیمار، وی یا سایرین را در معرض خطر جدی قرار دهد؛
- ۲-۲-۲) بیمار می‌تواند به کلیه‌ی اطلاعات ثبت‌شده در پرونده‌ی بالینی خود دسترسی داشته باشد و تصویر آن را دریافت نموده و تصحیح اشتباهات مندرج در آن را درخواست نماید.
- ۳- حق انتخاب و تصمیم‌گیری آزادانه بیمار در دریافت خدمات سلامت باید محترم شمرده شود.
- ۳-۱) محدوده انتخاب و تصمیم‌گیری درباره موارد ذیل می‌باشد:
- ۳-۱-۱) انتخاب پزشک معالج و مرکز ارائه‌کننده‌ی خدمات سلامت در چارچوب ضوابط؛
- ۳-۱-۲) انتخاب و نظر خواهی از پزشک دوم به عنوان مشاور؛

۳-۱-۳) شرکت یا عدم شرکت در هر گونه پژوهش، با اطمینان از اینکه تصمیم‌گیری وی تأثیری در تداوم نحوه دریافت خدمات سلامت نخواهد داشت؛

۳-۱-۴) قبول یا رد درمان‌های پیشنهادی پس از آگاهی از عوارض احتمالی ناشی از پذیرش یا رد آن مگر در موارد خودکشی یا مواردی که امتناع از درمان شخص دیگری را در معرض خطر جدی قرار می‌دهد؛

۳-۱-۵) اعلام نظر قبلی بیمار در مورد اقدامات درمانی آتی در زمانی که بیمار واجد ظرفیت تصمیم‌گیری می‌باشد ثبت و به‌عنوان راهنمای اقدامات پزشکی در زمان فقدان ظرفیت تصمیم‌گیری وی با رعایت موازین قانونی مد نظر ارائه‌کنندگان خدمات سلامت و تصمیم‌گیرنده جایگزین بیمار قرار گیرد.

۳-۲) شرایط انتخاب و تصمیم‌گیری شامل موارد ذیل می‌باشد:

۳-۲-۱) انتخاب و تصمیم‌گیری بیمار باید آزادانه و آگاهانه، مبتنی بر دریافت اطلاعات کافی و جامع (مذکور در بند دوم) باشد؛

۳-۲-۲) پس از ارائه اطلاعات، زمان لازم و کافی به بیمار جهت تصمیم‌گیری و انتخاب داده شود.

۴-۱) ارائه خدمات سلامت باید مبتنی بر احترام به حریم خصوصی بیمار (حق خلوت) و رعایت اصل رازداری باشد.

۴-۱-۱) رعایت اصل رازداری راجع به کلیه‌ی اطلاعات مربوط به بیمار الزامی است مگر در مواردی که قانون آن را استثنا کرده باشد؛

۴-۲) در کلیه‌ی مراحل مراقبت اعم از تشخیصی و درمانی باید به حریم خصوصی بیمار احترام گذاشته شود. ضروری است بدین منظور کلیه‌ی امکانات لازم جهت تضمین حریم خصوصی بیمار فراهم گردد؛

۴-۳) فقط بیمار و گروه درمانی و افراد مجاز از طرف بیمار و افرادی که به حکم قانون مجاز تلقی می‌شوند میتوانند به اطلاعات دسترسی داشته باشند؛

۴-۴) بیمار حق دارد در مراحل تشخیصی از جمله معاینات، فرد معتمد خود را همراه داشته باشد. همراهی یکی از والدین کودک در تمام مراحل درمان حق کودک می‌باشد مگر اینکه این امر بر خلاف ضرورت‌های پزشکی باشد.

۵- دسترسی به نظام کارآمد رسیدگی به شکایات حق بیمار است.

۵-۱) هر بیمار حق دارد در صورت ادعای نقض حقوق خود که موضوع این منشور است، بدون اختلال در کیفیت دریافت خدمات سلامت به مقامات ذی صلاح شکایت نماید؛

۵-۲) بیماران حق دارند از نحوه رسیدگی و نتایج شکایت خود آگاه شوند؛

۵-۳) خسارت ناشی از خطای ارائه کنندگان خدمات سلامت باید پس از رسیدگی و اثبات مطابق مقررات در کوتاه‌ترین زمان ممکن جبران شود.

در اجرای مفاد این منشور در صورتی که بیمار به هر دلیلی فاقد ظرفیت تصمیم‌گیری باشد، اعمال کلیه‌ی حقوق بیمار- مذکور در این منشور- بر عهده‌ی تصمیم‌گیرنده‌ی قانونی جایگزین خواهد بود. البته چنانچه تصمیم‌گیرنده‌ی جایگزین بر خلاف نظر پزشک، مانع درمان بیمار شود، پزشک می‌تواند از طریق مراجع ذیربط درخواست تجدید نظر در تصمیم‌گیری را بنماید. چنانچه بیماری که فاقد ظرفیت کافی برای تصمیم‌گیری است، اما می‌تواند در بخشی از روند درمان معقولانه تصمیم بگیرد، باید تصمیم او محترم شمرده شود.

آیین نامه اجرایی پوشش (Dress Code) و اخلاق حرفه ای دانشجویان در محیط های آزمایشگاهی-بالینی

نحوه پوشش و رفتار تمامی خدمتگزاران در مشاغل گروه علوم پزشکی باید به گونه ای باشد که ضمن حفظ شئون حرفه ای، زمینه را برای ارتباط مناسب و موثر حرفه ای با بیماران، همراهان بیماران، همکاران و اطرافیان در محیط های آموزشی فراهم سازد. لذا رعایت مقررات زیر برای کلیه عزیزانی که در محیط های آموزشی بالینی و آزمایشگاهی در حال تحصیل یا ارائه خدمت هستند، اخلاقا الزامی است.

فصل اول: لباس و نحوه پوشش

لباس دانشجویان جهت ورود به محیط های آموزشی به ویژه محیط های بالینی و آزمایشگاهی باید متحد الشكل بوده و شامل مجموعه ویژگیهای زیر باشد:

- ۱- روپوش سفید بلند در حد زانو و غیر چسبان با آستین بلند
- ۲- روپوش باید دارای آرم دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی مربوطه باشد.
- ۳- تمامی دکمه های روپوش باید در تمام مدت حضور در محیط های آموزشی بطور کامل بسته باشد.
- ۴- استفاده از کارت شناسایی معتبر عکس دار حاوی (حرف اول نام، نام خانوادگی، عنوان، نام دانشکده و نام رشته) بر روی پوشش، در ناحیه سینه سمت چپ در تمام مدت حضور در محیط های آموزشی الزامی می باشد.
- ۵- دانشجویان خانم باید تمامی سر، گردن، نواحی زیر گردن و موها را با پوشش مناسب بپوشانند.
- ۶- شلوار باید بلند متعارف و ساده و غیر چسبان باشد استفاده از شلوارهای جین پاره و نظایر آن در شان حرف پزشکی نیست.
- ۷- پوشیدن جوراب ساده که تمامی پا و ساق پا را بپوشاند ضروری است.
- ۸- پوشیدن جوراب های توری و یا دارای تزیینات ممنوع است.
- ۹- کفش باید راحت و مناسب بوده، هنگام راه رفتن صدا نداشته باشد.
- ۱۰- روپوش، لباس و کفش باید راحت، تمیز، مرتب و در حد متعارف باشد و نباید دارای رنگهای تند و زننده نا متعارف باشد.

- ۱۱- استفاده از نشانه های نامربوط به حرفه پزشکی و آویختن آن به روپوش، شلوارو کفش ممنوع می باشد.
- ۱۲- استفاده و در معرض دید قرار دادن هر گونه انگشتر، دستبند، گردن بند و گوشواره (به جز حلقه ازدواج) در محیط های آموزشی ممنوع می باشد.
- ۱۳- استفاده از دمپایی و صندل در محیط های آموزشی بجز اتاق عمل و اتاق زایمان ممنوع می باشد.

فصل دوم: بهداشت فردی و موازین آرایش در محیط های آموزشی کشور

- ۱- وابستگی به حرف پزشکی الگوهای نظافت و بهداشت فردی هستند، لذا، بدون تردید تمیزی ظاهر و بهداشت در محیط های آموزشی علوم پزشکی از ضروریات است.
- ۲- ناخن ها باید کوتاه و تمیز باشد آرایش ناخن ها با لاک و برچسب های ناخن در هر شکلی ممنوع است استفاده از ناخن های مصنوعی و ناخن بلند موجب افزایش شانس انتقال عفونت و احتمال آسیب به دیگران و تجهیزات پزشکی می باشد.
- ۳- آرایش سر و صورت به صورت غیر متعارف و دور از شئون حرفه پزشکی ممنوع می باشد.
- ۴- نمایان نمودن هرگونه آرایش بصورت تاتو و با استفاده از حلقه یا نگین در بینی یا هر قسمت از دستها و صورت ممنوع است.
- ۵- استفاده از ادوکلن و عطرها با بوی تند و حساسیت زا در محیط های آموزشی ممنوع است.

فصل سوم: موازین رفتار دانشجویان در محیط های آموزش پزشکی

- ۱- رعایت اصول اخلاق حرفه ای، تواضع و فروتنی در برخورد با بیماران، همراهان بیماران، استادان، دانشجویان و کارکنان الزامی است.
- ۲- صحبت کردن در محیط های آموزشی باید به آرامی و با ادب همراه باشد. و هرگونه ایجاد سرو و صدای بلند و یا بر زبان راندن کلمات که در شان حرفه پزشکی نیست، ممنوع است.
- ۳- استعمال دخانیات در کلیه زمان های حضور فرد در محیط های آموزشی، ممنوع می باشد.
- ۴- جویدن آدامس و نظایر آن در آزمایشگاهها، سالن کنفرانس، راند بیماران و درحضور اساتید، کارکنان و بیماران ممنوع می باشد.

- ۵- در زمان حضور در کلاس ها، آزمایشگاهها و راند بیماران، تلفن همراه باید خاموش بوده و در سایر زمان ها، استفاده از آن به حد ضرورت کاهش یابد.
- ۶- هرگونه بحث و شوخی در مکانهای عمومی مرتبط نظیر آسانسور، کافی شاپ و رستوران ممنوع می باشد.

فصل چهارم: نظارت بر اجرا و پیگیری موارد تخلف آئین نامه

- ۱- نظارت بر رعایت اصول این آئین نامه در بیمارستان های آموزشی و سایر محیط های آموزشی علوم پزشکی بالینی بر عهده معاون آموزشی بیمارستان، مدیر گروه، رئیس بخش و کارشناسان آموزشی و دانشجویی واحد مربوطه می باشد.
- ۲- افرادی که اخلاق حرفه ای و اصول این آئین نامه را رعایت نمایند ابتدا تذکر داده می شود و در صورت اصرار بر انجام تخلف به شورای انضباطی دانشجویان ارجاع داده می شوند.

مقررات کار با حیوانات آزمایشگاهی

حیوانات نقش بسیار مهمی در ارتقاء و گسترش تحقیقات علوم پزشکی داشته و مبانی اخلاقی و تعالیم ادیان الهی حکم می کند که به رعایت حقوق آنها پایبند باشیم. بر این اساس محققین باید در پژوهش هایی که بر روی حیوانات انجام می دهند، ملزم به رعایت اصول اخلاقی مربوطه باشند، به همین علت نیز بر اساس مصوبات کمیسیون نشریات، ذکر کد کمیته اخلاق در مقالات پژوهشی ارسالی به نشریات علمی الزامی می باشد. ذیلا به اصول و مقررات کار با حیوانات آزمایشگاهی اشاره می شود:

- ۱- فضا و ساختمان نگهداری دارای امکانات لازم برای سلامت حیوانات باشد.
- ۲- قبل از ورود حیوانات، بر اساس نوع و گونه، شرایط لازم برای نگهداری آنها فراهم باشد.
- ۳- قفس ها، دیوار، کف و سایر بخش های ساختمانی قابل شستشو و قابل ضد عفونی کردن باشند.
- ۴- در فضای بسته شرایط لازم از نظر نور، اکسیژن، رطوبت و دما فراهم شود.
- ۵- در صورت نگهداری در فضای باز، حیوان باید دارای پناهگاه باشد.
- ۶- فضا و قفس با گونه حیوان متناسب باشد.
- ۷- قفس ها امکان استراحت حیوان را داشته باشند.
- ۸- در حمل و نقل حیوان، شرایط حرارت و برودت، نور و هوای تنفسی از محل خرید تا محل دائم حیوان فراهم باشد.
- ۹- وسیله نقلیه حمل حیوان، دارای شرایط مناسب بوده و مجوز لازم را داشته باشد.
- ۱۰- سلامت حیوان، توسط فرد تحویل گیرنده کنترل شود.
- ۱۱- قرنطینه حیوان تازه وارد شده، رعایت گردد.
- ۱۲- حیوانات در مجاورت حیوانات شکارچی خود قرار نگیرند.
- ۱۳- قفس ها در معرض دید فرد مراقب باشند.
- ۱۴- امکان فرار حیوان از قفس وجود نداشته باشد.
- ۱۵- صداهای اضافی که باعث آزار حیوان می شوند از محیط حذف شود.
- ۱۶- امکان آسیب و جراحت حیوان در اثر جابجایی وجود نداشته باشد.
- ۱۷- بستر و محل استراحت حیوان بصورت منظم تمیز گردد.
- ۱۸- فضای نگهداری باید به طور پیوسته شستشو و ضد عفونی شود.

- ۱۹- برای تمیز کردن محیط و سالم سازی وسایل کار، از مواد ضد عفونی کننده استاندارد استفاده شود.
- ۲۰- غذا و آب مصرفی حیوان مناسب و بهداشتی باشد.
- ۲۱- تهویه و تخلیه فضولات به طور پیوسته انجام شود به نحوی که بوی آزار دهنده و امکان آلرژی زایی و انتقال بیماری به کارکنان، همچنین حیوانات آزمایشگاهی وجود نداشته باشد.
- ۲۲- فضای مناسب برای دفع اجساد و لاشه حیوانات وجود داشته باشد.
- ۲۳- فضای کافی، راحت و بهداشتی برای پرسنل اداری، تکنیسین ها و مراقبین وجود داشته باشد.
- ۲۴- در پژوهشها از حیوانات بیمار یا دارای شرایط ویژه مثل بارداری و شیردهی استفاده نشود.
- ۲۵- قبل از هرگونه اقدام پژوهشی، فرصت لازم برای سازگاری حیوان با محیط و افراد فراهم باشد.
- ۲۶- کارکنان باید آموزش کار با حیوانات را دیده باشند.

شرایط اجرای پژوهش های حیوانی

- ✓ گونه خاص حیوانی انتخاب شده برای آزمایش و تحقیق، مناسب باشد.
- ✓ حداقل حیوان مورد نیاز برای صحت آماری و حقیقی پژوهشی مورد استفاده قرار گیرد.
- ✓ امکان استفاده از برنامه های جایگزینی بهینه به جای استفاده از حیوان وجود نداشته باشد.
- ✓ در مراحل مختلف تحقیق و در روش اتلاف حیوان پس از تحقیق، حداقل آزار بکار گرفته شود.
- ✓ در کل مدت مطالعه کدهای کار با حیوانات رعایت شود.
- ✓ نتایج باید منجر به ارتقاء سطح سلامت جامعه گردد.

آیین نامه شرح وظایف کارآموزان دوره دکتری عمومی پزشکی

کارآموز پزشکی به دانشجوی دکتری عمومی پزشکی اطلاق می شود که مقاطع علوم پایه و فیزیوپاتولوژی را به پایان رسانده است و مجاز به ورود به بخشهای بالینی برای کسب دانش نظری و تجربیات عملی و مهارت های حرفه ای، تحت نظارت اعضاء هیات علمی و برای اخذ مدرک دکتری پزشکی است. مسئولیت کارآموزان در هر گروه یا بخش با مدیر گروه یا رئیس آن بخش و در ساعات کشیک با پزشک معالج کشیک یا عضو هیات علمی آنکال یا دستیار ارشد کشیک بخش یا بیمارستان است. پزشک معالج به عضو هیات علمی که بیمار تحت نظارت وی در بیمارستان بستری می شود اطلاق می گردد.

دوره کارآموزی می تواند به دو دوره کارآموزی پایه یا استیودنتی و کارآموزی پیشرفته یا اکسترنی تقسیم شود. در دوره استیودنتی دانشجو عمدتاً نقش نظاره کننده و مشاهده گر داشته و در دوره اکسترنی می تواند تحت نظر پزشک معالج یا دستیار، فعالیت های تشخیصی و درمانی مندرج در این آیین نامه را انجام داده تا بتواند برای انجام وظایف آینده خود بعنوان کارورز آمادگی لازم را کسب نماید.

شرح وظایف کارآموز مطابق بندهای زیر است:

الف - کلیات:

- ۱ - حفظ و رعایت شئون شرعی و اخلاق پزشکی در کلیه ساعات حضور در بیمارستان
- ۲ - رعایت مقررات داخلی گروه یا بخش، بیمارستان، دانشکده و دانشگاه تبصره: مقررات گروه و بخش نباید با آیین نامه های ابلاغی وزارت بهداشت و درمان و آموزش پزشکی منافات داشته باشد.

- پوشیدن روپوش سفید تمیز و آراسته.

- نصب کارت شناسایی حاوی مشخصات به روپوش.

- حسن رابطه با اساتید، بیماران و پرسنل بخش.

- استفاده مناسب از گوشی و لوازم پزشکی.

- عدم استفاده از گوشی همراه در بخش.

۳ - رعایت مفاد آیین نامه ها و مقررات ابلاغ شده از وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی

ب - مراقبت از بیمار و مدارک پزشکی:

۴ - اخذ شرح حال و انجام معاینه بالینی، تفسیر و پیگیری نتایج آزمایشات و بررسی های پاراکلینیک، ارزیابی و بیان برنامه تشخیصی و مطرح نمودن تشخیص های افتراقی مناسب از کلیه بیماران بستری مربوط به خود در اوقات عادی و کشیک.

۵ - ویزیت روزانه بیماران بستری مربوط در بخش و به همراه کارورز و دستیار و پزشک معالج و اطلاع از کلیات برنامه درمانی و لیست داروهای دریافتی و نوشتن سیر بیماری در صورت لزوم و یا ویزیت بیماران سرپایی.

۶ - در صورت لزوم و به تشخیص دانشکده پزشکی و گروه مربوطه پی گیری دریافت جواب آزمایشات (به شکل غیرحضور مگر در موارد اورژانس) و بررسی آخرین گزارش های پاراکلینیکی بیمار.

۷ - در صورت لزوم و به تشخیص دانشکده پزشکی و گروه مربوطه نوشتن یادداشت های مخصوص آغاز و پایان هر دوره (on-and off service note)

۸ - در صورت لزوم و به تشخیص دانشکده پزشکی و گروه مربوطه نوشتن برگه های درخواست تصویربرداری از جمله CTScan MRI رادیوگرافی، سونوگرافی، آندوسکوپی، آنژیوگرافی و کلیه برگه های درخواست پاراکلینیک دیگر، در صورتی که برابر مقررات آن گروه یا بیمارستان یا دانشکده نیاز به نگارش شرح حال بیمار در فرم مربوط باشد.

پ - اقدامات تشخیصی - درمانی:

۹ - فراگیری امور زیر به منظور کسب مهارت حداکثر به مدت ۶ ماه و با تعیین معاونت آموزشی دانشکده بر عهده کارآموز می باشد. بدیهی است باتوجه به راه اندازی مراکز آموزش مهارتهای بالینی لازم است این مهارتها قبل از مواجه با بیمار واقعی در این مراکز و به نحو مقتضی به کارآموزان آموزش داده شود.

* تزریق

* رگ گیری (IV Cannulation)

* نمونه گیری وریدی (venous blood sampling)

* نمونه گیری برای کشت خون

* گرفتن ECG و تفسیر آن

* پانسمان ساده

* رنگ آمیزی گرم و مشاهده لام

* تهیه و تفسیر میکروسکوپی نمونه ادرار و لام خون محیطی

* ساکشن ترشحات حلق و لوله تراشه

* فیزیوتراپی تنفسی

* تهیه لام خون محیطی

* نمونه گیری از گلو و زخمها

۱۰ - انجام امور زیر تنها با موافقت و تحت نظارت مستقیم پزشک معالج یا دستیار می تواند توسط کارآموز انجام شود:

* گذاشتن لوله معده و گرفتن نمونه از ترشحات معده

* گذاشتن سوند ادراری بجز در نوزادان و شیرخواران (ترجیحاً در بیماران هم جنس)

* گرفتن گازهای خون شریانی (ABG)

* فلبوتومی

* بخیه زدن و کشیدن بخیه

* انجام تست PPD و خواندن آن

* انجام پانسمان هایی که نیاز به دریدمان، شستشوی تخصصی (غیر روتین) و یا بخیه مجدد طبق نظر پزشک معالج دارند و یا عفونی شده باشند.

* انجام واکسیناسیون روتین اطفال در خانه های بهداشت و یا درمانگاه ها

* انجام شستشوی گوش

* کنترل ضربان قلب جنین (Fetal Heart Rate) و انقباضات رحم و حرکات جنین

* گچ گیری ساده و باز کردن گچ

۱۱ - کارآموزان در موارد زیر تنها می تواند انجام هر کدام از این اعمال را توسط فراگیران مقاطع بالاتر (کارورز یا دستیار) مشاهده نمایند:

* مشاهده تامپون قدامی بینی

* مشاهده خارج کردن جسم خارجی از گوش، حلق، بینی و چشم

* مشاهده کوتر خون ریزی بینی

* مشاهده گذاشتن لوله تراشه و airway

* مشاهده کارگذاری کشش پوستی

- * مشاهده آتل گیری
- * مشاهده انجام پونکسیون لومبار (Lumbar puncture)
- * مشاهده تخلیه آبسه
- * مشاهده نمونه گیری سوپراپوبیک
- * مشاهده کشیدن (tap) مایع آسیت و پلور
- * مشاهده و یادگیری CPR
- * مشاهده و یادگیری زایمان طبیعی
- * مشاهده آسپیراسیون و بیوپسی مغز استخوان
- * مشاهده پونکسیون مفصل زانو
- * مشاهده تزریق داخل نخاعی (Intrathecal) و داخل مفصلی
- * مشاهده انجام جراحی های سرپایی ساده (ختنه، برداشتن توده های سطحی، خارج کردن ingrowing nail)
- * مشاهده گذاشتن chest tube
- * مشاهده تزریق داروهای خطرناک
- * مشاهده تعویض لوله نفروستومی یا سیستوستومی
- * مشاهده درناژ سوپراپوبیک مثانه
- * مشاهده گذاشتن کاتتر وریدی نافی و همکاری در تعویض خون نوزادان
- * مشاهده سونداژ ادراری شیرخواران
- * مشاهده کات دان
- * مشاهده هر اقدام تشخیصی، درمانی و تهاجمی دیگر که در برنامه آموزشی مصوب کارورزان پیشنهاد شده است.
- * بقیه موارد مشابه که در این آیین نامه نیامده است.

ت - شرکت در همایش های آموزشی:

- ۱۲ - شرکت منظم و فعال در کلیه کلاس های درس تئور و یا کارگاهی و جلسات آموزشی بخش شامل گزارش صبحگاهی، کنفرانس های علمی، کلاس های management، اتاقهای عمل، راندهای آموزشی و سایر برنامه های آموزشی.

- ۱۳ - حضور فعال و منظم در ویزیت بیماران توسط پزشک معالج.
- ۱۴ - شرکت در درمانگاه یا خانه های بهداشت طبق برنامه تعیین شده و گرفتن شرح حال، انجام معاینه از بیمار و معرفی بیمار به پزشک معالج یا دستیار.
- ۱۵ - معرفی بیمار در راندهای آموزشی طبق نظر پزشک معالج یا دستیار مربوط، شامل: معرفی کوتاه بیمار، دلیل بستری شدن، بیان تشخیص های افتراقی و طرح درمانی.
- ۱۶ - ارائه کنفرانس های علمی در صورت لزوم طبق برنامه تنظیمی توسط مسئول آموزش بخش یا دستیار ارشد.
- ث - حضور در بیمارستان:**
- ۱۷ - حضور در بیمارستان، درمانگاه و یا خانه های بهداشت طبق برنامه تعیین شده از سوی ریاست هر گروه یا بخش یا دانشکده (مسئول آموزش کارآموزان هر بخش موظف است برای کلیه ساعات حضور آنان در بخش برنامه آموزشی مدون تهیه و در آغاز دوره اعلام کند).
- ۱۸ - حداکثر تعداد کشیک، براساس شرایط گروه و دانشکده تعیین و در هر صورت از ۱۰ شب در ماه تجاوز نخواهد کرد. حداقل تعداد کشیک در گروه های داخلی، جراحی، کودکان و زنان ۵ شب در ماه و در گروه های دیگر مدیر گروه یا رییس بخش براساس تعداد بیمار، تعداد کارآموز، امکانات رفاهی، تعداد تخت بیمارستانی و برنامه آموزشی حداقل تعداد کشیک را تعیین می کند. ساعت کشیک کارآموزان براساس امکانات و شرایط هر دانشکده پزشکی تعیین می گردد.
- ۱۹ - تنظیم برنامه چرخش کارآموزان در بخشها و کشیک ها به عهده پزشک یا دستیار مسئول آموزش کارآموزان است.
- ۲۰ - جابجایی در برنامه کشیک ممکن نیست، مگر با اطلاع قبلی (حداقل ۲۴ ساعت قبل) و یا در موارد اضطراری، به شرط تعیین جانشین و موافقت پزشک یا دستیار مسئول آموزش کارآموزان.
- ۲۱ - ترک کشیک جز در موارد اضطراری و با کسب اجازه از پزشک یا دستیار ارشد کشیک مطلقاً ممنوع است.
- ۲۲ - خروج از بیمارستان در اوقات عادی با استفاده از مرخصی ساعتی و با موافقت پزشک یا دستیار مستقیم و پزشک یا دستیار مسئول آموزش کارآموزان مقدور است.
- ۲۳ - اولویت کاری کارآموزان شرکت در جلسات و همایش های آموزشی، راندهای آموزشی و در درمانگاه ها است.

۲۴- موارد تخلف کارآموزان از شرح وظایف فوق و یا هرگونه اهمال در انجام وظایف و یا شکایات کارآموزان در این رابطه حسب مورد در شورای آموزشی بخش، گروه یا بیمارستان یا دانشکده مطرح و تصمیمات لازم گرفته خواهد شد. چنانچه مسائل مطروحه در هر کدام از مراجع رسیدگی کننده اولیه به نتیجه قطعی نرسید، مورد به مرجع بالاتر جهت اتخاذ تصمیم مقتضی ارجاع خواهد شد. مرجع نهایی تصمیم گیری شورای آموزشی دانشکده خواهد بود.

۲۵- مدیران گروهها و روسای بخشهای بیمارستانهای آموزشی مسئول مسئول حسن اجرای این آیین نامه هستند. روسای دانشکده های پزشکی از طریق معاونین آموزشی بیمارستانها بر حسن اجرای این آیین نامه نظارت خواهند داشت.

تبصره ۱: برنامه مدون آموزشی کارآموزان در هر گروه باید با تایید دانشکده پزشکی تهیه و از طریق دانشکده و گروه به کارآموزان ابلاغ گردد.

تبصره ۲: گروه های آموزشی موظفند در یک جلسه توجیهی کارآموزان هر دوره را در ابتدای دوره کارآموزی در آن گروه توجیه نموده و آنان را با شرح وظایف و مقررات گروه آشنا نمایند.

۲۶- این آیین نامه در ۲۶ ماده و ۳ تبصره در بیست وهفتمین جلسه شورای عالی برنامه ریزی علوم پزشکی مورخ ۸۳/۹/۷ به تصویب رسید و از تاریخ تصویب کلیه آیین نامه ها و دستورالعمل های مغایر با آن لغو می گردد.

آیین نامه ی شرح وظایف کارورزان دوره ی دکترای عمومی پزشکی

کارورز پزشکی به دانشجویی مرحله ی پایانی دکترای عمومی پزشکی اطلاق می شود که آموزش های نظری و دوره عملی کارآموزی را به پایان رسانده باشد و مجاز به کاربرد آموخته های قبلی، تحت نظارت اعضا هیات علمی، برای کسب مهارت های حرفه ای برای اخذ مدرک دکترای پزشکی است. مسؤولیت کارورزان در هر گروه یا بخش با مدیر گروه یا رییس آن بخش و در ساعات کشیک با پزشک معالج کشیک یا عضو هیات علمی آنکال یا دستیار ارشد کشیک بخش یا بیمارستان است. تشخیص موارد اورژانس در این آیین نامه بر عهده ی پزشک معالج و در ساعات کشیک بر عهده ی پزشک معالج کشیک یا عضو هیات علمی آنکال یا دستیار ارشد کشیک بخش بیمارستان است. پزشک معالج به عضو هیات علمی که بیمار تحت نظارت وی در بیمارستان بستری می شود اطلاق می گردد.

شرح وظایف کارورز مطابق بندهای زیر است:

الف - کلیات:

۱. حفظ و رعایت شوون شرعی و اخلاق پزشکی در کلیه ی ساعات حضور در بیمارستان.
۲. رعایت مقررات داخل گروه یا بخش، بیمارستان، دانشکده و دانشگاه.
 - پوشیدن روپوش سفید تمیز و آراسته.
 - نصب کارت شناسایی حاوی مشخصات به روپوش.
 - حسن رابطه با اساتید، بیماران و پرسنل بخش.
 - استفاده مناسب از گوشی و لوازم پزشکی.
 - عدم استفاده از گوشی همراه در بخش.
 - هنگام ویزیت بیماران و گذاشتن Note، امضا و ذکر نام، ساعت و تاریخ الزامی است
۳. رعایت مفاد آیین نامه ها و مقررات ابلاغ شده از وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی

ب - مراقبت از بیمار و مدارک پزشکی:

۴. اخذ شرح حال و انجام معاینه بالینی، ارزیابی و طرح برنامه تشخیصی درمانی از کلیه ی بیماران بستری مربوط به خود در اوقات عادی و کشیک و مطرح نمودن تشخیص های افتراقی مناسب.
۵. ویزیت بیماران بستری مربوط در بخش، قبل از پزشک معالج یا دستیار.

۶. پی گیری دریافت جواب آزمایشات (به شکل غیر حضوری مگر در موارد اورژانس) و بررسی آخرین گزارش های پاراکلینیکی بیمار.
۷. نوشتن برگه ی سیر بیماری.
۸. نوشتن دستورات پزشکی تحت نظارت پزشک معالج یا دستیار.
۹. نوشتن یادداشت های مخصوص آغاز و پایان هر دوره (on-and off-service notes)
۱۰. نوشتن خلاصه ی پرونده زیر نظر پزشک معالج یا دستیار مسؤول در بخش.
۱۱. نوشتن برگه ی مشاوره با نظر پزشک معالج یا دستیار مسؤول در بخش.
۱۲. نوشتن برگه های درخواست تصویربرداری از جمله MRI, CT Scan, رادیوگرافی، سونوگرافی، آندروسکوپی، آنژیوگرافی و کلیه برگه های درخواست پاراکلینیک دیگر، در صورتی که برابر مقررات آن گروه یا بیمارستان یا دانشکده نیاز به نگارش شرح حال بیمار در فرم مربوط باشد.
۱۳. حضور با بالین بیمارانی که احیا می شوند و انجام CPR.
۱۴. حضور بر بالین بیماران بدحال و آنهایی که نیاز به مراقبت ویژه دارند و هر بیماری که در بخش نیاز به ویزیت مجدد داشته باشند.
۱۵. کنترل علائم حیاتی و مراقبت از بیماران پس از انجام اقدامات تشخیصی تهاجمی نظیر بیوپسی کبد، بیوپسی کلیه، یا کسانی که برای آنها تست های خطیر نظیر محرومیت از آب یا تست تحمل گلوکز و انسولین انجام می شود، تحت نظارت پزشک معالج یا دستیار مسؤول در بخش.
۱۶. همراهی با بیماران بدحال که علائم حیاتی بی ثبات داشته باشند و بیمارانی که نیاز به مراقبت های خاص پزشکی دارند و امکان بروز عارضه ای آنها را تهدید می کند، در انتقال به بخش های دیگر و یا سایر بیمارستان های با نظر پزشک معالج یا دستیار ارشد کشیک.

پ - اقدامات تشخیصی - درمانی:

۱۷. انجام اقدامات زیر بر عهده ی کارورز می باشد:
- گذاشتن لوله ی معده؛ گذاشتن سوند ادراری در بیماران ترجیحا هم جنس به جز در شیرخواران؛ گرفتن گازهای خون شریانی (ABG) تهیه ی لام خون محیطی؛ نمونه برداری از زخم ها؛ نمونه گیری برای کشت گلو؛ بخیه زدن و کشیدن بخیه؛ انجام تست PPD و خواندن آن؛ تفسیر مقدماتی ECG و نوشتن آن در پرونده؛ انجام پانسمان هایی که نیاز به دبریدمان، شست و شوی تخصصی (غیر روتین) و یا بخیه مجدد طبق نظر پزشک معالج دارند و یا عفونی شده باشند؛ انجام

شست و شوی گوش؛ تامپون قدامی بینی چک کردن مشخصات کیسه خون یا فرآورده خونی برای تزریق خون یا فرآورده به بیمار.

۱۸. انجام امور زیر تنها با موافقت و تحت نظارت مستقیم پزشک معالج یا دستیار بر عهده کارورز می باشد:

نوشتن نسخه های دارویی بیماران بستری خود؛ گذاشتن لوله ی تراشه و airway؛ گرفتن زایمان واژینال؛ انجام ایندکشن در زایمان؛ کنترل ضربان قلب جنین (FHR) و انقباضات رحم و حرکات جنین؛ گذاشتن IUD، کورتاژ، خارج کردن جسم خارجی از گوش، حلق، بینی و چشم؛ کوتر خون ریزی بینی؛ کارگذاری کشش پوستی؛ آتل گیری؛ گچ گیری ساده؛ انجام پونکسیون لومبار (LP)؛ آسپیراسیون و بیوپسی مغز استخوان؛ پونکسیون مفصل زانو؛ تزریق داخل نخاعی (intrathecal) و داخل مفصل؛ انجام جراحی های سرپایی ساده (ختنه، برداشتن توده های سطحی، خارج کردن ingrowing nail)، تخلیه ی آبسه؛ نمونه گیری سوپراپوبیک؛ گذاشتن chest tube؛ کشیدن (tap) مایع آسیت و پلور؛ colon washout؛ تزریق داروهای خطرناک؛ تعویض لوله ی نفروستومی یا سیستوستومی؛ درناژ سوپراپوبیک مثانه؛ گذاشتن کاتتر وریدی نافی و همکاری در تعویض خون نوزادان؛ سونداژ ادراری شیرخواران؛ کات دان و هر اقدام تشخیصی درمانی تهاجمی دیگر که ممکن است در برنامه آموزشی کارورزان پیشنهاد شده باشد.

۱۹. انجام امور زیر به منظور کسب مهارت تنها در دو دوره کارورزی حداکثر به مدت ۶ ماه و به تعیین معاونت آموزشی دانشکده برعهده ی کارورز می باشد، مگر در موارد اورژانس به تشخیص پزشک معالج یا دستیار ارشد کشیک (چنانچه در دانشکده ای این مهارت ها در دوره کارآموزی کسب شده باشد به تشخیص دانشکده کارورزان از انجام این وظیفه معاف می باشند):

تزریق؛ رگ گیری (IV cannulation)؛ نمونه گیری وریدی (venous blood sampling)؛ نمونه گیری برای کشت خون؛ گرفتن ECG؛ پانسمان ساده؛ رنگ آمیزی گرم؛ تفسیر میکروسکوپی نمونه ی ادرار و لام خون محیطی؛ ساکشن ترشحات حلق و لوله تراشه؛ فیزیوتراپی تنفسی.

۲۰. انجام امور زیر تنها در موارد ضروری و اورژانس به تشخیص پزشک معالج یا دستیار ارشد کشیک بر عهده کارورز می باشد:

کنترل و چارت علائم حیاتی و Intake/output؛ گرفتن نمونه از ترشحات معده؛ باز کردن گچ؛ فلبوتومی؛ نوشتن برگه های درخواست پاراکلینیک که نیاز به نگارش شرح حال ندارند؛ انتقال

نمونه به آزمایشگاه؛ پی گیری. حضوری جواب اقدامات پاراکلینیک؛ همراهی بیماران به قسمت های دیگر بیمارستان؛ آمو زدن؛ حضور پیوسته (standby) بر بالین بیمار؛ شیمی درمانی؛ انتقال بسته های خون

ت - شرکت در همایش های آموزشی

۲۱. حضور فعال و منظم در ویزیت بیماران توسط پزشک معالج یا دستیار بخش.
۲۲. شرکت در درمانگاه طبق برنامه ی تعیین شده و گرفتن شرح حال، انجام معاینه و معرفی به پزشک معالج یا دستیار و نوشتن نسخه با نظارت پزشک معالج یا دستیار.
۲۳. شرکت در راندهای تحویلی و سپردن بیماران خطیر به کارورز کشیک بعد.
۲۴. شرکت منظم و فعال در کلیه ی جلسات آموزشی بخش شامل گزارش صبحگاهی، کنفرانس های علمی، کلاس های management، اتاق های عمل، راندهای آموزشی و سایر برنامه های آموزشی مگر در مواردی که به علت حضور در اورژانس یا بر بالین بیماران بدحال در بخش به تایید پزشک معالج یا دستیار مربوط، امکان پذیر نباشد.
۲۵. معرفی بیمار در گزارش صبحگاهی یا سایر کنفرانس ها طبق نظر پزشک معالج یا دستیار مربوط، شامل: معرفی کوتاه بیمار، دلیل بستری شدن، بیان تشخیص های افتراقی، بیان علت درخواست اقدامات پاراکلینیک و تفسیر نتایج آن ها و اقدامات درمانی.
۲۶. ارائه ی کنفرانس های علمی در صورت لزوم طبق برنامه ی تنظیم شده توسط مسؤو ل آموزش بخش یا دستیار ارشد.

ث - حضور در بیمارستان:

۲۷. زمان حضور در بیمارستان در اوقات طبق برنامه ی تعیین شده از سوی ریاست هر گروه یا بخش یا دانشکده (مسؤو ل آموزش کارورزان هر بخش موظف است برای کلیه ی ساعات حضور آنان در بخش برنامه ی آموزشی مدون تهیه و در آغاز دوره اعلام کند).
۲۸. حداکثر تعداد کشیک، ده شب در هر ماه است. حداقل تعداد کشیک در گروه های داخلی، جراحی، کودکان و زنان هشت شب در ماه و در گروه های دیگر مدیر گروه یا رییس بخش براساس تعداد بیمار، تعداد کارورز، امکانات رفاهی، تعداد تخت بیمارستانی و برنامه آموزشی حداقل تعداد کشیک را تعیین می کند.

۲۹. تنظیم برنامه ی چرخش کارورزان در بخش ها و کشیک ها به عهده ی پزشک یا دستیار مسوول آموزش کارورزان و یا در صورت تفویض اختیار و با نظارت پزشک یا دستیار مسوول آموزش کارورزان به عهده کارورز ارشد است.

۳۰. جابه جایی در برنامه ی کشیک ممکن نیست، مگر با اطلاع قبلی (حداقل ۲۴ ساعت قبل) و یا در موارد اضطراری، به شرط تعیین جانشین و موافقت پزشک یا دستیار مسوول آموزش کارورزان پس از کسب موافقت پزشک معالج یا دستیار بخش.

۳۱. ترک کشیک جز در موارد اضطراری و با کسب اجازه از پزشک یا دستیار ارشد کشیک مطلقاً ممنوع است.

۳۲. خروج از بیمارستان در اوقات عادی با استفاده از مرخصی ساعتی و با موافقت پزشک یا دستیار مستقیم و پزشک یا دستیار مسوول آموزش کارورزان مقدور است.

۳۳. به طور کلی، اولویت با جلسات و همایش های آموزشی است مگر در مواردی که با نظر پزشک یا دستیار مستقیم، وجود خطر جانی برای بیمار، انجام امور تشخیصی - درمانی را در اولویت قرار دهد.

۳۴. در مورد دوره ی کارورزی پزشکی اجتماعی و بهداشت، باید مطابق آخرین «برنامه دوره یک ماهه کارورزی بهداشت و پزشکی اجتماعی» مصوب پنجمین جلسه شورای عالی برنامه ریزی علوم پزشکی مورخ ۷۸/۱۱/۲۳ عمل شود و بر اهمیت این دوره تاکید گردد.

۳۵. موارد تخلف کارورزان از شرح وظایف فوق و یا هرگونه اهمال در انجام وظاف و یا شکایات کارورزان در این رابطه حسب مورد در شورای آموزشی بخش، گروه یا بیمارستان یا دانشکده مطرح و تصمیمات لازم گرفته خواهد شد. چنانچه مسائل مطروحه در هر کدام از مراجع رسیدگی کننده اولیه به نتیجه قطعی نرسید، مورد به مرجع بالاتر جهت اتخاذ تصمیم مقتضی ارجاع خواهد شد. مرجع نهایی تصمیم گیری شورای آموزشی دانشکده خواهد بود.

۳۶. مدیران گروه ها و رؤسای بخش های بیمارستان های آموزشی مسوول حسن اجرای این آیین نامه هستند. رؤسای دانشکده های پزشکی بر حسن اجرای آیین نامه نظارت خواهند داشت.

۳۷. این آیین نامه در ۳۷ ماده در تاریخ ۱۳۸۱/۳/۱۱ در هیجدهمین جلسه شورای عالی برنامه ریزی علوم پزشکی تصویب شد و کلیه آیین نامه ها و دستورالعمل های قبلی مغایر با این آیین نامه از تاریخ تصویب این آیین نامه از درجه اعتبار ساقط است.

دفتر مطالعات و توسعه آموزش پزشکی دانشکده EDO

همراه با تحولات عظیمی که در عصر حاضر در هریک از شاخه های علوم بوجود آمده است ، نیاز به تدوین برنامه های آموزشی مبتنی بر امکانات ، شرایط و نیازهای جدید یکی از مسئولیت های مهم مراکز مطالعات و توسعه آموزش پزشکی است . برای نیل به این اهداف ، طراحی و تنظیم برنامه های آموزشی مناسب در همه سطوح و رشته های علوم پزشکی اعم از نیاز سنجی و تعیین اهداف آموزشی ، تدوین طرح درس و محتوای آموزشی دروس ، بازنگری برنامه های درسی موجود در دانشکده ها و غیره از اهم وظایف این مراکز محسوب می گردد . مرکز مطالعات و توسعه آموزش پزشکی دانشکده پزشکی دانشگاه آزاد اسلامی قم خواهدکوشید تا با ارائه مشاوره و همکاری در بازنگری درسی و تهیه طرح درس گروههای آموزشی زمینه ارتباط بیشتر دانشکده های مختلف با این مرکز را فراهم آورد .

اهداف نهادی این مرکز عبارتند از:

- ۱- نظارت بر برنامه ریزی آموزشی (development Curriculum)
- ۲- دستیابی گروههای آموزشی در طراحی رویکردها در آموزش پزشکی و نظام های ارزشیابی
- ۳- افزایش مهارت توانمندی و عملکرد فارغ التحصیلان گروه پزشکی با اجرای برنامه های تحقیقی و روش های آموزشی مناسب
- ۴- ارزشیابی فعالیت های آموزشی یادگیری- یاددهی در سطح دانشگاه
- ۵- ارتقاء رشد و پویایی اعضای هیات علمی در زمینه آموزش پزشکی
- ۶- به کارگیری و توسعه روشهای نوین آموزشی در سطح دانشگاه و توسعه آموزش های الکترونیکی

Research in Teaching

پژوهش جزء لاینفک آموزش است و هر عضو آموزشی باید در کنار مسئولیتهای آموزشی، اجرائی، درمانی و مشاوره در فعالیتهای تحقیقاتی به طور مستمر و یا به عنوان عضوی از تیم تحقیق شرکت نماید. فعالیت های پژوهشی یکی از ابزارهای مهم جهت تصمیم گیری های مدیران محسوب می گردد. این امر بویژه در دانشگاهها و مراکز آموزش عالی که فرایند آموزش فعالیت محوری آنها را تشکیل می دهد از اهمیت بیشتری برخوردار است. در راستای وظایف تعیین شده از سوی سازمان بهداشت جهانی از جمله وظائف مهم مراکز مطالعات و توسعه آموزش پزشکی ارائه و اجرای طرحهای پژوهشی در زمینه آموزش پزشکی می باشد. این واحد به عنوان مغز متفکر مرکز توسعه عمل نموده و در راستای دادن ایده جهت برنامه ریزی و اجرای برنامه های آموزشی گام بر می دارد. فعالیت های واحد پژوهش در آموزش مرکز مطالعات و توسعه آموزش پزشکی دانشگاه آزاد اسلامی قم عبارتند از:

- ✓ طراحی و اجرای طرحهای پژوهشی در زمینه آموزش پزشکی
- ✓ تشویق، مساعدت و ایجاد تسهیلات لازم در امر پژوهش برای افراد علاقمند به مطالعه و پژوهش در زمینه آموزش پزشکی
- ✓ ارائه مشاوره و همکاری در اجرای طرح های پژوهشی - آموزشی دانشکده ها
- ✓ پژوهش در فرآیند یاددهی
- ✓ یادگیری در نظام آموزش پزشکی
- ✓ مطالعات و بررسیهای بنیادی و کاربردی در زمینه های آموزش پزشکی
- ✓ توجه و حساسیت نسبت به تغییرات آموزش پزشکی در کشور
- ✓ انتشار و تألیف و ترجمه در زمینه پژوهشهای انجام شده و تازه های آموزش پزشکی

اهداف

- ۱- سعی در گسترش فرهنگ پژوهش در آموزش
- ۲- تحول در برنامه های آموزشی در سطوح مختلف دانشگاه بر اساس فرصت ها و امکانات فن آوری نوین و استفاده از نتایج حاصل از تحقیقات
- ۳- هدفمند کردن تحقیقات آموزشی
- ۴- کمک به تقویت کمی و کیفی پژوهشهای آموزشی

- ۵- گسترش دسترسی به کتب مورد نیاز آموزش پزشکی از طریق توسعه منابع علمی آموزش در کتابخانه مرکز مطالعات و توسعه آموزش پزشکی
- ۶- تهیه لیست اولویت های پژوهش در آموزش در سطح دانشگاه بر اساس گزارش حاصل از گروههای آموزشی دانشکده های مختلف
- ۷- ارائه مشاوره به مجریان طرحهای پژوهش در آموزش
- ۸- هدایت و همکاری با پایان نامه های مرتبط با آموزش پزشکی
- ۹- برگزاری دوره های آموزشی به منظور ارتقاء کمی و کیفی پژوهش در آموزش

شرح وظایف

- ✓ ارائه پیشنهادات لازم و سازنده در مورد سیاست گذاری چگونگی انجام طرحهای تحقیقاتی با توجه به اهداف و شرایط حوزه پژوهش در آموزش
- ✓ ترغیب و تشویق افراد مختلف هیئت علمی و دانشجویان جهت ارائه طرحهای تحقیقاتی مربوط به مسائل و مشکلات آموزشی از طریق نمایندگان دپارتمان مختلف
- ✓ همکاری در برنامه ریزی و برگزاری کارگاهها و کنفرانس های مورد نیاز جهت تشویق
- ✓ اعضاء محترم هیئت علمی و دانشجویان به منظور ارائه طرحهای تحقیقاتی مناسب و کاربردی و همچنین گزارش نتایج تحقیقاتی انجام شده
- ✓ تهیه لیست اولویت های پژوهش در آموزش در گروههای مختلف آموزشی
- ✓ تصویب یا رد طرحهای پژوهشی در آموزش بر اساس اولویت بندی آنها
- ✓ ارائه مشاوره به مجریان طرحهای پژوهش در آموزش
- ✓ طرح ازشیایی پایان نامه های آموزشی
- ✓ ثبت فعالیتهای پژوهشی کلیه اعضاء هیئت علمی فعال در حوزه آموزش پزشکی (شرکت در کنگره ها، چاپ مقالات و ...) در حوزه جهت ارائه گزارش سالانه، شرکت در هفته پژوهش و غیره
- ✓ تنظیم و برگزاری کارگاههای لازم آموزشی پژوهشی
- ✓ اولویت بندی و اختصاص منابع به طرحهای تحقیقاتی واصله
- ✓ تعیین روند و فرآیندهای مرتبط با مراجعین محترم حوزه پژوهش در آموزش
- ✓ نظارت بر حسن اجرای طرحهای تحقیقاتی

- ✓ همکاری با سایر واحدهای مرکز در طراحی و اجرای علمی تر برنامه های مرکز مطالعات و دفاتر توسعه آموزش در صورت نیاز
- ✓ آموزش و تدوین طرح کار با نرم افزار SPSS
- ✓ بررسی های کارگاهی و ارائه راهکار های جدید

Center Evaluation Examination

با توجه به اینکه نظام آموزشی وظیفه سنگین و حساسی را به عهده دارد ، لازم است در طراحی و اجرای فعالیتهای آن از مطلوبترین شیوه ها استفاده گردد. یکی از شیوه هایی که میتوان به کمک آن فعالیتهای آموزشی را بطور مطلوب تنظیم کرد رو یکرد سیستمی است.

شرح وظایف مرکز :

- ✓ ارزشیابی کمی و کیفی آزمونهای داخلی گروههای پایه و بالینی دانشکده پزشکی
- ✓ ارزشیابی کمی و کیفی نمرات آزمونهای داخلی گروههای پایه و بالینی دانشکده پزشکی
- ✓ استاندارد سازی طراحی سئوالات بر اساس رفرانسهای وزارت بهداشت ، درمان و آموزش پزشکی
- ✓ تدوین نظام علمی ارزشیابی
- ✓ بر گزاری ادواری کارگاههای مربوط به امتحانات شامل سنجش و اندازه گیری ، آزمون سازی ، OSCE و
- ✓ راه اندازی ، تجهیز و اداره مرکز ارزشیابی مهارتهای عملی دانشجویان
- ✓ تشکیل هیئت های ممیزه در گروه های آموزشی به منظور رسیدگی به اعتراضات دانشجویان در رابطه با نحوه برگزاری امتحانات ، سئوالات امتحانی و موارد مربوط به اصول ارزشیابی ، تحت نظر مدیران محترم گروههای آموزشی
- ✓ ارائه گزارشات مقطعی یا سیستماتیک (ترمی) به شورای آموزشی دانشکده
- ✓ سنجش و تحلیل آماری عملکرد دانشجویان در آزمونهای سراسری کشوری (آزمونهای جامع علوم پایه و جامع پیش کارورزی)
- ✓ اتوماسیون تصحیح اوراق امتحانی در آزمونهای گروههای آموزشی دانشکده
- ✓ تجهیزوراه اندازی مرکز ارزشیابی مهارتهای عملی دانشجویان با نظر مدیران محترم آموزشی

آشنایی با مرکز آموزش مهارت‌های بالینی دانشکده پزشکی CLINICAL SKILLS LAB

یکی از ویژگی‌های آموزش علوم پزشکی لزوم یادگیری تعداد زیادی از مهارت‌های علمی و ارتباطی در کنار حیطه های دانشی و نظری می باشد. این خصوصیت آموزش پزشکی باعث شده است تا از دیر باز دانشجویان علوم پزشکی پا به پای اساتید در آزمایشگاه ها ، بیمارستانها و بر بالین بیمار به مشاهده و تمرین مهارت های علمی، تجربه مهارت های ارتباطی با همکاران ، بیماران و کسب نگرش های لازم بپردازند. هیچ تجربه ای به اندازه شرایط بالینی برای آموزش دانشجویان غنی نیست. زیرا در این شرایط دانشجو می تواند ، حجم زیادی از محتوای درسی فرا گرفته شده را با هم ترکیب نماید و بکار برد. برای این کار، استاد بالینی مسئولیت بزرگی بر دوش دارد. ولی یک سوال اساسی در این میان وجود دارد: چگونه می توان وقتی شرایط روحی و جسمی بیمار در خطر است ، به دانشجویان روش حل مشکل را آموزش داد؟ و پاسخ به این سوال با لحاظ تفاوت های فردی طبیعی دانشجویان در دریافت مطلب بسیار پیچیده تر خواهد بود. آموزش مهارت‌های بالینی نیاز به تفکر و برنامه ریزی قبلی دارد. مرکز مهارت‌ها متعهد است محیطی ایمن برای تدریس و فراگیری مهارت‌های بالینی و ارتباطی ایجاد کند. دانشجویان به وسیله وسایل سمعی-بصری و رایانه ای، مستندات موجود، مدل‌های شبیه سازی شده و سناریوهای بالینی موجود در مرکز مهارت‌ها به پرورش مهارت‌های بالینی می پردازند. این وسایل و محتوای آموزشی، محیطی فراهم می آورند تا دانشجو برای انجام وظایف آتی خود در محیط های واقعی، پیچیده و پر از اضطراب آماده شود.

هدف عمده مراکز آموزش مهارت‌های بالینی شبیه سازی یک محیط بالینی است بطوری که بتوان آموزش مهارت‌های بالینی را کنترل و تمرین کرد. در واقع، مراکز آموزش مهارت‌های بالینی پلی بین آموزش در کلاس های درس نظری و محیط بالینی به شمار می روند.

مزایای آموزش مهارت های بالینی در یک مرکز مهارت های بالینی عبارتند از:

- امکان تکرار انجام مهارت در محیط امن و بدون استرس وجود دارد.
- آموزش در مرکز مهارت‌ها وابسته به بیمار نیست.

- امکان یادگیری استاندارد تکنیک های انجام مهارت برای دانشجویان وجود دارد.
- امکان ارزشیابی انجام مهارت ها و ارائه بازخورد مستقیم به دانشجویان وجود دارد.
- با یادگیری صحیح و کامل انجام مهارت در مراکز آموزش مهارت های بالینی احتمال بروز خطاهای پزشکی در رساندن صدمه به بیمار از طرف دانشجویان کاهش می یابد.

موارد استفاده از مراکز مهارت های بالینی:

- آموزش مهارت های بالینی به دانشجویان پزشکی و کلیه رشته های مرتبط پزشکی شامل پرستاری، مامائی و ..
 - خودآموزی مانند استفاده از بسته های آموزشی، جزوات آموزشی، مولاژها، ویدئو .
 - تولید مواد کمک آموزشی مثل عکس، فیلم ، اسلاید، جزوات آموزشی
- برگزاری امتحانات عملی به ویژه امتحانات ایستگاهی OSCE:** مرکز آموزش مهارت های بالینی دانشکده پزشکی قم CSC عملاً زیر نظر مرکز مطالعات و توسعه آموزش پزشکی (EDO) قرار دارد . تعداد نیروی انسانی این مرکز یک نفر پزشک عمومی و یک نفر کارشناس و یک کادر خدماتی می باشد. کمیته علمی CSC: شرح وظایف: مسئولیت تدوین برنامه، طرح درس ها و شیوه برگزاری کارگاهها و نحوه ارزشیابی فعالیتها را عهده دار می باشد.

➤ مهارت های قابل آموزش در مرکز آموزش مهارت های بالینی :

مهارت های مربوط به گروه بیهوشی و کودکان مهارت های احیاء:

احیای پایه نوزاد ، احیای پایه نوجوان ، احیای پایه بالغ ، هایملیخ کودک ، هایملیخ نوجوان ، هایملیخ بالغ ، اینتوباسیون نوزاد ، اینتوباسیون کودک ، اینتوباسیون بالغ ، احیای پیشرفته نوزاد ، احیای پیشرفته بالغ، گرفتن نوار قلبی ، دفیبریلاسیون ، حمل مجروح، پونکسیون لومبر کودک ، پونکسیون لومبر بالغ.

مهارت های مربوط به بخش زنان و زایمان:

زایمان، مانور لثوپولد ، سمع قلب جنین ، افسمان و دیلاتاسیون ، معاینه لگن ، معاینه پستان ، IUD گذاری.

مهارت های مربوط به بخش ارتوپدی:

معاینه زانو ، تست ارتولانی ، بانداژ شکستگی و در رفتگیها .

مهارتهای مربوط به بخش چشم:

معاینه ته چشم (افتالموسکوپی) ، معاینه چشم chart snellen، خارج کردن جسم خارجی

مهارتهای مربوط به بخش داخلی:

سمع قلب و ریه (آشنایی با انواع سوفل های قلبی و صداهای ریوی) ، گرفتن فشارخون ، آشنایی با انواع آریتمی ها(با استفاده از دستگاه آریتمی ساز)، گذاشتن line CVP ، گرفتن نوار قلبی

مهارتهای پرستاری:

تزریقات عضلانی ، وریدی و زیرجلدی ، خونگیری وریدی ، رگ گیری بالغ ، رگ گیری نوزاد ، خونگیری شریانی، انجام Enema ، گذاشتن سوند معده ، انجام مراقبت های مختلف پرستاری.

مهارتهای مربوط به بخش ارولوژی:

سونداژ مرد ، سونداژ زن ، معاینه testis ، معاینه پروستات .

مهارتهای مربوط به بخش ENT:

معاینه گوش ، شستشوی گوش، تامپون و کوتریزاسیون اپی ستاکسی .

مهارتهای مربوط به بخش جراحی:

سوچور دست، سوچور پا ، انجام کات دان ، گذاشتن chest tube ، کریکتیرویدوستومی، انواع پانسمانها ، نحوه دست شستن و گان پوشیدن ، آشنایی با ابزارهای اتاق عمل .

مهارتهای مربوط به بخش پوست: آشنایی با انواع ضایعات صورت**➤ انجمن و مراکز تحقیقاتی دانشجویی:**

دانشجویان رشته پزشکی در طی تحصیل می توانند با شرکت در انجمن ها و مراکز علمی و آزمون های خاص در زمینه آموزشی و پژوهشی همکاری نموده و از مزایای آن استفاده نمایند.

۱. انجمن علمی دانشجویان پزشکی**۲. کمیته تحقیقات دانشجویی****۳. کمیته دانشجویی دفتر توسعه آموزش پزشکی****۴. المپیادهای پزشکی****۵. باشگاه پژوهشگران جوان**

بیمارستان های و مراکز درمانی و بهداشتی طرف قرارداد دانشکده پزشکی دانشگاه آزاد اسلامی واحد علوم پزشکی قم

ردیف	نام مرکز	ردیف	نام مرکز
۱	بیمارستان آیت اله گلپایگانی	۷	مرکز روان پزشکی نیکان رضوی
۲	بیمارستان حضرت ولی عصر(عج)	۸	درمانگاه حضرت ابوالفضل(ع)
۳	بیمارستان امام رضا (ع)	۹	درمانگاه نور
۴	مراکز آموزشی درمانی وابسته به دانشگاه علوم پزشکی قم	۱۰	مرکز بهداشت استان قم
		۱۱	درمانگاه امام صادق (ع)
۵	مرکز چشم پزشکی تابان	۱۲	
۶	مرکز چشم پزشکی جوادالائمه	۱۳	